

Управління культури і мистецтв
Вінницької обласної державної адміністрації
Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека
ім. К. А. Тімірязєва

Вінницький полковник Іван Богун – яскрава постать в історії Козаччини

(близько 1618 – 17.02.1664)

Бібліографічний покажчик

Вінниця, 2020

УДК 016:94(477)

В 48

Відповідальна за випуск Л. Б. Сенік,
директор Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва

Консультант, науковий редактор І. М. Романюк,
доктор історичних наук,
професор кафедри історії та культури України
Вінницького ДПУ ім. Михайла Коцюбинського

Вінницький полковник Іван Богуна – яскрава постать в історії Козаччини (близько 1618 – 17.02.1664) : бібліогр. покажч. / Упр. культури і мистецтв Вінниц. облдержадмін., Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. Г. М. Авраменко ; наук. ред., авт. вступ. ст. І. М. Романюк ; ред. О. Г. Поліщук ; відп. за вип. Л. Б. Сенік. – Вінниця, 2020. – 152 с.

Мета цього покажчика – поглибити знання про українське козацтво, видатних людей козацької доби, зокрема Вінницького полковника Івана Богуна, який залишив яскравий слід в історичній пам'яті української нації.

Бібліографічний покажчик орієнтований на науковців-дослідників, викладачів, студентську та шкільну молодь, краєзнавців та бібліотечних працівників, учителів шкіл. Буде корисним й іншим категоріям читачів, які цікавляться історією козацької доби, зокрема на Вінниччині, її видатними полководцями.

Зміст

Від укладача	4
Кальницький (вінницький) полковник Іван Богун	
<i>Романюк І. М.</i>	6
Основні віхи життя Івана Богуну	14
1. Козацтво в дослідженнях істориків, краєзнавців	17
2. Іван Богун – вінницький полковник	24
2.1. Загальні матеріали	24
2.2. Сторінки життя видатного полководця	37
2.3. Бойове (військове) мистецтво Івана Богуну	44
2.3.1. Загальні матеріали	44
2.3.2. Іван Богун – учасник	
історичних козацьких битв	48
– Пилявецька битва (21–23 вересня 1648 р.)	48
– Оборона Вінниці (1651 р.)	52
– Берестецька битва	
(28 червня – 10 липня 1651 р.)	57
– Битва під Батогом (1–2 червня 1652 р.)	66
– Битва під Конотопом (7–9 липня 1659 р.)	78
3. Вшанування пам’яті великого полководця	83
3.1. Загальні матеріали	83
3.2. Конференції, круглі столи	87
3.3. Пам’ятники	90
3.4. Вулиці, площі	96
3.5. Парки, заповідники	98
3.6. Туристичні маршрути	99
3.7. Свята, конкурси, фестивалі, сценарії	100
3.8. Відзначення річниць козацької слави	104
4. Образ І. Богуну в художніх творах і мистецтві	107
5. Відродження козацтва на Вінниччині	126
5.1. Загальні матеріали	126
5.2. Виховання молоді на козацьких традиціях	132
5.3. Відзначення Дня Українського козацтва	
на Вінниччині	136
6. Довідково-бібліографічні видання	138
Іменний покажчик	141

Від укладача

Козаччина є однією з найяскравіших сторінок багатомітової української історії, на славних прикладах якої виховувалося почуття національної самоповаги багатьох поколінь українців.

Бібліографічний покажчик «Вінницький полковник Іван Богун – яскрава постать в історії Козаччини» розкриває життєвий і бойовий шлях українського військового та державного діяча доби Національно-визвольної війни українського народу XVII ст., Вінницького полковника, наказного гетьмана України Івана Богуну.

Основою для створення покажчика стали фонди Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. До видання включено понад 900 записів різних видів документів: наукові праці, науково-популярна, публіцистична, художня література. До нього увійшли монографії, матеріали конференцій, підручники, публікації з видань, що мають продовження, журналів та газет. Для більшої інформативності у покажчику представлено публікації, виявлені у бібліографічних джерелах козацької тематики, літописах Книжкової палати України, мережі Інтернет. Разом із тим, слід зазначити, що матеріали за темою покажчика, пов'язані з Вінниччиною, представлені у виданні найповніше. Якщо у книзі висвітлено кілька тем, її опис подано в різних розділах покажчика.

Включено у видання документи з фонду Бібліотеки, здебільшого переглянуті *de visu*. Інші матеріали представлено відповідно до їх подання в опрацьованих джерелах. До покажчика ввійшла література українською, англійською, польською, російською мовами.

Видання складається з текстової і бібліографічної частин. Відкривається покажчик вступним словом доктора історичних наук, професора кафедри історії та культури України ВДПУ імені Михайла Коцюбинського Івана Мироновича Романюка «Кальницький (вінницький) полковник Іван Богун». У цій частині покажчика представлено також «Основні віхи життя Івана Богуну» (за публікацією О. Дмитрука «Іван Богун: суперечності, таємниці, реальність» (Вінниц. край. – 2013. – № 4. – С. 68–92 : фот.)).

Матеріали у виданні систематизовано у 6 розділах, більшість із яких структуровано за підрозділами та тематичними рубриками. Розміщено їх в алфавітній послідовності авторів і назв.

Бібліографічний покажчик орієнтований на науковців-дослідників, викладачів, студентську та шкільну молодь, краєзнавців та бібліотечних працівників, учителів шкіл. Буде корисним й іншим категоріям читачів, які цікавляться історією козацької доби, зокрема на Вінниччині, її видатними полководцями.

На вичерпну повноту покажчик не претендує. Відбір матеріалу закінчено у жовтні 2018 р.

Відгуки, зауваження та побажання щодо пропонованого видання надсилайте на адресу:

21050, м. Вінниця, вул. Соборна, 73
Вінницька ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва
Відділ краєзнавства
Тел.: (0432) 67-34-55
E-mail: kraev@library.vn.ua
<http://www.library.vn.ua>

Кальницький (вінницький) полковник Іван Богун

Іван Богун – це «одна з найчистіших постатей в козацькій історії».

С. Кушевич

Іван Богун був одним із найвідоміших козацьких полководців в Україні середини XVII ст., слава про якого гучно лунала не лише на українських землях, а й за їх межами. Проте, незважаючи на велику популярність, історичні джерела неоднаковою мірою зафіксували різні етапи життя цього славетного козацького ватажка.

Так, у відомих нам документальних матеріалах, відсутні більш-менш вірогідні дані про рід, рік та місце народження цього неординарного діяча, скільки років прожив і в якому році був страчений. Не маємо також відомостей про його родину. Відомий український історик Гетьманщини В. Липинський писав, що у документах 20-х років XVII ст. згадується про шляхтича Федіра Богуна, який міг бути батьком Івана [6, с. 44].

Окремі дослідники місцем народження І. Богуна називають Вінниччину.

У джерелах, історичних романах та спогадах про козаччину, козацьке військо і видатних осіб козацької доби постійно зустрічаються тільки згадки про Івана Богуна, хоча жодному іншому діячеві ранньої Гетьманщини, крім нього, не вдавалося утримувати полковницький пірнач протягом 15 років і отримати стільки блискучих перемог під час Визвольної війни. Він, без усякого сумніву, вклав кілька своїх цеглин в історію боротьби українського народу проти нападів турків, татар і польського поневолення. Благородний шляхтич і відважний лицар-козак, він став легендою ще за життя.

Проте, незважаючи на велику популярність, історичні джерела скупо зафіксували різні етапи життя цього видатного козацького ватажка і стратега козацької доби.

Значна частина вітчизняних істориків переконана у шляхетському походженні Івана Богуна. Іван Крип'якевич наз-

вав його серед полковників-шляхтичів Теодоровича, Д. Нечая, С. Морозенка, М. Кричевського. В. Голобуцький наголосив на тому, що І. Богун народився в сім'ї дрібного українського шляхтича. Одна з останніх дослідниць біографії славнозвісного воєначальника Т. Яковлева переконана в тому, що він був «благородний шляхтич і лицар-козак», який походив із старовинного православного роду Федоровичів [3, с. 82].

Точки зору, що І. Богун «виходець із дрібної української шляхти», дотримуються і сучасні українські історики О. Гуржій, Т. Чухліб та ін.

Мало відомостей і про ранній період його життя: лише можна припускати, що молоді роки Іван провів у Дикому полі. Богун міг бути одним із тих, хто ще за часів Острияниці поселився в Чугуєві.

Деякі історики писали, що Богун брав участь у козацькому повстанні 1637–1638 рр.

Дослідник молодих років Богуна Б. Флоря переконаний, що найбільш рання звітка про нього датується 1641 роком і пов'язана вона з так званим «Азовським сидінням», коли донські козаки разом із «низовиками» героїчно обороняли Азов від турецьких військ (1637–1642 рр.). Одним із загонів, на думку Б. Флорі, що протистояв кримським татарам на Боровському перевозі через Сіверський Донець, керував «атаман Иванець», тобто Богун. Останній діяв там і в наступному, 1642 році [3, с. 82].

20 травня 1643 року джерела зафіксували військову сутичку в районі Козацького перевозу між російським загonom на чолі з В. Струковим, посланим із Воронежа на Дон у пошуку кримських татар, і кінними «черкасами» на чолі зі «старейшиною» І. Богуном. У 1644–1645 рр. Богун повернувся на береги Сіверського Дінця, після того брав участь у походах проти татар [3, с. 82].

З приводу дати початку полковництва І. Богуна не маємо поки що жодного офіційного документа. В. О. Шевчук у коментарях до т. I «Літопису» Самійла Величка наполягає на тому, що «Богун Іван був полковником кальницьким з лютого 1649 р., мав ще титул подільського полковника».

У радянській історіографії панувала думка, що його призначення на цю посаду сталося у 1650 році. Проте М. Візир у поширеній з кінця 60-х років «Радянській енциклопедії історії України» зазначив, що на чолі Кальницького (з 1653 р. – Вінницького) полку були Остап Вінницький (1648–1649), І. Федоренко (1649–1651), І. Богун (1651–1658), І. Сірко (1658–1660), В. Лобойко (1660–1667).

На протипагу такому твердженню, Т. Яковлева, посилаючись на працю Кушевича і свідчення львівських домініканців, фактично дійшла такого висновку: «І. Богуна-Федоренка призначено полковником до наступу військ Б. Хмельницького на Львів, тобто в 1648 році» [3, с. 83]. О. Гуржій, Т. Чухліб, В. Панащенко називають 1650, 1651, 1653–1657 роки, коли І. Богун був кальницьким, вінницьким полковником [3, с. 83; 4, с. 568].

Багато років в історіографії існує думка про те, що І. Богун і І. Федоренко це одна і та ж особа.

На погляд О. Гуржія і Т. Чухліба, І. Богун та І. Федоренко – це не одна особа. Цілоком можна припустити, зазначають дослідники, що другий був спочатку полковником, а потім наказним кальницьким полковником під час відсутності першого. Вони зазначають, що вся політична і військова діяльність усіх «Богунів» вкладається в одну особу [3, с. 84].

Отже, І. Богун зайняв найвищий ранг у полку в період скликання «Реєстру Війська Запорозького», яке здійснювалось восени 1649 року, й початком серпня наступного року. Його подальша доля була тісно пов'язана із захистом Вінниччини та Брацлавщини від війська Речі Посполитої.

Для України то був дуже складний і тривожний час. 1650 рік став роком активних переговорів українського гетьмана, польського короля, кримського хана, російського уряду про подальшу долю України.

Іван Богун, починаючи приблизно з 1651 року, став чи не найлегендарнішою постаттю періоду Визвольної війни, поступаючись хіба що самому Хмельницькому. Тоді Богун часто-густо перебував поряд із Хмелем і мав уже певний вплив не лише на нього, а й деякою мірою визначав політику в країні.

Великої слави, як воїну, й популярності в народі приніс Богунові 1651 рік. У січні шляхетські війська здійснили новий наступ на гетьманську армію. Цікаво відзначити, що на той час І. Богун підписувався вже як «полковник Війська його королівської милості Запорозького» (Кальник, 10 січня).

У лютому польський гетьман М. Калиновський несподівано вирушив із Кам'янця-Подільського, де стояв обозом, на Брацлавщину. З 9 по 13 число точився кривавий бій під містечком Красне (нині село Тиврівського району), де перебував бойовий осередок полковника Д. Нечая. До кінця лютого були захоплені Мурафа (нині село Шаргородського району), Шаргород, Чернівці (нині райцентр на Вінниччині), Стіна, Ямпіль та інші міста [3, с. 86].

У той час Б. Хмельницький наказав І. Богунові з військом прямувати до Вінниці й там зустріти Калиновського.

Іван Богун зібрав основні сили полку (близько 2000 козаків) у Вінниці. Центром оборони було обрано монастир, навколо якого зведено три лінії укріплень, а на річці Південний Буг прорубано ополонки, замасковані соломою і снігом. Першого березня з'явився авангард поляків на чолі з полковником С. Лянцкоронським. І. Богун вмілим маневром заманив його в пастку і атакував. Оборона міста загалом тривала до 10 березня. Послані Б. Хмельницьким на допомогу І. Богунові полки 9 березня під Липовцем розгромили польський роз'їзд [5, с. 568]. Охоплене панікою польське військо, залишивши поранених і хворих, розпочало поспішний відступ до Бару.

Вінницька оборона 1651 року відіграла вирішальну роль у провалі плану польського командування оволодіти Брацлавщиною.

Участь у цих боях й особистий героїзм Івана Богуна сподвигли його на одне з перших місць серед керівників національної революції середини XVII ст.

Однак подальші події, особисті непорозуміння між Б. Хмельницьким та І. Богуном привели до того, що несподівано після перемоги під Вінницею Богуна було усунуто від командування військами. Конфлікт між гетьманом та Богуном вийшов на свій пік.

Проте вже на початку червня ми бачимо Богуна серед війська, особливо під Берестечком, де розгорнулася жорстка битва. У цей критичний момент битви, в розпалі бою, кримський хан зняв свої війська і залишив поле бою. Б. Хмельницький намагався повернути татар на поле бою, але був по-зрадницькому затриманий ханом. Козацьке військо терпіло поразку. В найтрагічніший час для козаків, в оточеному з трьох боків поляками козацькому таборі, наказним гетьманом обрали І. Богуна. Він вирішив вивести людей з оточення через болото. Козацьке військо вдалося врятувати завдяки умілим діям Івана Богуна [3, с. 88–89].

Таким чином, Берестецька битва стала важливою сторінкою з-поміж знатних справ кальницького полковника І. Богуна.

Іван Богун не поставив свого підпису під мирною угодою у Білій Церкві у вересні 1651 року, хоча, як свідчать польські джерела, Богун на чолі 15-тисячного загону в той період, принаймні попередні підписання угоди, перебував у Білій Церкві [3, с. 89]. Це, очевидно, сталося через те, що Хмельницький фактично звів нанівець попередні суспільно-політичні й економічні здобутки повсталого народу. Відтоді знову активізується опозиційна діяльність полковника проти гетьманської політики. Проте ненадовго, оскільки 22–23 травня 1652 року військо Б. Хмельницького вщент розбило польську армію М. Калиновського під Батогом (поблизу с. Четвертинівка Тростянецького району).

У боях під Батогом особливо відзначилася козацька кіннота, очолювана І. Богунем. У результаті битви під Батогом Правобережна Україна була повністю очищена від польських військ. Вона започаткувала новий етап Визвольної війни.

У 1653 році Іван Богун знову опинився у вирі бойових дій. Вже у березні 1653 р. його загони виступили проти армії коронного обозного Стефана Чернецького, який захопив і зруйнував Липовець, Погребище, Самгородок, Іллінці та інші населені пункти. Іван Богун удаваними відступами спробував заманити Чернецького під м. Монастирище, де завдав йому відчутних втрат.

Навесні він разом із Тимошем Хмельницьким і керованим ним 12-тисячним козацьким військом, за наказом гетьмана, здійснив успішний похід у Молдову.

Після трагічної смерті Тимоша під час захоплення фортеці у Сучаві, 5(15) вересня Іван Богун повертається в Україну для продовження боротьби під проводом Б. Хмельницького [3, с. 91].

Наприкінці 1653 та протягом 1654 років вінницький полковник практично безперервно вів бойові дії проти польської армії та татарських загонів на Брацлавщині та Уманщині. Значний військовий талант та численні перемоги створили Богуну ім'я непереможного полководця, що навівало страх на ворогів.

Восени 1654 р. поляки роблять ще одну спробу повернути Україну до складу Речі Посполитої. Богун активно виступає проти агресії. У грудні він відволікає на себе сили Чернецького і виводить військо з м. Брацлав у добре укріплену Умань. Поляки намагаються штурмувати місто, але безуспішно. У цей час до району Охматова надійшли об'єднані сили козаків і росіян під командуванням Б. Хмельницького і В. Шереметьєва. Поляки напали на них, і розпочався легендарний бій під Дрижеполем. У найвідповідальніший для Хмельницького момент Богун вийшов з Умані зі своїми козаками і спрямував удар у тил полякам, врятувавши становище.

Не встигнувши як слід відпочити після Охматова, Богун із загоном свіжих козацьких військ виступає проти кримських татар, що вторглися в українські землі, і розбиває їх. А в серпні він уже бере участь у поході на Львів. Зокрема, за наказом Хмельницького, він захоплює Олику. Кампанія ця, як відомо, завершилася миром із ханом під Озерною. Поляки вже не могли чинити стійкого опору козакам – на них наступали шведи. Татари, скориставшись тим, що головні сили козаків було відтягнуто до Львова, проникли на українські землі. А шведи, на союз з якими розраховував Богдан Хмельницький, відчувши себе переможцями Речі Посполитої, втратили інтерес до козацького гетьмана.

У грудні 1656 р. І. Богун в якості одного із керівників козацького загону під командою наказного гетьмана А. Ждановича вирушив у похід проти війська Речі Посполитої. Проїшли Західною Україною та Польщею, здобувши при цьому Краків, Брест та Варшаву, хоча, у кінцевому рахунку, й змушені були влітку 1657 р. відступити в Україну. Характеризуючи військову і

політичну діяльність полковника Війська Запорозького І. Богуна, відзначимо, що він палко любив свою Україну й досить боляче реагував на кроки українських гетьманів, що могли ущемити права останньої або козацькі вольності. Тому І. Богун у політичному спектрі Української козацької держави займав місце постійного опозиціонера.

Варто зазначити, що І. Богун був у числі противників курсу Б. Хмельницького на союз із Москвою; так і не склавши присяги московському цареві, згодом очолив антимосковську старшинську опозицію. Причиною тому була відверта великодержавна політика російського царя.

Смерть Б. Хмельницького 27 липня 1657 р. ще більше ускладнила ситуацію в країні. Спочатку Богун підтримував спроби Ю. Хмельницького й І. Виговського вести незалежну від Москви внутрішню та зовнішню політику. Однак він відмовився підписувати Гадяцький трактат, укладений гетьманом І. Виговським з польським урядом 6 вересня 1658 р., за яким Україна мала знову повернутися до складу Речі Посполитої. Разом із славетним кошовим Іваном Сірком він відкрито виступив проти Виговського й організував у 1659 р. повстання проти нього на Лівобережжі та Правобережжі.

У 1660 р. Богун виступив також проти положень Слободищенського трактату, який був укладений між Ю. Хмельницьким і польським урядом та передбачав залежність України від Польщі.

У січні 1660 р. Іван Богун разом зі своїми соратниками останніх років О. Гоголем, М. Ханенком зупиняє польський похід на Брацлавщину.

Така діяльність полковника була не до вподоби королівській владі. Їй вдалося схопити його в 1662 р. і відправити до в'язниці Мальборг (Марієнборг). Проте наступного року Ян II Казимир, виступаючи в похід на Лівобережну Україну та розраховуючи на авторитет Богуна, звільняє його і призначає командиром козацьких загонів у складі війська правобережного гетьмана П. Тетері. Однак, запідозрений у відносинах з урядом Брюховецького і росіянами, він був заарештований і 17 лютого 1664 р. розстріляний біля Новгорода-Сіверського [3, с. 92–93].

Як бачимо, у біографії Івана Богуна є багато невідомого. Усе це, безперечно, вимагає нових наукових пошуків, ґрунтовних досліджень про визначного військового і громадського діяча періоду національної революції XVII ст.

Але, попри все, ім'я вінницького полковника Івана Богуна назавжди залишиться у пам'яті нащадків.

І. М. Романюк

Література

1. **Антонович, В.** Коротка історія Козаччини / В. Антонович. – Київ : Україна, 1991. – 358 с.
2. **Апанович, О.** Гетьмани і кошові отамани Запорізької Січі / О. Апанович. – Київ : Либідь, 1993. – 208 с.
3. **Гуржій, О. І.** 100 великих постатей і подій козацької України / О. І. Гуржій, Т. В. Чухліб. – Київ : Арій, 2008. – 464 с.
4. **Панашенко, В. В.** Вінницький полк / В. В. Панашенко // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін]. – Київ, 2003. – Т. 1 : А-В. – С. 567–568.
5. **Степанков, В. С.** Вінницькі оборони 1651, 1671 / В. С. Степанков // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін]. – Київ, 2003. – Т. 1 : А-В. – С. 568.
6. **Яковлева, Т.** Іван Богун-Федорович / Т. Яковлева // Київ. старовина. – 1992. – № 5. – С. 43–53.

Основні віхи життя Івана Богуна

1597–1600 рр. – імовірні роки народження.

1620–1628 рр. – навчання у Берлінському університеті.

1628–1640 рр. – у складі козацького війська бере участь у Тридцятилітній війні на боці протестантів.

1640 р. – повернення додому, одруження.

1641 р. – деякий час на Запорізькій Січі. На чолі козацького загону йде у похід, де спільно із донськими козаками бере участь у походах. Під його проводом козаки громлять татар на Борівському перевозі, чинять напади на фортецю Азов і тримають у неспокої Приазов'я.

1643 р. – бої з московськими залозами на Донщині та бої зі степовиками в Приволзьких степах.

1644 р. – похід у Московщину. Тоді ж, імовірно, отримав важке поранення.

1647 р. – повернення додому. Зупинка у Кальнику.

1648 р. – зі своїми козаками підпорядковується Максиму Кривоносу й під його проводом, спільно з брацлавським полковником Д. Нечаєм та уманським полковником І. Ганжею, визволяють Поділля від поляків.

1649 р. – участь у боях під Пилявцями, Зборовим, Збаражем. Друге поранення.

1650 р. – призначено Кальницьким полковником.

1651 р., весна – оборона Вінниці; літо – участь у боях проти польських військ під Берестечком. Обрання наказним гетьманом, порятунок погромленого війська. Полковник різко негативно виступив проти Білоцерківської угоди.

1652 р. – участь у погромі поляків під Батогом.

1653 р. – оборона Монастирища, де отримав кульове поранення, згодом веде перманентні бої з волоським військом, бере

участь у боях під Жванцем. У цьому ж році під час сутички Тиміш Хмельницький поранив полковника в руку.

1653 р., грудень – 1654 р., січень – з наказу гетьмана із козаками та сином зустрічає царських послів і на два тижні затримує на кордоні. Категорична відмова брати участь у Переяславській раді.

1654 р. – керує обороною Умані та громить польське військо під Брацлавом. Провокація начальника канцелярії Л. Капусти. Наїзд на осідок полковника і безпідставна страта п'ятьох калъничан. Конфлікт із Хмельницьким досяг апогею. Московські послы вимагають від гетьмана покарати його за непослух.

1655 р. – героїчна оборона Умані та нанесення польському війську нищівної поразки. Провідна роль у битві під Охматовим. Конфлікт Богуна з боярином Шереметьєвим. Оборона Умані від кримських татар і витіснення поляків із північного Поділля. Призначений Подільським полковником без визначення осідку.

1657 р. – за невдалий похід на Польщу, який очолював наказний гетьман А. Жданович, Хмельницький звинувачує в цьому полковника і хоче його стратити, але помирає. Натомість контакти зі шведами та лобювання цього вектора в українській політиці тривають. Активно протидіє співпраці з Московським царством.

1658 р. – призначення Паволоцьким полковником і генеральним осавулом. Сутичка і погром заколотників М. Пушкаря. Військові дії проти московських залог на Лівобережжі. Співпраця з гетьманом Виговським та генеральним писарем Юрком Немиричем. Повернувшись із Москви, де Богун перебував у складі делегації, остаточно визначається з поглядами і підтримує ідею укладання угоди про утворення конфедерації трьох рівноправних народів – України, Польщі та Литви (Гадяцькі пакти).

1659 р. – бере активну участь у Конотопській битві та в козацьких радах під Германівкою, біля Маслового ставу й у

Жердевій Долині. У складі війська на чолі Д. Виговського намагається вибити з Києва московських стрільців. Після вбивства Ю. Немирича та відмови старшини укласти союзницький договір зі шведами проти поляків відмовляється підтримувати пропольську позицію гетьмана Виговського, як і невизначеність Ю. Хмельницького. Позбавлено посади генерального осавула.

1660 р. – зупиняв навалу ворожого війська поблизу Бару, згодом обороняє Могилів та бере участь у боях проти поляків під Слободищем.

1662 р. – обороняє від московських військ Максимівку, Веремеївку та Городище. Після невдалих перемовин із королем, з намови гетьмана П. Тетері, разом із митрополитом Й. Тукальським, полковником Г. Гуляницьким та усунутим, внаслідок змови, від влади гетьманом Ю. Хмельницьким арештований та ув'язнений у пруську фортецю Мальборг.

1663 р. – на Правобережжі розпочалася тристороння громадянська війна між кошовим Сірком, чигиринським полковником Дорошенком та брацлавським Дрозденком. Король звільняє його [Богуна] й надає чин наказного гетьмана в обмін на припинення війни між козаками та згоду очолити об'єднане військо в обороні краю від московитів.

1663–1664 рр. – бойові дії проти московського війська на Сіверщині (Кобижча, Носівка, Ніжин, Борзна, Батурин, Глухів).

1664 р., лютий – за змови Павла Тетері та Стефана Чарнецького наказного гетьмана потайки вбито без суду і висування вмотивованих звинувачень.

Передрук: Дмитрук, О. Іван Богуна: суперечності, таємниці, реальність : [про полковника Івана Богуна] / О. Дмитрук // Вінниц. край. – 2013. – № 4. – С. 68–92 : фот.

1. Козацтво в дослідженнях істориків, краєзнавців

1. **Anderson, M. S.** War and Society in Europe of the Old Regime (1618–1789) / M. S. Anderson. – London : McGill-Queen's University Press, 1988. – 240 p.

2. **Антонович, В. Б.** Коротка історія Козаччини / В. Б. Антонович. – Київ : Україна, 2004. – 304 с.

3. **Антонович, В. Б.** Про козацькі часи на Україні / В. Б. Антонович ; із перед. словом про життя та діяльність В. Антоновича, із портр. авт., образами гетьманів та увагами д-ра Мирона Кордуби. – Київ : Дніпро, 1991. – 238 с.

4. **Апанович, Е. М.** Исторические места событий Освободительной войны украинского народа 1648–1654 гг. / Е. М. Апанович. – Киев : Изд-во АН УССР, 1954. – 102 с.

5. **Апанович, О. М.** Розповіді про запорозьких козаків / О. М. Апанович. – Київ : Дніпро, 1991. – 335 с.

6. **Баженов, Л.** Події Національно-визвольної революції 1648–1654 років на Поділлі та Південно-Східній Волині в історико-краєзнавчих дослідженнях другої половини ХХ ст. / Л. Баженов // Краєзнавство. – 1999. – № 1/4. – С. 58–61.

7. **Будьонна, Л. Г. М. І.** Костомаров про Брацлавщину під час Визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького / Л. Г. Будьонна // Тези доп. 9-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 5 верес. 1990 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1990. – С. 35.

8. **Булос (Павло Халєбський), ібн аз-Заїма аль-Халєбі.** Країна козаків / ібн аз-Заїма аль-Халєбі Булос (Павло Халєбський). – Київ : МСП «Козаки», 1995. – 85 с. : іл. – (Настільна книжка українця).

9. **Величко, С. В.** Літопис : у 2 т. Т. 1 / Самійло Величко ; відп. ред. О. В. Мишанич. – Київ : Дніпро, 1991. – 371 с. : іл. – (Давньоруські та давні українські літописи).

10. Грушевський, М. С. Історія України-Руси : в 11 т., 12 кн. Т. 7–10 / М. С. Грушевський. – Київ : Наук. думка, 1991– . – (Пам'ятки історичної думки України).

Т. 7 : Козацькі часи – до року 1625. – 1995. – 628 с.

Т. 8 : Роки 1626–1650. – 1995. – 856 с.

Т. 9, кн. 1 : Роки 1650–1654. – 1996. – 880 с.

Т. 9, кн. 2 : Роки 1654–1657. – 1998. – 776 с.

Т. 10, кн. 2 : Роки 1657–1658. – 1998. – 408 с.

11. Гуржій, О. І. Козацтво в історії України / О. І. Гуржій. – Київ : Либідь, 2008. – 354 с.

12. Гуржій, О. І. Сто великих постатей і подій козацької України / О. І. Гуржій. – Київ : Арій, 2008. – 464 с.

13. Дан, О. Ю. Вінниччина козацька : історія Вінниц. козац. полку / О. Ю. Дан, В. В. Кривошея. – Київ : Стилос, 2004. – 204 с.

14. Дан, О. Ю. Козацтво Брацлавщини у боротьбі за свободу і незалежність (1648–1676 рр.) / О. Ю. Дан. – Київ : Стилос, 2004. – 288 с.

15. Джерела з історії Національно-визвольної війни українського народу 1648–1658 рр. Т. 1 : 1648–1649 рр. / НАН України, Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського, Канад. ін-т укр. студій (Едмонтон) ; упоряд. Ю. Мицик. – Київ : Фоліант, 2012. – 660 с.

16. Długolecki, W. J. Batoh 1652 / W. J. Długolecki. – Warszawa : Bellona, 1995. – 117 s.

17. Збірник козацьких літописів : Густинський, Самійла Величка, Грабянки / упоряд. В. Кречотень, В. Шевчук, Р. Іванченко. – Київ : Дніпро, 2006. – 976 с.

18. Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. Ч. 7 : Козацтво в наукових дослідженнях українських і зарубіжних істориків / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук.

ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – 36 с. – Зі змісту: Лисий, А. К. Історіографія проблеми в книзі О. Ю. Дана «Козацтво Брацлавщини у боротьбі за свободу і незалежність (1648–1676)» / А. К. Лисий, О. Г. Лойко. – С. 11–17.

19. Історія українського козацтва : нариси : у 2 т. Т. 1–2. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2006–2007. –

Т. 1 / ред. О. Г. Пазюк. – 2006. – 800 с. : кольор. іл. – Бібліогр.: с. 690–781;

Т. 2 / ред. В. А. Смолій. – 2007. – 724 с. : іл. – Бібліогр.: с. 590–700.

20. Козацтво на Поділлі // Історичні витoki козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. Ч. 3 / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – 58 с.

21. Козацькі війни XVII століття в історичній свідомості польського та українського народів : матеріали Другої пол.-укр. наук. зустрічі (Львів, 12–13 жовт. 1995 р.) / за ред. Л. Зашкільняка ; Львів. держ. ун-т ім. І. Франка, Люблін. ун-т ім. М. Кюрі-Склодовської, Міжнар. фонд «Відродження». – Львів ; Люблін, 1996. – 299 с. –

Зі змісту:

Кондратюк, К. Козаччина у висвітленні українських істориків другої половини XIX століття / К. Кондратюк. – С. 176–183.

Marek Madzik. Wojny kozackie w polskiej historiografii przelomu XIX i XX w / Marek Madzik. – С. 213–224.

Зашкільняк, Л. Українське козацтво у висвітленні польської історіографії (1944–1989 рр.) / Л. Зашкільняк. – С. 258–269.

22. Климчук, А. А. «Діаріуш» Станіслава Освенціма – джерело для вивчення козацтва / А. А. Климчук // XXIV Всеукр. наук. історико-краєзнав. конф. «Козацтво в історії України» : до 360-річчя битви під Батогом, 1–2 черв. 2012 р. [м. Вінниця] : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права,

Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Вінниц. обл. краєзнав. музей ;
відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – С. 318–322.

23. Кравець, М. Брацлавщина на сторінках Літопису Самовидця : [у Літописі, зокрема, є опис Батоз. битви, у якій брав участь Іван Богун] / М. Кравець // Тези доп. 4-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 4 верес. 1986 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1986. – С. 62–63.

24. Кравець, М. Героїчна оборона Брацлавщини в 1651 р. на сторінках «Діаріуша» С. Освенціма : [у праці пол. мемуариста висвітлено також події під Вінницею у берез. 1651 р. та участь у боях І. Богуна] / М. Кравець // Тези доп. 10-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 6 верес. 1991 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1991. – С. 27–30.

25. Кравець, М. «Діаріуш» Станіслава Освенціма як джерело з історії Поділля : [праця пол. мемуариста охоплює період 1643–1647, 1650–1651 рр., зокрема вміщує чимало відом. про героїч. оборону Вінниці в берез. 1651 р., Берестец. битву 1651 р. та участь у ній І. Богуна] / М. Кравець // Тези доп. і повідомл. 17-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 18 верес. 1997 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1997. – С. 6–13.

26. Кравець, М. Поділля на сторінках літопису Григорія Грабянки : [у своєму літописі авт., зокрема, детально описує великі козац. битви, в яких брав участь І. Богун] / М. Кравець // Тези доп. 6-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф. – Вінниця, 1988. – С. 19–21.

27. Кравець, М. Щоденник Станіслава Освенціма як джерело з історії визвольної боротьби українського народу під проводом Богдана Хмельницького : [у контексті йдеться про героїч. оборону м. Вінниця в берез. 1651 р., доклад. опис Берестец. битви 1651 р.] / М. Кравець // Богдан Хмельницький та його доба : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Великого Гетьмана (24–25 жовт. 1995 р., м. Київ) / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 1996. – С. 197–201.

28. Крип'якевич, І. П. Богдан Хмельницький / І. П. Крип'якевич ; відп. ред.: Ф. П. Шевченко, І. Л. Бутич, Я. Д. Ісаєвич. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів : Світ, 1990. – 408 с. : іл. – (Пам'ятки історичної думки України).

29. Літопис Гадяцького полковника Григорія Грабянки / Г. Грабянка ; [пер. зі староукр.] Р. Г. Іванченко. – Київ : Знання України, 1992. – 192 с.

30. Літопис Самовидця / АН УРСР, Ін-т історії ; вид. підгот. Я. І. Дзира ; відп. ред. А. Д. Скаба. – Київ : Наук. думка, 1971. – 207 с. : іл. – (Джерела з історії України). – Бібліогр.: с. 188–189.

31. Мицик, Ю. А. Актуальні питання дослідження історії українського козацтва. Українське козацтво: сучас. стан та перспективи дослідж. проблеми : (матеріали круглого столу) / Ю. А. Мицик // Укр. іст. журн. – 1990. – № 12. – С. 24–26.

32. Мицик, Ю. А. Нові дані про події Визвольної війни українського народу 1648–1654 рр. у Вінниці : [зокрема про роль у них м. Вінниця і Вінниц. полку та його керівника І. Богуна] : (на матеріалах архівів ПНР) / Ю. А. Мицик // Тези доп. 4-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 4 верес. 1986 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1986. – С. 60–61.

33. Мицик, Ю. А. Сполохи козацької звитяги : нариси / Ю. А. Мицик, В. С. Степанков, І. С. Стороженко. – Дніпропетровськ : Січ, 1991. – 206 с.

34. Nagielski, M. Kampania zimowo-wiosenna 1651 roku hetmana polnego koronnego Marcina Kalinowskiego przeciwko kozakom / M. Nagielski // Przegląd Wschodni. – Warszawa, 1998. – T. V. – Zeszyt 3 (19). – S. 405.

35. Oświęcim, S. Dyaryusz 1643–1651 / S. Oświęcim ; wydał W. Czerniak. – Kraków : Akademia Umiejętności, 1907. – 380 s.

36. Полухін, Л. М. Кривоніс, Д. Нечай, І. Богун – народні герої Визвольної війни / Л. Полухін. – Київ : Держполітвидав УРСР, 1954. – 40 с.

37. Romański, R. Beresteczko 1651 / R. Romański. – Warszawa : Bellona, 1994. – 224 s.

38. Руда, О. Українське козацтво в інтерпретації польських істориків кінця XIX – першої третини XX століття / О. Руда. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2010. – 418 с.

39. Самійло Величко – перший історик Козаччини // Історія та правознавство. – 2017. – № 13/14. – С. 19–21.

40. Сенік, Л. Б. Історичні джерела у дослідженнях козацької доби в Україні : (за матеріалами з фонду рідкіс. і цін. вид. Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва) / Л. Б. Сенік // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 8 : Тема козацтва у бібліотечно-бібліографічній діяльності бібліотек. – С. 10–18. – Бібліогр. у кінці ст.

41. Сергійчук, В. І. Іменем Війська Запорізького: укр. козацтво в міжнар. відносинах XVI – середини XVII ст. / В. І. Сергійчук. – Київ : Україна, 1991. – 253 с.

42. Сигидин, М. В. Поділля в книзі П'єра Шевальє «Історія війни козаків проти Польщі» / М. В. Сигидин // Тези доп. 8-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф. – Вінниця, 1989. – С. 31–32.

43. Слотюк, П. В. Українське козацтво як результат пасіонарного підйому українського етносу / П. В. Слотюк, Г. М. Слотюк // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 1 : Виникнення українського козацтва та його устрій. – С. 5–9. – Бібліогр. у кінці ст.

44. Соболев, В. Епоха та її герої в літописі Самійла Величка / В. Соболев // Слово і час. – 1995. – № 4. – С. 5–12.

45. Sprawy i rzeczy ukraińskie. Materiały do dziejów Kozaczyzny i Hajdamaczyzny / wydał Rawita-Gawroński Fr. – Lwów : odbito w drukami Jakubowskiego i Sp., 1914. – 240 s.

46. Степанков, В. С. Рукопис М. Голінського як джерело до вивчення визвольної боротьби народних мас Брацлавщини в середині XVII ст. / В. С. Степанков // Тези доп. 4-ї Вінниць. обл. історико-краєзнав. конф., 4 верес. 1986 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1986. – С. 61–62.

47. Степанков, В. С. Українське козацтво: сучас. стан та перспективи дослідж. проблеми / В. С. Степанков // Укр. іст. журн. – 1990. – № 12. – С. 22–24.

48. Тучинський, В. А. Хмільницький літопис як джерело до історії Визвольної війни під проводом Б. Хмельницького на Поділлі / В. А. Тучинський // Краєзнавство: історичний досвід та перспективи розвитку : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 13–15 жовт. 2010 р. – Вінниця, 2011. – С. 14–15.

49. Федорук, Я. Дослідження Хмельниччини в українській історіографії ХХ ст. (до 1939 р.) / Я. Федорук // Козацькі війни XVII ст. в історичній свідомості польського та українського народів. – Львів ; Люблін, 1996. – С. 208–212.

50. Чухліб, Т. В. Творець української армії козацької доби / Т. В. Чухліб. – Київ : Либідь, 2008. – 374 с.

51. Шипович, І. Літопис Вінницького капуцинського монастиря : [у тексті і в прим. на тлі монастир. життя значне місце приділено подіям 1648–1654 рр., зокрема діяльності І. Богуна] / І. Шипович // Вінницький капуцинський монастир. – Вінниця, 1995. – С. 24–75.

52. Яворницький, Д. І. Історія запорозьких козаків : у 3 т. / Д. І. Яворницький ; [відп. ред.] П. С. Сохань. – Київ : Наук. думка. – Т. 1. – 1990. – 592 с. ; Т. 2. – 1990. – 560 с. ; Т. 3. – 1991. – 560 с. – (Пам'ятки історичної думки України).

2. Іван Богун – вінницький полковник

2.1. Загальні матеріали

53. Адамчук, К. Д. Легендарний Богун / К. Д. Адамчук // Матеріали конф., присвяч. 360-й річниці поч. Визвол. війни 1648–1654 рр. / М-во культури і туризму України, Держ. історико-культур. заповідник «Поле Берестецької битви». – Рівне, 2008. – С. 3–6.

54. Акимович, Є. О. Іван Богун : [військ. і політ. діяч] / Є. О. Акимович // Українська культура в історичному вимірі (IX–XVII ст.) / Є. О. Акимович. – Одеса, 2009. – С. 469–477.

55. Анохіна, Л. С. Іван Богун на сторінках дореволюційних енциклопедій / Л. С. Анохіна // Тези доп. і повідомл. 10-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 6 верес. 1991 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1991. – С. 31–32.

56. Антонович, В. Б. Коротка історія Козаччини / В. Б. Антонович. – Київ : Україна, 2004. – 304 с. – Зі змісту: [Про Івана Богуна]. – С. 84–85.

57. Апанович, О. М. Козацька енциклопедія для юнацтва : кн. ст. про історію буття укр. козацтва / О. М. Апанович. – Київ : Веселка, 2009. – 719 с. : кольор. іл. – Зі змісту: Іван Богун. – С. 547–549.

58. Апанович, О. М. Сподвижники Богдана Хмельницького [зокрема І. Богун] / О. М. Апанович // Укр. слово. – 1995. – № 46/49. – С. 13.

59. Бити чи не бити. Присуд по-козацьки : [про суд у Вінниц. полку І. Богуна] // 20 хвилин. – 2005. – 15 груд. – С. 2.

60. Богун Іван // БСЭ. – 3-е изд. – Москва, 1970. – Т. 3. – С. 451–452.

61. Богун Іван // Сов. ист. энциклопедия. – Москва, 1962. – Т. 2. – С. 511.

62. Богун (Иван) // Энциклопедический словарь / изд.: Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1891. – [Кн.] 7, т. 4. – С. 202–203.

63. Богун, І. [«Хто такі москвини та московський народ» : промова ген. осавула Івана Богуна на раді в гетьманській столиці Чигирині (що на Черкащині) навесні 1650 р.] / І. Богун // Історія русів / укр. пер. І. Драча. – Київ, 2001. – С. 167.

64. Богун Іван // Довідник з історії України / заг. ред.: І. Підкова, Р. Шуст. – Київ, 2001. – С. 78.

65. Богун Іван // Енциклопедія історії України. – Київ, 2003. – Т. 1 : А-В. – С. 319–320.

66. Богун Іван // Малий словник історії України / відп. ред. В. А. Смолій. – Київ, 1997. – С. 62–63.

67. Богун Іван // УРЕ. – 2-ге вид. – Київ, 1977. – Т. 1. – С. 504.

68. Будьонна, Л. Г. М. І. Костомаров про Брацлавщину під час Визвольної війни українського народу під проводом Б. Хмельницького : [у працях вченого об'єктивно описано битви, в яких відзначився І. Богун] / Л. Г. Будьонна // Тези доп. 9-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 5 верес. 1990 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1990. – С. 35.

69. Буремний 1648 рік : (добірка неопубл. джерел) // Національно-визвольна війна українського народу середини XVII століття: політика, ідеологія, військове мистецтво. – Київ, 1998. – С. 277–318.

70. Бухало, Г. В. Іван Богун в оцінці українських та зарубіжних авторів / Г. В. Бухало // Берестецька битва в історії України : тези 4-ї наук.-теорет. конф. 19 черв. 1993 р. / Рівнен. краєзнав. т-во Всеукр. спілки краєзнавців, Держ. іст.-меморіал. заповідник «Поле Берестецької битви», Рівнен. держ. ін-т культури. – Острог, 1993. – С. 40–41.

71. Варшавський, С. Іван Богун – Південний Бог / С. Варшавський // Независимый курьер. – 2012. – 3 жовт. – С. 33 : фот.

72. Васильєв, С. «З московитами нам не по дорозі...» : [про видат. укр. військ. і держ. діяча, козац. полководця Івана Богуна] / С. Васильєв // Військо України. – 2018. – № 10. – С. 58–61 : кольор. фот.

73. Величко, С. В. Літопис. Т. 1 / Самійло Величко ; відп. ред. О. В. Мишанич. – Київ : Дніпро, 1991. – 371 с. : іл. – (Давньоруські та давні українські літописи). – Зі змісту: [Про Кальниц. полковника І. Богуна та його воєнне мистецтво]. – С. 108, 110, 113–114, 127, 131, 138–139, 156–157, 159–161, 206–207, 214–215, 227–228, 263, 266, 278.

74. Вінниця : іст. нарис / відп. ред. В. О. Птущенко. – Вінниця : Вінниц. кн.-газ. вид-во, 1964. – 354 с. : іл. – Бібліогр.: с. 328–334. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 4, 52–55.

75. Вінниця у спогадах : у 3 т. Т. 1 : ХІХ – початок ХХ ст. / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; упоряд. В. Колесник ; відп. за вип. К. Висоцька. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 720 с. : іл. – (Подільська старовина). – Зі змісту: [І. Богун – військовий діяч, командир Кальницького (Вінницького) полку, керівник оборони Вінниці в 1651 р.]. – С. 353, 355.

76. Воловодюк, В. Іван Богун, полковник Вінницький / В. Воловодюк // Поділ. порадиця. – 2005. – 11 трав. – С. 2.

77. Гальчак, С. Ратна слава Вінниччини: час, події, особистості / Сергій Гальчак ; Центр дослідж. історії Поділля Ін-ту історії України НАН України при Кам'янець-Поділ. нац. ун-ті ім. І. Огієнка, Вінниц. філія [та ін.]. – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2015. – 608 с. – Бібліогр.: с. 582–591. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 65–66.

78. Гальчинський, М. Іван Богун – полковник Вінницький / М. Гальчинський // Чечельниц. вісн. – 1994. – 23 груд.

79. Голобуцький, В. О. Богун Іван / В. О. Голобуцький // Рад. енциклопедія історії України : у 4 т. – Київ, 1969. – Т. 1. – С. 168–169.

80. Градова, А. Іван Богун – завзятий борець із кривдниками України / А. Градова // Гетьмани України. Історії про славу, мудрість і відвагу / А. Градова. – Харків, 2015. – С. 280–283. – (Загадки минулого).

81. Гузар-Колодзінський, М. Полковник Іван Богун : іст. нарис / М. Гузар-Колодзінський. – Прага : Пробоем, 1941. – 45 с. – Електрон. версія. – Режим доступу: http://www.uknol.info/uk/Records/Polkovnyk_Ivan_Bogun_istorychnyj.html (дата звернення: 24.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

82. Гуржій, О. І. Богун Іван : [Кальниц. (Вінниц.) полковник (1650, 1651, 1653–1657), один із видат. військ. діячів нац. революції 1648–1676. У 1651–1653 виявив неабиякі здібності як військ. стратег і тактик у боях із пол. шляхтою під Вінницею, Монастирищем і Жванцем] / О. І. Гуржій // Енциклопедія історії України / ред. В. А. Смолій. – Київ, 2003. – Т. 1 : А-В. – С. 319–320 : іл. – Бібліогр. у кінці ст.

83. Гуржій, О. І. Богун Іван (?–1664) / О. І. Гуржій // Малий словник історії України. – Київ, 1997. – С. 62–63.

84. Гуржій, О. І. Богун Іван / О. І. Гуржій // Полководці Війська Запорозького : іст. портр. : у 2 кн. – Київ, 1998. – Кн. 1. – С. 7–26.

85. Гуржій, О. І. Богун Іван / О. І. Гуржій // Сто великих постатей і подій козацької України / О. І. Гуржій, Т. В. Чухліб. – Київ, 2008. – С. 81–93 : іл.

86. Гуржій, О. І. Іван Богун / О. І. Гуржій // Історія козацтва. Держава – військо – битви / О. І. Гуржій, Т. В. Чухліб. – Київ, 2012. – С. 81–93 : портр.

87. Гуржій, О. І. Іван Богун / О. І. Гуржій // Історія України. – 1999. – № 41. – С. 1–4.

88. Гуржій, О. І. Українська держава в другій половині XVII–XVIII ст.: кордони, населення, право / О. І. Гуржій. – Київ : Основи, 1996. – 222 с. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 37–38, 125.

89. Дан, О. Ю. Вінниччина козацька : історія Вінниц. козац. полку / О. Ю. Дан, В. В. Кривошея. – Київ : Стилос, 2004. – 204 с. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 32, 47, 49–56, 58, 60, 65–69, 73, 77–79.

90. Дашкевич, Я. Постаті : нариси про діячів історії, політики, культури / Ярослав Дашкевич. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів : Піраміда, 2007. – 808 с. : портр. – Зі змісту: [У контексті йдеться про І. Богуну]. – С. 189, 191, 195.

91. Демочко, Г. Л. Вітчизняна та зарубіжна історіографія, присвячена постаті Івана Богуну – видатного учасника битви під Берестечком / Г. Л. Демочко // «Берестецька битва – відгомін боротьби за віру Христову» : зб. тез наук.-практ. конф., присвяч. 1025-й річниці Хрещення Русі, 365-й річниці початку Визвольної війни 1648–1657 років, 362-й річниці Берестецької битви / упоряд.: Л. Галабуз, О. Борисюк. – Рівне, 2013. – С. 22–29.

92. Дмитрук, О. Хто боїться Івана Богуну? : [з історії козацтва на Поділлі] / О. Дмитрук // Вінниц. газ. – 2006. – 13 жовт. – С. 1–2. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

93. Добрянська, О. І. Постать Івана Богуну в українській історичній думці / О. І. Добрянська // Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих вчених «Родзинка–2011» : зб. матеріалів XIII Всеукр. наук. конф. молодих вчених, 14–15 квіт. 2011 р., м. Черкаси. Серія: Гуманітарні науки / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ЧНУ ім. Б. Хмельницького. – Черкаси, 2011. – С. 95–97.

94. Дорошенко, Д. І. Нарис історії України : у 2 т. Т. 2 (від половини XVII ст.) / Д. Дорошенко. – 2-ге вид. – Київ : Глобус, 1992. – 349 с. – Зі змісту: [Про І. Богуна]. – С. 28–29, 35–36, 56, 68.

95. Дрожжин, В. П. Іван Богун / В. П. Дрожжин // Видатні постаті в історії України IX–XIX ст. : корот. біогр. нариси : іст. та худож. портр. / В. І. Гусєв, В. П. Дрожжин, Ю. О. Калінцев. – Київ, 2002. – С. 168–171.

96. Журавльов, Д. В. Іван Богун / Д. В. Журавльов // Хто є хто в українській історії / Д. В. Журавльов. – Харків, 2011. – С. 155–158.

97. Зінченко, А. Іван Богун / А. Зінченко // Поділля / А. Зінченко. – Київ, 1998. – С. 58–60 : портр.

98. Зінченко, А. Наш край – Поділля : навч. посіб. для шк. / А. Зінченко. – Вінниця : [б. в.], 1992. – 122 с. – Зі змісту: Іван Богун. – С. 25–27.

99. Іван Богун (? – 1664), полководець, державний і політичний діяч : [корот. біогр. довідка] // Золота книга української еліти : інформ.-імідж. альм. : у 6 т. – Київ, 2001. – Т. 1. – С. 318–319 : кольор. іл.

100. І. Богун – видатний полководець і політик : [поділ. полковник І. Богун – захисник Вінниччини та Брацлавщини] // Поділ. зоря. – 2009. – 12 лют. – С. 2.

101. Іван Богун [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Іван_Богун (дата звернення: 24.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

102. Іван Богун [Електронний ресурс] // Моя Україна : пізнавал. інтернет-журн. – Режим доступу: <https://myukraine.org.ua/ivan-bogun/> (дата звернення: 25.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

103. Іван Богун [Електронний ресурс] // Третя варта : інформ.-пізнавал. портал. – Режим доступу: <http://3varta.com.ua/van-bogun> (дата звернення: 24.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

104. Ілюстрована енциклопедія історії України : у 3 т. Т. 1 : (від найдавніш. часу до кінця 18 ст.) / авт. тексту О. Кучерук. – Вид. перероб., допов. – Київ : Спалах, 2004. – 216 с. : іл. – Зі змісту: Богун Іван. – С. 23.

105. Історичні постаті України : іст. нариси. – Одеса : Маяк, 1993. – 384 с. – Зі змісту: [Про І. Богуна]. – С. 137, 143–146, 156, 170–172, 178–180, 183.

106. Історія українського козацтва : нариси : у 2 т. Т. 1 / ред. О. Г. Пазюк. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2006. – 800 с. : кольор. іл. – Бібліогр.: с. 690–781. – Зі змісту: [Про І. Богуна]. – С. 263, 305–306, 320, 431, 564, 566.

107. Історія українського козацтва : нариси : у 2 т. Т. 2 / ред. В. А. Смолій. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2007. – 724 с. : іл. – Бібліогр.: с. 590–700. – Зі змісту: [Про І. Богуна (Федоренка, Федоровича)]. – С. 471, 483, 486, 549, 563.

108. Коваленко, Л. Іван Богун – полковник Війська Запорозького / Л. Коваленко // Воєнна історія. – 2002 – № 5/6. – Електрон. версія. – Режим доступу: <http://warhistory.ukrlife.org> (дата звернення: 17.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

109. Коваленко, С. Богун Іван / С. Коваленко // Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. / Сергій Коваленко. – Київ, 2007. – Т. 1. – 376 с. : іл., портр. – [Про І. Богуна]. – С. 14, 19, 54, 57–58, 60–61, 66, 69, 71, 73–74, 79, 84, 121, 125, 137, 156, 158–160, 161, 167–168, 174, 301 ; Київ, 2008. – Т. 2. – 480 с. : іл., портр. – С. 38, 48, 57, 60, 64, 95, 104–108, 112–113, 116–117, 124, 129, 133, 148, 215, 217, 226, 232, 242, 244, 250, 270, 309, 312, 319, 332, 335, 337, 342, 371, 383, 387, 390, 394, 397–401, 403, 407, 409 : портр.

110. Коваленко, С. Іван Богун – український Дон-Кіхот : іст. нарис / С. Коваленко. – Київ : Стікс, 2011. – 446 с. – (Життєписи ; Кн. 1).

111. Коломієць, О. Національний герой Іван Богун / О. Коломієць // Історичний календар'2004. – Київ, 2004. – С. 121–126.

112. Коляда, І. А. Полковник Іван Богун / І. А. Коляда // Битва під Берестечком / І. А. Коляда, С. А. Марченко, О. Ю. Кирієнко. – Київ, 2012. – С. 99–103.

113. Костомаров, Н. И. Богдан Хмельницький : у 3 т. Т. 1–3 / Н. И. Костомаров. – Киев : Радуга, 2004. – 658 с. : іл. – Зі змісту: [Богун Іван]. – С. 335–337, 350, 362, 365–369, 389, 397, 400, 417, 437–438, 448, 487–488, 501–505.

114. Котляр, Н. Ф. История в жизнеописаниях / Н. Ф. Котляр, В. А. Смолий ; ред. Н. О. Черкасская. – Київ : Наук. думка, 1990. – 256 с. : іл. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 177.

115. Крип'якевич, І. П. Богдан Хмельницький / І. П. Крип'якевич ; відп.: ред. Ф. П. Шевченко, І. Л. Бутич, Я. Д. Ісаєвич. – 2-ге вид., випр., допов. – Львів : Світ, 1990. – 408 с. : іл. – Пам'ятки історичної думки України. – Зі змісту: [Про І. Богуна]. – С. 39, 75, 101, 112, 114–116, 121, 129, 145, 180, 228, 249, 297, 312–313, 316, 337.

116. Кудрявцев, Л. Іван, син Грому : І. Богун обстоював принципи: «Ні до Варшави, ні до Москви, ні до Стамбула, Бахчисараю» / Л. Кудрявцев // Вінниччина. – 2007. – 5 трав. – С. 4. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

117. Latacz, E. Bohun Iwan Teodorowicz (1664) / E. Latacz // Polski Słownik Biograficzny. – Kraków, 1936. – т. II/1, zeszyt 1. – S. 227–229.

118. Лещук, Є. «Пошли нам, Боже, нині Богунів...» : [про наказ. гетьмана України І. Богуна] / Є. Лещук // Нар. армія. – 2008. – 19 лют. – С. 7.

119. Лисий, А. К. Іван Богун: між сходом і заходом / А. К. Лисий // Українсько-московські стосунки середини XVII ст. : матеріали Міжнар. наук. конф., 18 квіт. 2008 р. – Умань, 2008. – С. 79–84.

120. Літвін, Г. З народу руського. Шляхта Київщини, Волині та Брацлавщини (1569–1648) / Генрик Літвін ; пер. з пол. Лесі Лисенко. – Київ : Дух і Літера, 2016. – 616 с. – Бібліогр. у прим. – Зі змісту: [Згадка про І. Богуна]. – С. 89.

121. Лях, С. Р. Богун Іван Федорович (? – 1664) / С. Р. Лях // Українське козацтво : мала енциклопедія (1 376 статей) / ред. С. Р. Лях ; керівник авт. кол. Ф. Г. Турченко. – Київ ; Запоріжжя, 2002. – С. 43. – Бібліогр. у кінці ст.

122. Мала енциклопедія етнодержавознавства / ред. Ю. І. Римаренко. – Київ : Генеза ; Довіра, 1996. – 942 с. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 253, 262.

123. Мельник, В. Кальник – місто полкове : [історія та сьогодення с. Кальник Іллінець р-ну, пов'язана з Кальниц. козац. полком, утвореним у період Визвол. війни Б. Хмельницького, «хатою І. Богуна»] / В. Мельник // Україна молода. – 2007. – 24 січ. – С. 10.

124. Мельник, Л. Г. Створення козацького війська. Воєнні дії влітку – восени 1648 р. / Л. Г. Мельник // Боротьба за українську державність (XVII ст.) / Л. Г. Мельник. – Київ, 1995. – Розділ 3. – С. 30–39.

125. Мишко, Д. І. Іван Богун : корот. іст. нарис / Д. І. Мишко. – Київ : Рад. шк., 1956. – 101 с.

126. Мішин, В. Іван Богун – вірець служіння Батьківщині / В. Мішин // Нар. армія. – 1998. – 24 листоп.

127. Мовчанюк, Г. Тричі полковник, двічі наказний гетьман : [І. Богун на Поділлі] / Г. Мовчанюк // Вінниччина. – 2002. – 29 трав. – (Спец. вип. «Хочу все знати») ; Армія України. – 2002. – 29 серп. – С. 12.

128. Морозов, К. Богун Іван Теодорович. Полководець, воєнний і державний діяч / К. Морозов // Видатні постаті України : біогр. довід. / Г. В. Щокін, М. Ф. Головатий, В. А. Гайченко. – Київ, 2004. – С. 114–118 : іл. – Бібліогр. у кінці ст.

129. Мудраченко, М. Р. Пам'ятки історії та пам'ятні місця на Вінниччині: Калинівський та Оратівський райони / М. Р. Мудраченко. – Вінниця : Данилюк В. Г., 2009. – 316 с. : іл. – Бібліогр. у кінці ст. – Зі змісту: [Згадка про участь І. Богуну в воєн. діях 1648 р. у с. Новоживотів, нині Оратів. р-ну, як збірному пункті козац. полків Б. Хмельницького і військ їх союзників – крим. хана Іслам-Гірея]. – С. 228.

130. Найвизначніші подоляни / Вінниц. козацький полк ім. Івана Богуну ; авт. текстів О. Дмитрук. – Вінниця, 2011. – 6 с. : фот. – (Видатні особистості, які творили історію Поділля). – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 1 : портр.

131. Незнайома Вінниця. Іван Богун [Електронний ресурс] / авт. відео Телеканал Еверест // YouTube : веб-сервіс. – Електрон. відеодані (1 файл: 3.30 хв.). – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=ucZ_zXrgNFk (дата звернення: 24.12.2017), вільний. – Назва з екрана. – Опис заснов. на версії, датов.: 27 берез. 2013 р.

132. Обухов, В. В. Полковник Богун. Козацькому роду нема переводу! / В. В. Обухов. – Київ, 2006. – 136 с. – Бібліогр.: с. 131–136. – (Наши Великие Предки).

133. Огородник, В. Т. Основні історичні події визвольного руху на Поділлі : [зокрема про учасника подій – полковника Вінниц. Івана Богуну] / В. Т. Огородник // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ;

відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 3 : Козацтво на Поділлі. – С. 5–10.

134. Остапенко, П. В. Іван Богун / П. В. Остапенко // Усі видатні постаті історії України : довідник. – Харків, 2008. – С. 99–111.

135. Петренко, В. Вінницький полковник Іван Богун : [іст. нарис] / В. Петренко // Вінниц. газ. – 1995. – 17 серп.

136. Полковник козацького війська Іван Богун // Іван Богун : сайт. – Режим доступу: distance.edu.vn.ua/books/bogun/polkovnik.htm (дата звернення: 24.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

137. Полковник козацького війська Іван Богун // Новини Вінниччини. – 2009. – 25 лют. – С. 14–15 : фот.

138. Полонська-Василенко, Н. Д. Історія України : у 2 т. Т. 2. Від середини XVII століття до 1923 року / Н. Д. Полонська-Василенко. – Київ : Либідь, 1992. – 640 с. – Зі змісту: [Про І. Богуна]. – С. 15, 20, 25, 28, 34, 38, 223.

139. Полухін, Л. М. М. Кривоніс, Д. Нечай, І. Богун – народні герої Визвольної війни / Л. М. Полухін. – Київ : Держполітвидав, 1954. – 106 с.

140. Приходи и церкви Подольской епархии / под ред. Евфимия Сецинского. – Біла Церква : Пшонківський О., 2009. – 996 с. : портр. – (Бібліотека української краєзнавчої класики). – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 178, 830.

141. Радзів, І. Легендарний Іван Богун / І. Радзів // Край козацької вольності : [збірник] / І. Радзів. – Вінниця, 2008. – С. 47–52.

142. Редько, Т. Чому Брацлавський полк не присягнув Росії? : напевно, немає на Вінниччині міста зі славетнішим ми-

нулим, як Брацлав / Т. Редько // 33-й канал. – 2017. – 29 листоп. – С. 7 : фот.

143. Рубін, М. Вінницький полковник Іван Богун / М. Рубін // Вінниц. правда. – 1954. – 19 трав.

144. Сигидин, М. В. Поділля в книзі П'єра Шевальє «Історія війни козаків проти Польщі» : [зокрема про події 1651 р. та участь у них вінниц. полковника І. Богуна] / М. В. Сигидин // Тези доп. 8-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф. – Вінниця, 1989. – С. 31–32.

145. Солонець, О. Найбільш бойовий і непокірний полковник [Іван Теодорович Богун] / О. Солонець // Слово Просвіти. – 2004. – 11–17 берез. – С. 12.

146. Соратники гетьмана [Б. Хмельницького] : [видат. полковники і дипломати: Іван і Данило Виговські, Іван і Данило Нечаї, Павло Тетеря, Іван Сірко, Михайло Кричевський, Григорій Лісницький, Іван Богун, Максим Кривоніс, брати Золотаренки, Гуляцькі та ін.] // Конончук, І. М. Історія України від стародавніх часів до Помаранчевої революції / І. М. Конончук. – 3-тє вид., допов. і перероб. – Ніжин, 2005. – С. 80–86.

147. Степовик, Д. В. Ян Мадєєвський. Іван Богун / Д. В. Степовик // Скарби України : наук.-худож. кн. / Д. В. Степовик ; худож. оформл. Д. О. Заруби. – Київ, 1991. – С. 133–138.

148. Стефанів, З. Історія українського війська / З. Стефанів // Київ. старовина. – 1992. – № 5. – С. 69–83.

149. Сушинський, Б. І. Іван Богун – полковник вінницький, наказний гетьман Визвольної армії / Б. І. Сушинський // Козацькі вожді України. Історія України в образах її вождів та полководців XV–XIX ст. : іст. есе : у 2 т. / Б. І. Сушинський. – 2-ге вид., допов. – Одеса, 2004. – Т. 1, кн. 2 : Клейноди козацької слави. – С. 432–437 : портр.

150. Таранюк, Н. Про народного полковника [І. Богуна із с. Кальник Іллінец. р-ну] / Н. Таранюк // Трудова слава. – 2008. – 16 лют. – С. 2.

151. Татарин, М. Перша шабля Війська Запорозького : [Про І. Богуна – укр. іст. діяча 17 ст., Вінниц. (Кальниц.) полковника – сподвижника Б. Хмельницького] / М. Татарин // Подолія. – 2004. – 17 лют. : іл.

152. Халєбський, П. Україна – земля козаків : подорож. щоденник / П. Халєбський ; упоряд. М. Рябий // Дзвін. – 2005. – № 1. – С. 91–105 ; № 2. – С. 106–122 ; № 3. – С. 116–127 ; № 4. – С. 97–105 ; № 7. – С. 113–133.

153. Халєбський, П. Україна – земля козаків : подорож. щоденник / Павло Халєбський ; авт. передм., упоряд. М. Рябий. – 4-те вид., допов. – Вінниця : Твори, 2017. – 381 с. – (Настільна книга українця).

154. Характерник Іван Богун [Електронний ресурс] // Українське Реєстрове Козацтво : офіц. сайт. – Режим доступу: http://www.kozatstvo.net.ua/ua/publications/uk_r.php?d=a&i=1445 (дата звернення: 24.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

155. Чухліб, Т. В. Гетьмани і монархи : Укр. держава в між-нар. відносинах 1648–1714 рр. / Т. В. Чухліб. – 2-ге вид., доопр. – Київ : Арістей, 2005. – 640 с. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 121, 178, 186, 218.

156. Яворницький, Д. І. Історія запорозьких козаків : у 3 т. Т. 2 / Д. І. Яворницький. – Київ : Наук. думка, 1990. – 558 с. – Бібліогр.: с. 514–520. – Зі змісту: [Про Івана Богуна]. – С. 212, 214, 217–219, 506.

157. Яковлева, Т. Іван Богун-Федорович / Т. Яковлева // Київ. старовина. – 1992. – № 5. – С. 43–53.

2.2. Сторінки життя видатного полководця

158. Анохіна, Л. С. Іван Богун на сторінках дореволюційних енциклопедій / Л. С. Анохіна // Тези доп. 10-ї Вінниц. обл. історико-краєзн. конф. – Вінниця, 1991. – С. 31–32.

159. Антонович, В. Про козацькі часи на Україні / В. Антонович ; післямова М. Ф. Слабошпицького; комент.: О. Д. Василюк, І. Б. Гирич. – Київ : Дніпро, 1991. – 238 с.

160. Апанович, О. Козацький лицар Іван Богун / О. Апанович // Розповіді про запорозьких козаків. – Київ, 1991. – С. 181–190.

161. Брехуненко, В. Дон у долі ватажків українського козацтва: І. Сулима, Т. Трясило, Д. Гуня, К. Бурляй, І. Богун [XVII ст.] / В. Брехуненко // Пам'ять століть. – 2000. – № 3. – С. 87–92.

162. Видатні постаті в історії України (IX–XIX ст.) : корот. біогр. нариси : іст. та худож. портр. : довід. вид. / В. І. Гусєв, В. П. Дрожжин та ін. – Київ : Вища шк., 2004. – Зі змісту: [Біогр. нарис про І. Богуна]. – С. 168–171.

163. Гітін, В. П. Орден козацького лицарства / В. П. Гітін. – Харків : Торгсінг плюс, 2008. – 352 с. : іл. – Зі змісту: [Про І. Богуна]. – С. 185, 189–190, 199, 201, 207, 211.

164. Гончарук, Н. Зелена алея – від Вінниці до Новгород-Сіверського : [Алея до місця поховання І. Богуна] / Н. Гончарук // РІА. – 2004. – 21 квіт. – С. 6.

165. Гуржій, О. І. Богуна повстання 1659 р. / О. І. Гуржій // Енциклопедія історії України : у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2003. – Т. 1 : А-В. – С. 320.

166. Гуржій, О. І. Іван Богун: деякі міфи та реальність / О. І. Гуржій // Укр. іст. журн. – 1998. – № 1. – С. 99–111.

167. Дмитрук, О. Іван Богун: суперечності, таємниці, реальність : [про полковника Івана Богуна] / О. Дмитрук // Вінниц. край. – 2013. – № 4. – С. 68–92 : фот.

168. Дмитрук, О. «Мій Богун не вписується у вигадки про козака-гультая» : [інтерв'ю з письменником О. Дмитруком] / О. Дмитрук ; бесіду вів О. Чебан // Уряд. кур'єр. – 2011. – 18 берез. – С. 9.

169. Дмитрук, О. М. Іван Богун: життя героя : пізнав.-іст. есе / Олександр Дмитрук. – Вінниця : Консоль, 2013. – 64 с. – (Бібліотека української історичної літератури).

170. Добринська, Л. 340 років тому поляки розстріляли козацького полковника Івана Богуна, а жителі Оратівщини знайшли символ влади сотника Бойка – пернач і квартиру з ініціалами гетьмана Мазепи / Л. Добринська // 33-й канал. – 2004. – 25 лют. – С. 8.

171. ІВАН БОГУН ІСТОРИЧНИЙ ПОРТРЕТ [Електронний ресурс] // Dovidka.biz.ua : довід. цікавих фактів та корисних знань. – Режим доступу: <https://dovidka.biz.ua/ivan-bohun-istorychnyi-portret/> (дата звернення: 24.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

172. Іван Богун: інтриги, гроші та кохання великого полководця [Електронний ресурс] / сценарій Л. Завальнюк ; режисер О. Мортко ; відеографія Д. Тищенко // Vlasno.info : інформ. портал. – Електрон. відеодані. – Режим доступу: <http://vlasno.info/spetsproekti/1/istoriya/item/10531-ivan-bohun-intryhy-hroshita-kokhannia-velykoho-polkovodtsia-video> (дата звернення: 24.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

173. Іванюк, О. П. Іван Богун: проблеми біографії / О. П. Іванюк // XXIV Всеукр. наук. історико-краєзнав. конф. «Козацтво в історії України (до 360-річчя битви під Батогом)», 1–2 черв. 2012, м. Вінниця : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права, Вінниц. обл. краєзнав. музей, ВОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Вінниця, 2012. – С. 142–145. – Бібліогр. у кінці ст.

174. Історія України: козацько-гетьманська доба (друга половина XVI – кінець XVIII ст. : навч.-метод. практикум для студентів спец. «Історія» / М-во освіти і науки України, укр. католиц. ун-т ; уклад. Орест Лильо. – Львів : Вид-во Укр. католиц. ун-ту, 2015. – 294 с. – Бібліогр. у кінці розд. – Зі змісту: [Богун Іван Теодорович]. – С. 50.

175. Кавун, М. Гілка роду Богунського / М. Кавун // Вінниччина. – 2004. – 8 трав. – С. 6. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

176. Коваленко, С. Іван Богун: український Дон Кіхот / Сергій Коваленко. – Київ : Стікс, 2011. – 445 с.

177. Козацька еліта Гетьманщини. – Київ : ІПІЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2008. – 452 с.

178. Кривошея, Т. В. Іван Богун чи Іван Федорович : [спроба ідентифікації за реєстрами поділ. козацтва 1649 р.] / Т. В. Кривошея, В. В. Кривошея // Поділля і Волинь у контексті історії українського національного відродження. – Хмельницький, 1995. – С. 261–262.

179. Кулинич, І. М. Полководці Визвольної війни / І. М. Кулинич // Богдан Хмельницький та його доба : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Великого Гетьмана (Київ, 24–25 жовт. 1995 р.) / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 1996. – С. 103–110. – Зі змісту: [Про життєвий шлях і бойове мистецтво І. Богуна]. – С. 105–107.

180. Лещук, Є. Велет духу : до 340-річчя з дня загибелі Івана Богуна / Є. Лещук // Дзвін. – 2004. – № 2. – С. 135–138.

181. Лисий, А. К. Дві долі на тлі національної революції : [про козац. ватажків Д. Нечая та І. Богуна] / А. К. Лисий // Матеріали XII Поділ. історико-краєзнав. конф. (22–23 листоп. 2007 р.) :

90-річчю Укр. нац.-демократ. революції, 70-річчю утворення Хмельниц. обл. присвяч. / Кам'янець-Поділ. держ. ун-т [та ін.]. – Кам'янець-Поділ., 2007. – Т. 1. – С. 365–377. – Бібліогр. у кінці ст.

182. Маловідомі сторінки історії : [маловідомі факти з біогр. Івана Богуна] // Вінниччина. – 2010. – 8 жовт. – С. 10.

183. Медведєва, І. Уладівська загадка. Хто лежить під мальтійським хрестом? : [про Івана Богуна] / Інна Медведєва // Вінниччина. – 2017. – 29 листоп. – С. 9 : фот.

184. Мельник, В. Тут молився полковник Богун... : [перебування Івана Богуна у храмі Святого Миколая в с. Якушинці Вінниц. р-ну] / В. Мельник // Вінниц. відом. – 2004. – 7 квіт. – С. 5.

185. Мицик, Ю. Нові дані до біографії Івана Богуна / Ю. Мицик // Тези доп. 7-ї Поділ. історико-краєзнав. конф. : Секція історії дожовт. періоду. – Кам'янець-Подільський, 1987. – С. 68–70.

186. Мишко, Д. Один із лицарів великих : 300 р. із дня загибелі І. Богуна / Д. Мишко // Літ. Україна. – 1964. – 14 лют.

187. Могутня постать Івана Богуна // Трудова слава. – 2018. – 11 жовт.

188. Мрачковська, Л. Козак-характерник Байда-Вишневецький вважається засновником Крижополя : [вінниц. журналістка Л. Мрачковська розповіла, як, працюючи над своєю кн., мимоволі зачепила ще одну невідому сторінку укр. історії, пов'язану з І. Богуном] / Л. Мрачковська ; записано О. Сапон // Поділ. порадниця. – 2013. – 23 січ. – С. 2 : фот.

189. На Вінниччині збереглась хата Івана Богуна : [Електронний ресурс] // Vlasno. info : інформ. портал. – Режим доступу: [http://vlasno.info/spetsproekti/2/tourism/item/9414-na-](http://vlasno.info/spetsproekti/2/tourism/item/9414-na)

vinnychchyni-zbrehlas-khata-ivana-bohuna (дата звернення: 03.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

190. Невідоме про відомого вінницького полковника Івана Богуна [Електронний ресурс] // Вінницька газета : офіц. сайт. – Режим доступу: <http://vin-gazeta.net/84-knizhkovapolitsya/2848-nevidome-pro-vidomogo-vinnitskogo-polkovnika-ivana-boguna> (дата звернення: 24.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

191. Петренко, В. Подільська Січ. Вінницький полковник Іван Богун : [про життя до поч. 1648 р. укр. іст. діяча XVII ст. Події Нац.-визвол. війни 1648–1654 років на Поділлі та у Вінниці] / В. Петренко // Погляд. – 2007. – 24 листоп. – С. 6.

192. Петровський, М. До біографії Івана Богуна : [розглядається питання про ідентичність Івана Богуна з Іваном Федоренком] / М. Петровський // Зап. Ніжин. ін-ту нар. освіти / голов. ред. М. Петровський. – Ніжин, 1930. – Кн. 10. – С. 45–58.

193. Пришутів, Е. Легендарний Богун : виповнилося 340 р. із дня загибелі легендар. героя Нац.-визвол. війни (1648–1654) / Е. Пришутів // Нар. армія. – 2004. – 4 берез. – С. 1, 7.

194. Радзіх, І. Легендарний Іван Богун / І. Радзіх // Край козацької вольності : [збірник]. – Вінниця, 2008. – С. 47–52.

195. Сердунич, Л. Іван Богун і Визвольна війна / Л. Сердунич // Берестецька битва в історії України : наук. зб. матеріалів 8-ї Всеукр. наук.-краєзнав. конф., присвяч. 350-річчю битви під Берестечком, 16–17 черв. 2001 р. / ред.: І. Пашук ; Рівнен. обл. краєзнав. т-во Всеукр. спілки краєзнавців [та ін.]. – Рівне, 2001. – С. 29–31.

196. Славетний український лицар : [Богун Іван : екскурс у минуле] // Новини Вінниччини. – 2010. – 24 лют. – С. 14–15.

197. Сокіл, В. Лицарі козацької слави. Іван Богун / Віктор Сокіл // Кальник – село подільське : історико-краєзнав. нарис. – Вінниця, 2011. – С. 46–52 : фот.

198. Сокіл, В. Найвидатніший лицар козацтва : [до 340-річчя з дня смерті І. Богуна – сподвижника Б. Хмельницького] / В. Сокіл // Вінниччина. – 2004. – 28 лют. – С. 9 : іл. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

199. Сорока, О. Іван Богун : міфи і реальність / О. Сорока // Вісн. студент. наук. т-ва Ін-ту історії, етнології і права : до 100-річчя заснування ВДПУ ім. М. Коцюбинського / ВДПУ ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2011. – Вип. 10. – С. 22–26. – Бібліогр. у кінці ст.

200. Таємнича Вінниччина. Іван Богун у фактах та легендах [Електронний ресурс] / Громад. газ. Вінниччини «Правди сила» ; Медіа-центр «VLASNO» ; сценарій Л. Завальнюк ; режисер О. Мортко ; відеографія Д. Тищенко. – Електрон. відеодані (3143587840 байт). – Вінниця. – 1 електрон. оптич. диск : кольор. ; в контейнері 14x12,5. – Назва з диска. – Мова укр. – (Фільм створено за підтримки отамана козацького полку ім. І. Богуна В. Воловодюка).

201. Таїрова-Яковлева, Т. Гетьмани України : історії про славу, трагедії та мужність / Тетяна Таїрова-Яковлева ; пер. із рос. Наталії Єгорова. – Київ : Кліо, 2015. – 424 с. : іл. – Бібліогр.

202. Таїрова-Яковлева, Т. Іван Богун-Федорович / Т. Таїрова-Яковлева // Київ. старовина. – 1992. – № 5. – С. 43–53.

203. Теліга, О. Сила через радість : (Відчит, виголошений в Українській Студентській Громаді у Варшаві 15 черв. 1937 р.) / Олена Теліга // Вибрані твори / Олена Теліга ; упоряд.: О. Зінкевич ; авт. передм. Р. Семків ; вступ. ст. Є. Сверстюка. –

2-ге вид., допов. – Київ, 2008. – С. 100–115. – Зі змісту: [Про постать І. Богуна]. – С. 101–103.

204. Ткачов, О. Іван Богун – вінницький полковник / О. Ткачов // Шляхом комунізму. – 1979. – 18 січ. ; Сіл. новини. – 1979. – 9 січ.

205. Тут вінчався Іван Богун : [про Миколаївську церкву у Вінниці] // 20 хвилин. – 2006. – 12 жовт. – С. 6.

206. Філонов, Л. Іван Богун на відстані століть і в сьогодні / Леонід Філонов // Із плину часу : історико-док. нариси, публіцистика / Леонід Філонов. – Вінниця, 2006. – С. 57–60.

207. Флоря, Б. Н. Молоді роки Івана Богуна / Б. Н. Флоря // Україна в минулому. – Київ ; Львів, 1992. – Вип. 2. – С. 71–75.

208. Хто такий Іван Богун? Біографія та портрет полковника Івана Богуна [Електронний ресурс] // Моя Україна : пізнавал. інтернет-журн. – Режим доступу: <https://myukraine.org.ua/category/postati> (дата звернення: 06.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

209. Черкаська, Г. Іван Богун : [корот. біогр.] [Електронний ресурс] / Ганна Черкаська // UaModna : інформ.-розваж. веб-платформа. – Режим доступу: <https://uamodna.com/articles/ivan-bogun> (дата звернення: 24.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

210. Яковлева, Т. Г. Загибель Івана Богуна / Т. Г. Яковлева // Укр. іст. журн. – 1991. – № 5. – С. 139–142.

211. Яковлева, Т. Г. Іван Богун: проблеми біографії : (видат. іст. постать епохи Гетьманщини) / Т. Г. Яковлева // Укр. іст. журн. – 2000. – № 2. – С. 147–157 ; № 4. – С. 144–152.

2.3. Бойове (військове) мистецтво Івана Богуна

2.3.1. Загальні матеріали

212. Апанович, О. М. Воєнне мистецтво Богдана Хмельницького та його сподвижників : [зокрема І. Богуна] / О. М. Апанович // Укр. іст. журн. – 1995. – № 4. – С. 33–45. – Зі змісту: [Полковник І. Богун під Вінницею (1651) і Батогом (1652)]. – С. 44.

213. Апанович, О. М. Козацький лицар Іван Богун / О. М. Апанович // Розповіді про запорозьких козаків / О. М. Апанович. – Київ, 1991. – С. 181–190.

214. Величко, С. В. Літопис. Т. 1 / Самійло Величко ; відп. ред. О. В. Мишанич. – Київ : Дніпро, 1991. – 371 с. : іл. – (Давньоруські та давні українські літописи). – Зі змісту: [Участь І. Богуна у бойових діях 1655 р. під Уманню]. – С. 139, 156–157, 159–161.

215. Воєнно-політичні події 1649–1653 рр. Національно-визвольної війни // Мицик, Ю. А. Історія України : навч. посіб. / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. – 3-тє вид., допов. і перероб. – Київ, 2010. – С. 104–111.

216. XXIV Вінницька Всеукраїнська наукова історико-краєзнавча конференція «Козацтво в історії України : (до 360-річчя битви під Батогом)», 1–2 черв. 2012 р. : [зб. матеріалів] / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права [та ін.] ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – 456 с. – Зі змісту: Кравець, М. М. Методичні поради студентам із вивчення Жовтоводської, Корсунської, Пилявецької, Зборівської та Батозької битв : [метод. розроб.] / М. М. Кравець. – С. 431–454. – Бібліогр. у кінці ст.

217. Історія міст і сіл УРСР : у 26 т. Т. : Вінницька область. – Київ : УРЕ, 1972. – 958 с. : іл., карти. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 5, 20, 21, 79, 125, 212, 214, 483, 519.

218. Історія русів / укр. пер. І. Драча ; передм. В. Шевчука. – Київ : Веселка, 2001. – 366 с. : іл. – Зі змісту: [Богун Федір (Іван)]. – С. 140, 158, 160, 167, 174–176, 196, 223.

219. Казьмирчук, Г. Кальницький козацький полк (1648–1711 рр.) / Григорій Казьмирчук, Марія Казьмирчук. – Київ : Цимбаленко Є. С., 2009. – 98 с. – Зі змісту: [Біогр. довідка про І. Богуна]. – С. 24–28, 34–43.

220. Коваленко, С. Довідник подій : [у контексті подій Хмельниччини показано участь І. Богуна в бойових діях цього періоду] / Сергій Коваленко // Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. / Сергій Коваленко. – Київ, 2007. – Т. 1. – С. 248–371.

221. Коваленко, С. Охматівська битва 1655 року / Сергій Коваленко // Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. / Сергій Коваленко. – Київ, 2007. – Т. 1. – С. 279.

222. Коваленко, С. Уманська оборона 1655 року / Сергій Коваленко // Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. / Сергій Коваленко. – Київ, 2007. – Т. 1. – С. 365.

223. Коноплюк, В. Іван Богун – політичний діяч і військовий стратег / В. Коноплюк // Берестецька битва в історії, літературі та мистецтві : наук. зб. / Ін-т мистецтв Рівнен. держ. гуманітар. ун-ту, Держ. іст.-меморіал. заповідник «Поле Берестецької битви». – Рівне, 2001. – С. 92–95.

224. Кравець, М. Поділля на сторінках літопису Григорія Грабянки : [у своєму літописі авт., зокрема, детально описує великі козац. битви, в яких брав участь козац. ватажок І. Богун] / М. Кравець // Тези доп. 6-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф. – Вінниця, 1988. – С. 19–21.

225. Кулинич, І. М. Полководці Визвольної війни / І. М. Кулинич // Богдан Хмельницький та його доба : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Великого Гетьмана (Київ, 24–25 жовт. 1995 р.) / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 1996. – С. 103–110. – Зі змісту: [Про бойове мистецтво І. Богуна]. – С. 107–109.

226. Мельник, Л. Г. Боротьба за українську державність (XVII ст.) / Л. Г. Мельник. – Київ : Освіта, 1995. – 192 с. – Зі змісту: [Воєнні дії влітку – восени 1648 р., участь у них козац. ватажка І. Богуна]. – С. 33–39.

227. Мицик, Ю. А. Умань козацька і гайдамацька / Ю. А. Мицик ; Нац. ун-т «Києво-Могилян. акад.», Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. – Київ : КМ Академія, 2002. – 186, [1] с.

228. Мицик, Ю. А. Як козаки воювали : іст. розповіді про запоріз. козацтво в період Нац.-визвол. війни, сподвижників Б. Хмельницького, зокрема І. Богуна / Ю. А. Мицик, С. М. Плохій, І. С. Стороженко. – Дніпропетровськ : Промінь, 1990. – 302 с. – Зі змісту: [Про Берестецьку битву, участь у ній І. Богуна]. – С. 220–232.

229. Нагірняк, З. Де був Богун, там була перемога : [про наказ. гетьмана України І. Богуна] / Зоряна Нагірняк // Нар. армія. – 2013. – 25 черв. – С. 4.

230. Полковник козацького війська Іван Богун // Новини Вінниччини. – 2009. – 25 лют. – С. 14–15 : фот.

231. Смолій, В. А. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.) : монографія / В. А. Смолій, В. С. Степанков. – Київ : Альтернативи, 1999. – 352 с. – (Україна крізь віки : у 15 т. ; т. 7). – Зі змісту: [Воєнні дії під Уманню]. – С. 171–172.

232. Степаненко, А. Від Зборівського миру до перемоги під Батогом : [події 1649–1652 рр. Йдеться про одного із соратників Б. Хмельницького, вінниц. полковника І. Богуна] / А. Степаненко // Панорама. – 1994. – 2 листоп.

233. Степанков, В. С. Боротьба народних мас Брацлавщини проти нападу польсько-шляхетських військ у лютому-березні 1651 р. : [зокрема йдеться про бойове мистецтво Вінниц. полковника І. Богуна] / В. С. Степанков // Тези доп. 3-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 4 верес. 1985 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1985. – С. 65–66.

234. Степанков, В. С. Монастирищенська битва 1653 р. / В. С. Степанков // Воєнні кампанії на Поділлі середини XVII століття : (до 360-річчя Батозької битви) : зб. матеріалів наук.-практ. конф. / Кам'янець-Поділ. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 27–31.

235. Стороженко, І. С. Богдан Хмельницький і воєнне мистецтво у Визвольній війні українського народу середини XVII століття. Кн. 1 : Воєнні дії 1648–1652 рр. / І. С. Стороженко. – Дніпропетровськ : Вид-во ДДУ, 1996. – 320 с. – Зі змісту: [Про І. Богуна] С. 251–266.

236. Татарин, М. Перша шабля війська Запорозького : [І. Богун] / М. Татарин // Подолія. – 2004. – 17 лют.

237. Україна : повна енциклопедія / авт.-упоряд.: В. М. Складенко, Т. В. Іовлева. – Харків : Фоліо, 2006. – 464 с. : кольор. іл. – Зі змісту: [Про І. Богуна та його бойове мистецтво]. – С. 30–31.

238. Уретій, О. Перемогти і вижити : [про укр. військ. і держ. діяч І. Богуна] / О. Уретій // Крила України. – 2014. – 10–14 лют. – С. 14.

2.3.2. Іван Богун – учасник історичних козацьких битв

Пилявецька битва (21–23 вересня 1648 р.)

239. Акимович, Є. О. Битва під Пилявцями / Є. О. Акимович // Українська культура в історичному вимірі : (IX–XVII ст.) / Є. О. Акимович. – Одеса, 2009. – С. 266–270.

240. Апанович, О. М. Козацька енциклопедія для юнацтва : кн. ст. про іст. буття укр. козацтва / Олена Апанович. – Київ : Веселка, 2009. – 719 с. : кольор. іл. – Зі змісту: Пилявецька битва. – С. 462–467.

241. Апанович, О. М. Пилявецька битва – одна з найбільших битв Визвольної війни 1648–1654 років / О. М. Апанович // Пилявецька битва 1648 року в історії України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Богдана Хмельницького, 22–24 верес. 1995 р. – Стара Синява, 1995. – С. 9.

242. Битва під Пилявцями [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Битва_під_Пилявцями (дата звернення: 26.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

243. Битва під Пилявцями // Новий довідник : Історія України : довід. посіб. для абітурієнтів та школярів / ред.: С. Крупчан, Н. Крупчан. – Київ, 2005. – С. 192–194.

244. Василевський, М. Пилявецька битва 1648 року – Канни Богдана Хмельницького : [за матеріалами бесіди з краєзнавцем І. Козелецьким] / Михайло Василевський // День. – 2003. – 25 жовт. – С. 5.

245. Величко, С. В. Літопис. Т. 1 / Самійло Величко ; відп. ред. О. В. Мишанич. – Київ : Дніпро, 1991. – 371 с. : іл. – (Давньоруські та давні українські літописи). – Зі змісту: [Пилявська битва]. – С. 321.

246. Грива, А. Пилявці : [про битву під Пилявцями 21–23 верес. 1648 р.] / А. Грива // Слово Просвіти. – 2005. – 19–23 верес. – С. 7.

247. Громова, Л. П. Нариси історії Поділля : навч. посіб. Ч. 1 / Л. П. Громова, А. Б. Пономаренко. – Вінниця : ВДТУ, 2002. – 127 с. – Зі змісту: [Битва під Пилявцями]. – С. 65–68.

248. Грушевський, М. С. Історія України-Руси : у 11 т., 12 кн. Т. 8, ч. 3 : Роки 1626–1650 / М. С. Грушевський. – Київ : Наук. думка, 1995. – 856 с. – Зі змісту: [Пилявецька битва]. – С. 66–75.

249. Зінченко, А. Наш край – Поділля : навч. посіб. для школи / А. Зінченко. – Вінниця : [б. в.], 1992. – 122 с. – Зі змісту: [Пилявецька перемога]. – С. 18–20.

250. Ілюстрована енциклопедія історії України : у 3 т. Т. 1 : Від найдавнішого часу до кінця 18 ст. / авт. тексту О. Кучерук. – Вид. перероб., допов. – Київ : Спалах, 2004. – 216 с. : іл. – Зі змісту: Пилявецька битва. – С. 154.

251. Історія русів / укр. пер. І. Драча ; передм. В. Шевчука ; прим.: Я. І. Дзири, І. Я. Дзири. – Київ : Веселка, 2001. – 366 с. : іл. – Зі змісту: [Битва при Пилявцях]. – С. 149–151.

252. Коваленко, С. Пилявецька битва 1648 року / Сергій Коваленко // Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. / Сергій Коваленко. – Київ, 2007. – Т. 1. – С. 281.

253. Козак, І. Битва під Пилявою, Пилявцями, Пилявкою? : 360 років Пилявецької битви / І. Козак // Голос України. – 2008. – 4 листоп.

254. Крип'якевич, І. П. Богдан Хмельницький / І. П. Крип'якевич ; відп. ред.: Ф. П. Шевченко, І. Л. Бутич, Я. Д. Ісаєвич. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів : Світ, 1990. – 408 с. : іл. – (Пам'ятки історичної думки України). – Зі змісту: [Про

Пиливецьку битву, бойове мистецтво полковника І. Богуна]. – С. 84–93.

255. Лях, С. Р. Пиливецька битва 1648 / С. Р. Лях // Українське козацтво : мала енциклопедія (1 376 статей) / ред. С. Р. Лях. – Київ ; Запоріжжя, 2002. – С. 377–380 : карта. – Бібліогр. у кінці ст.

256. Мицик, Ю. Незнаний публіцистичний твір про Пиливецьку битву / Ю. Мицик // Пиливецька битва 1648 р. в історії України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Богдана Хмельницького, 22–24 верес. 1995 р. – Стара Синява, 1995. – С. 39–46.

257. Мицик, Ю. А. Пиливецька битва 1648 / Ю. А. Мицик // Енциклопедія історії України : у 10 т. – Київ : Наук. думка, 2011. – Т. 8 : Па-Прик. – С. 205. – Електрон. версія. – Режим доступу: http://www.history.org.ua/?termin=Pyliavetska_bytva_1648 (дата звернення: 26.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

258. Найчук, І. А. Пиливецька битва в оцінці сучасної української історіографії / І. А. Найчук // Наук. пр. Кам'янець-Поділ. нац. ун-ту ім. І. Огієнка. – 2011. – Т. 21 : Історичні науки. – С. 132–141. – Бібліогр.: 64 назви.

259. Найчук, І. А. Пиливецька битва та її історичне значення / І. А. Найчук // Воєнні кампанії на Поділлі середини XVII століття : (до 360-річчя Батоз. битви) : зб. матеріалів наук.-практ. конф. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. І. Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 12–22.

260. Палій, О. 25 перемог України / О. Палій. – 2-ге вид. – Київ : К.І.С., 2014. – 84 с. – Зі змісту: Хто і як перетворив на «пилявчиків» непереможну армію гордовитої шляхти? – С. 54–55.

261. Пиливецька битва // Історичний календар'98. – Київ, 1997. – С. 249–250.

262. Пилявецька битва 1648 року в історії України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 360-річчю битви під Пилявцями / за ред.: М. П. Вавринчука (голова), Л. В. Баженова. – Хмельницький : Мельник А. А., 2008. – 330 с.

263. Пилявецька битва 1648 року в історії України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Б. Хмельницького, 22–24 верес. 1995 р. / фото: В. Павлинський, Я. Козельський. – Стара Синява, 1995. – 185 с. : фот. – (Духовні витоки Поділля).

264. Пилявська битва // З козацької скрині : альм.-дайджест / засн., вид. І. Д. Козельський. – Хмельницький, 1990. – С. 34–37 : карта.

265. Пилявська битва – триумф української зброї // Вінниччина. – 2008. – 18 верес. – С. 4.

266. Смолій, В. А. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.) : монографія / В. А. Смолій, В. С. Степанков. – Київ : Альтернативи, 1999. – 352 с. – (Україна крізь віки : у 15 т. ; т. 7). – Зі змісту: [Пилявецька битва]. – С. 103–110.

267. Степанков, В. С. Пилявецька битва 1648 / В. С. Степанков // Малий словник історії України : словник. – Київ, 1997. – С. 306.

268. Степанков, В. С. Пилявецька битва: передумови, хід, історичне значення / В. С. Степанков // Пилявецька битва 1648 року в історії України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 360-річчю битви під Пилявцями. – Хмельницький, 2008. – С. 13–22.

269. Степанков, В. С. Пилявецька битва 1648 року : джерела до вивч. теми (на допомогу викладачам, учителям і студентам) / В. С. Степанков // Проблеми дидактики історії. – 2014. – Вип. 5. – С. 49–77.

270. Стороженко, І. С. Богдан Хмельницький і воєнне мистецтво у Визвольній війні українського народу середини XVII століття. Кн. 1: Воєнні дії 1648–1652 рр./ І. С. Стороженко. – Дніпропетровськ.: Вид-во Дніпропетров. держ ун-ту, 1996. – 320 с. – Зі змісту: [Пилявецька битва]. – С. 194–210.

271. Стороженко, І. С. До історії битви під Пилявцями 1648 р. / І. С. Стороженко // Українське козацтво: витоки, еволюція, спадщина : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 500-річчю укр. козацтва (Київ-Дніпропетровськ, 13–17 трав., 1991). – Київ, 1993. – С. 113.

272. Тис-Крохмалюк, Ю. Бої Хмельницького : Військ.-іст. студія / Ю. Тис-Крохмалюк ; [ред. О. Горбач]. – Репр. вид. – Львів : [РВФ «Олір»], 1994. – 184, [8] с. : іл. — Бібліогр.: с. 175-184. – Зі змісту: [Бій під Пилявцями (20–23 верес. 1648 р.). Схема бою]. – С. 83–104.

273. Шаров, І. Ф. 100 визначних місць України : навч. посіб. / І. Ф. Шаров. – 2-ге вид., перероб. – Київ : АртЕк, 2004. – 512 с. : іл. – Зі змісту: [Місця, пов'яз. із великими козац. битвами]: [Пилявці]. – С. 316–321.

274. Щоденники Пилявецької битви 1648 р. // Поділля і південно-східна Волинь в роки Визвольної війни українського народу середини XVII ст. : матеріали Всеукр. історико-краєзнав. наук.-практ. конф., м. Стара Синява, 19 верес. 1998 р. – Стара Синява, 1998. – С. 53–65.

Оборона Вінниці (1651 р.)

275. Винницький женский Благовещенский монастирь : [у контексті йдеться про його причетність до оборони Вінниці 1651 р., закріплення в ньому військ І. Богуна в битві з поляками] // Труды Подол. Епархиал. историко-статистич. ком. / под ред. Н. И. Яворовского. – Каменец-Подольск, 1890–1891. – Вып. 5., разд. 2 : Материалы для истории монастырей Подольской епархии свящ. Е. Сецинского. – С. 249–256.

276. Гальчак, С. Ратна слава Вінниччини: час, події, особистості / Сергій Гальчак ; Центр дослідж. історії Поділля Ін-ту історії України НАН України при Кам'янець-Поділ. нац. ун-ті ім. І. Огієнка [та ін.]. – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2015. – 608 с. – Бібліогр.: с. 582–591. – Зі змісту: Вінницькі оборони (1651). – С. 7–58.

277. Григор'єв, С. Історичні місця : [І. Богун під час облоги Вінниці в 1651 р.] / С. Григор'єв // Вінниц. правда. – 1946. – 2 квіт.

278. Громова, Л. П. Нариси історії Поділля : навч. посіб. / Л. П. Громова, А. Б. Пономаренко. – Вінниця : ВДТУ, 2002. – Ч. 1. – 127 с. – Зі змісту: [Героїчна оборона Вінниці в березні 1651 р.]. – С. 69–72.

279. Гуржій, О. І. Іван Богун: деякі міфи та реальність / О. І. Гуржій // Укр. іст. журн. – 1998. – № 1. – С. 99–111. – Зі змісту: [І. Богун на чолі оборони Вінниці від пол.-шляхет. війська 1651 р.]. – С. 105–106.

280. Жмурко, В. А. Бої під Вінницею в березні 1651 р. у висвітленні Гулевича / В. А. Жмурко // Тези доп. 10-ї Вінниц. обл. іст.-краєзнав. конф. – Вінниця, 1991. – С. 30–31.

281. Заєць, І. Події народно-визвольної війни на Поділлі (1648–1654 рр.) / І. Заєць // Вінниччина – край козацької слави : (до 350-річчя розгрому пол. загарбників під Вінницею) : зб. док. Всеукр. наук.-практ. конф., 24 берез. 2001 р. Вінниця. – Вінниця, 2001. – С. 13–19. – Зі змісту: [Оборона Вінниці на чолі з І. Богуном]. – С. 17.

282. Зінченко, А. Щоб жила козацька слава : [про І. Богуна, що стояв на чолі розгрому пол.-шляхет. війська під Вінницею 1651 р.] / А. Зінченко // Вінниц. правда. – 1989. – 7 січ.

283. Іван Богун. Героїчна оборона Вінниці [Електронний ресурс] // Мій край – Вінниччина : блог на WordPress.com. – Режим доступу: <https://mykrai.wordpress.com/> (дата звернення 26.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

284. Іван Богун під Вінницею (1651) // Визначні пам'ятки Вінниччини : альбом / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. за вип. К. Висоцька. – Вінниця, 2011. – С. 86–89. – Укр., англ.

285. Історія давнини: міфи та реальності : [про оборону Вінниці козаками під проводом полковника І. Богуна] // Мить істини. – 2012. – 20 лип. – С. 10 : фот. ; 27 лип. – С. 10 : фот.

286. Козацький лицар світової слави : [про перемогу укр. козаків під проводом Івана Богуна над пол. військом під Вінницею] // Волинь. – 2018. – 7 січ. – Електрон. версія. – Режим доступу: <http://volyn.rivne.com/ua/507> (дата звернення: 12.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

287. Костомаров, Н. И. Богдан Хмельницький : у 3 т. Т. 1–3 / Н. И. Костомаров. – Киев : Радуга, 2004. – 658 с. : ил. – Зі змісту: [Оборона Вінниці у 1651 р. під керівництвом І. Богуна]. – С. 334–338.

288. Кравець, М. У вогні боротьби : [про оборону м. Вінниця у 1651 р.] / М. Кравець // Панорама. – 1991. – 8 берез.

289. Кривоніс, О. «Конфузія, гірша пилявецької» : 360 р. тому під Липовцем відбулася битва козаків з поляками, яка дозволила зняти ворожу облогу з Вінниці і врятувати полковника І. Богуна / О. Кривоніс // Вінниччина. – 2011. – 13 квіт. – С. 10 : фот.

290. Лисий, А. К. Знавець Вінницької старовини І. О. Шипович : [у контексті ст. йдеться про висвітлення ним у праці «Літопис Вінницького капуцинського кляштору» подій 1648–1654 рр., зокрема діяльності І. Богуна, описано епізод, пов'яз. із обороною Вінниці в берез. 1651 р., с. 43] / А. К. Лисий // Вінниці – 630 : матеріали 1-ї Вінниц. наук.-теорет. конф. 1363–1993. – Вінниця, 1993. – С. 40–49. – Бібліогр. у кінці ст.

291. Лисий, А. К. Оборона Вінниці 1651 р. у висвітленні М. І. Костомарова / А. К. Лисий // Тези доп. 10-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф. – Вінниця, 1991. – С. 32–33.

292. Лучко, О. Символ миру, героїзму й державності : (до 350-річчя оборони Вінниці від пол.-шляхет. військ у 1651 р.) / О. Лучко // Трибуна праці. – 2001. – 27 берез.

293. Малаков, Д. В. По Брацлавщині : (от Винницы до Тульчина) / Д. В. Малаков. – Москва : Искусство, 1982. – 174 с. – Зі змісту: [Оборона Вінниці в березні 1651 р., участь у боях І. Богуна]. – С. 20–21.

294. Мельник, В. М. Оборонні укріплення міста Вінниці / В. М. Мельник. – 3-тє вид. – Вінниця : Вінниц. міська друк., 2015. – 96 с. : іл. – Бібліогр.: с. 92–93. – Зі змісту: [Оборона Вінниці в 1651 р.]. – С. 62–67 : іл.

295. Мицик, Ю. А. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст. у першоджерелах / Ю. А. Мицик // Укр. іст. журн. – 1998. – № 6. – С. 103–117. – Зі змісту: [Пол. свідчення про оборону Вінниці у 1651 р.]. – С. 108–111.

296. НЕП [Нова енциклопедія Поділля]. Серія 30. Іван Богун. Вінницька битва [Електронний ресурс] / авт. відео Андрій Орленко // YouTube : веб-сервіс. – Електрон. відеодані (1 файл: 3.30 хв.). – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=TgFfMwy71M8> (дата звернення: 24.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

297. Оборона Вінниці легендарним Іваном Богуніом // Місцями козацької слави на Вінниччині : [турист. маршрут] / Вінниц. обл. центр туризму ; В. П. Смолінська. – Вінниця, 2012. – С. 6 : іл.

298. Оудько, І. Оборона Вінниці / І. Оудько // Більшов. правда. – 1939. – 6 квіт.

299. Освенцім, С. ...І чвари між військовими керівниками : [розгром пол. війська під Вінницею у 1651 р. : уривки із щоденника С. Освенціма] / С. Освенцім ; підгот. О. Петренко // Панорама. – 1992. – 3 листоп.

300. Островський, О. Облога Вінниці (1651 р.) : іст. повість / О. Островський. – Харків, 1914. – 32 с.

301. Отамановський, В. Д. Вінниця в XIV–XVII століттях : іст. дослідж. / В. Д. Отамановський. – Вінниця : Континент-ПРИМ, 1993. – 464 с. – (Історична бібліотека Поділля). – Зі змісту: [Згадка про оборону м. Вінниця в берез. 1651 р. під керівництвом І. Богуна]. – С. 166.

302. Петров, В. Вінницький Іван Богун : [про події, зображ. на великій панорамі битви козаків та міськ. жителів з пол.-шляхет. військом у берез. 1651 р. у Вінниц. обл. краєзнав. музеї] / В. Петров // Независимый курьер. – 2012. – 22 лют. – С. 2 : фот.

303. Петровский, Н. Н. Военное прошлое украинского народа / Н. Н. Петровский. – Москва : Воениздат, 1939. – 79 с. – Зі змісту: [Оборона Вінниці]. – С. 44, 54–55.

304. Роговий, О. Богуна врятовано під Липовцем : [про події 1651 р. на території Липовец. р-ну в ході Визвол. війни укр. народу] / О. Роговий // Липовец. вісті. – 2007. – 21 квіт. – С. 2.

305. Секретарьов, А. Це було в березні 1651-го... : [оборона Вінниці] / А. Секретарьов // Резонанс. – 1992. – Берез. (№ 5), Квіт. (№ 6, 7).

306. Сигидин, М. В. Поділля в книзі П'єра Шевальє «Історія війни козаків проти Польщі» : [зокрема йдеться про події 1651 р. та участь у них вінниц. полковника І. Богуна] / М. В. Сигидин // Тези доп. 8-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф. – Вінниця, 1989. – С. 31–32.

307. Славин, О. «Де Богун з козацтвом славою ішов...» : [до 361-ї річниці з часу оборони Вінниці від пол.-шляхет. війська] / О. Славин // Вінниц. газ. – 2012. – 23 берез. – С. 2. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

308. 350-та річниця славної козацької перемоги : [оборона Вінниці від пол.-шляхет. війська в берез. 1651 р.] // Прапор перемоги. – 2001. – 31 берез. ; Піщан. вісті. – 2001. – 24 берез. ; Прибуз. новини. – 2001. – 7 квіт. ; Шаргородщина. – 2001. – 28 квіт.

309. Федоришен, О. Факти і міфи оборони Вінниці 1651 р. : у березні виповнилось рівно 361 р. із часу оборони Вінниці полковником І. Богуном / О. Федоришен // Новини Вінниччини. – 2012. – 4 квіт. – С. 14–15 : іл. ; XXIV Всеукр. наук. історико-краєзнав. конф. «Козацтво в історії України» : до 360-річчя битви під Батогом, 1–2 черв. 2012 р. [м. Вінниця] : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – С. 164–177. – Бібліогр. у кінці ст. ; Вінницький альбом : літ.-худож. та історико-краєзнав. альм. / упоряд. В. Б. Петров. – Вінниця, 2016. – Вип. 4. – С. 341–349.

310. Філонов, Л. Іван Богун на відстані століть і в сьогоденні / Л. Філонов // Вінниччина – край козацької слави : (до 350-річчя розгрому пол. загарбників під Вінницею) : зб. док. Всеукр. наук.-практ. конф. 24 берез. 2001 р. – Вінниця, 2001. – С. 4–5.

311. Чухліб, Г. Воєнне мистецтво у війнах української козацької держави // Вінниччина – край козацької слави : (до 350-річчя розгрому пол. загарбників під Вінницею) : зб. доп. Всеукр. наук.-практ. конф., 24 берез. 2001 р. – Вінниця, 2001. – С. 47–62.

312. Шаров, І. Ф. 100 визначних місць України : навч. посіб. / І. Ф. Шаров. – 2-ге вид., перероб. – Київ : АртЕк, 2004. – 512 с. : іл. – Зі змісту: [Місця, пов'яз. з великими козац. битвами]: [Вінниця]. – С. 67–72.

Берестецька битва (28 червня – 10 липня 1651 р.)

313. Акимович, Є. О. Берестечко: поразка та героїзм / Є. О. Акимович // Українська культура в історичному вимірі : (IX–XVII ст.) / Є. О. Акимович. – Одеса, 2009. – С. 291–295.

314. Антонович, В. Б. Коротка історія Козаччини / В. Б. Антонович. – Київ : Україна, 2004. – 304 с. – Зі змісту: [Битва під Берестечком]. – С. 84–85.

315. Апанович, О. М. Козацька енциклопедія для юнацтва : кн. ст. про іст. буття укр. козацтва / Олена Апанович. – Київ : Веселка, 2009. – 719 с. : кольор. іл. – Зі змісту: Берестецька битва (1651). – С. 60–71: іл.

316. Аркас, М. Битва під Берестечком. Білоцерківська згода / М. Аркас // Історія України-Руси. – Одеса, 1994. – С. 210–215.

317. Басараба, В. Вічно цвісти калині : [роздуми авт. про битву козаків під Берестечком] / В. Басараба // Волинь. – 2002. – 11 лип.

318. Берестецкая битва // Энциклопедический словарь / изд.: Ф. А. Брокгауз, И. А. Ефрон. – СПб., 1891. – [Кн.] 6, т. 3а. – С. 527.

319. Берестецька битва в історії, літературі та мистецтві : наук. зб. / ред. К. Ф. Шульжук ; Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. – Рівне : [б. в.], 2001. – 220 с.

320. Берестецька битва в історії України : наук. зб. матеріалів 8-ї Всеукр. наук.-краєзнав. конф., присвяч. 350-річчю битви під Берестечком, 16–17 черв. 2001 р. / ред. І. Пашук ; Рівнен. обл. краєзнав. т-во Всеукр. спілки краєзнавців, Рівнен. ін-т слов'язнавства, Рівнен. обл. об-ня Всеукр. т-ва «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка. – Рівне : Ліста, 2001. – 104 с.

321. Берестецька битва 1651 р. // Історія війн і збройних конфліктів в Україні : енциклопедич. довід. / авт.-упоряд.: О. І. Гуржій [та ін.]. – Київ, 2004. – С. 67–68.

322. Берестецька битва 1651 // УРЕ. – 2-ге вид. – Київ, 1977. – Т. 1. – С. 412–413 ; Укр. рад. словник : у 3 т. – Київ, 1986. – Т. 1. – С. 158.

323. Берестечко : [опис іст. битви] // Сов. ист. энциклопедия. – Москва, 1962. – Т. 2. – С. 347.

324. Битва під Берестечком [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Битва_під_Берестечком (дата звернення: 25.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

325. Битва під Берестечком [Електронний ресурс] // Моя Україна : пізнавал. інтернет-журн. – Режим доступу: <https://myukraine.org.ua/bytva-pid-berestechkom> // (дата звернення: 25.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

326. Битва під Берестечком // Новий довідник : історія України : довід. посіб. / ред.: С. Крупчан, Н. Крупчан. – Київ, 2005. – С. 202–204.

327. Бондарчук, Л. Слово про славу Берестечка / Л. Бондарчук // Шлях перемоги. – 2004. – 23 січ.

328. Боплан, Г. Л. Українські козаки ; **Меріме, П.** Богдан Хмельницький / Г. Л. Боплан, П. Меріме. – Львів : Каменяр, 1990. – 301 с.

329. Брехуненко, В. А. Програна битва виграної війни. Битва під Берестечком 1651 року / В. А. Брехуненко ; худож. С. Шаменков. – Київ : Темпора, 2013. – 116 с. : іл.

330. Величко, С. В. Літопис. Т. 1 / Самійло Величко ; відп. ред. О. В. Мишанич. – Київ : Дніпро, 1991. – 371 с. : іл. – (Давньоруські та давні українські літописи). – Зі змісту: [Берестецька битва]. – С. 92, 100.

331. Вернюк, Я. Фольклорно-етнографічні джерела про Берестецьку битву в бібліографічних довідниках Катерини Краєвської / Я. Вернюк // Берестецька битва в історії, літературі та мистецтві : наук. зб. – Рівне, 2001. – С. 197–200.

332. Виткалов, В. Г. Берестецька битва 1651 року мовою документів: за матеріалами наук. спадщини І. К. Свешнікова :

хрестоматія / В. Г. Виткалов, Т. О. Пономарьова. – Рівне : РДГУ, 2005. – 404 с.

333. Гримайло, Н. Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір / Н. Гримайло // Все для вчителя. – 2002. – № 13/14. – С. 11–12, 53.

334. Грушевський, М. С. Історія України-Руси : в 11 т., 12 кн. Т. 9, кн. 1 : Роки 1650–1654 / М. С. Грушевський. – Київ : Наук. думка, 1996. – 880 с. – Зі змісту: [Берестецька битва]. – С. 257–371.

335. Дранчук, В. Духовна пам'ять Берестечка : [реліг. аспекти Визвол. війни 1648–1654 рр., зокрема Берестецька битви] / В. Дранчук // Волинь. – 2001. – 27 квіт.

336. Дучимінська, О. Битва під Берестечком / О. Дучимінська // Літопис Волині : наук.-попул. зб. / гол. ред. М. Боровський. – Вінніпег, 1964. – Ч. 7. – С. 82–86.

337. Журавльов, Д. В. Битва під Берестечком / Д. В. Журавльов // 100 ключових подій української історії / Д. В. Журавльов. – Харків, 2014. – С. 135–140.

338. Закоморний, Я. О. Битва під Берестечком: переломний момент Національно-визвольної війни (1648–1657 рр.) / Я. О. Закоморний // Молодий вчений. – 2016. – № 3. – С. 316–319. – Бібліогр. у кінці ст.

339. Іван Богун : [біогр., участь у битві під Берестечком] [Електронний ресурс] // Моя Україна : пізнавал. інтернет-журн. – Режим доступу: <https://myukraine.org.ua/ivan-bogun/> (дата звернення: 25.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

340. Ілюстрована енциклопедія історії України. Т. 1 : Від найдавнішого часу до кінця 18 ст. : у 3 т. / авт. тексту О. Кучерук. –

Вид. перероб., допов. – Київ : Спалах, 2004. – 216 с. : іл. – Зі змісту: Берестецька битва 1651 р. – С. 20.

341. Історія русів / укр. пер. І. Драча. – Київ : Веселка, 2001. – 366 с. : іл. – (Історична бібліотека для дітей «Золоті ворота»). – Зі змісту: Берестецька битва. – С. 178–180.

342. Карп'юк, А. Круг містечка Берестечка : [350 років Берестец. битви] / А. Карп'юк // Укр. думка. – 2001. – 6 верес. – С. 5.

343. Качковський, Л. Берестечко – водорозділ між Середніми віками і Новою історією / Л. Качковський // День. – 2001. – 22 черв. – С. 5.

344. Кирієнко, О. Битва під Берестечком: версія істориків : іст. нарис / О. Кирієнко // Історія в шк. – 2012. – № 1. – С. 1–6.

345. Коваленко, С. Берестецька битва 1651 року / Сергій Коваленко // Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. / Сергій Коваленко. – Київ, 2007. – Т. 1. – С. 249–250.

346. Козацькі війни XVII століття в історичній свідомості польського та українського народів : матеріали Другої пол.-укр. наук. зустрічі (Львів, 12–13 жовт. 1995 р.) / за ред. Л. Зашкільняка ; Львів. держ. ун-т ім. І. Франка, Люблін. ун-т ім. М. Кюрі-Склодовської, Міжнар. фонд «Відродження». – Львів ; Люблін, 1996. – 299 с. – Зі змісту: Janusz Kaczmarczyk. Beresteczko 1651 – proba przelamania stereotypow / Janusz Kaczmarczyk. – С. 99–105.

347. Коляда, І. А. Битва під Берестечком / І. А. Коляда, С. А. Марченко, О. Ю. Кирієнко. – Київ : Шанс, 2012. – 128 с. – Бібліогр.

348. Костомаров, Н. И. Богдан Хмельницький : монографія : у 3 т. Т. 1–3 / Н. И. Костомаров. – Киев : Радуга, 2004. – 658 с. :

ил. – Зі змісту: [Битва під Берестечком, участь в ній І. Богуна]. – Гл. 14. – С. 357–371.

349. Кривоніс, О. Найбільший бій Богдана Хмельницького : 360 р. тому відбулась битва під Берестечком / О. Кривоніс // Вінниччина. – 2011. – 22 черв. – С. 11 : фот.

350. Крип'якевич, І. П. Богдан Хмельницький / І. П. Крип'якевич ; відп. ред.: Ф. П. Шевченко, І. Л. Бутич, Я. Д. Ісаєвич. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів : Світ, 1990. – 408 с. : іл. – (Пам'ятки історичної думки України). – Зі змісту: [Про бойові дії під Берестечком та участь у них І. Богуна]. – С. 111, 113–117.

351. Литвин, В. М. Історія України : навч. посіб. / В. М. Литвин, В. М. Мордвінцев, А. Г. Слюсаренко. – Київ : Знання-Прес, 2002. – Зі змісту: [Берестецька битва]. – С. 177–178.

352. Літопис гадяцького полковника Григорія Грабянки / пер. зі староукр. – Київ : Т-во «Знання» України, 1992. – 192 с.

353. Лотоцький, Г. Наступальна тактика Б. Хмельницького [у Берестец. битві] / Г. Лотоцький // Берестецька битва в історії, літературі та мистецтві : наук. зб. – Рівне, 2001. – С. 79–82.

354. Лях, С. Р. Берестецька битва 1651 р. / С. Р. Лях // Українське козацтво : мала енциклопедія (1 376 статей) / ред. С. Р. Лях ; керівник авт. кол. Ф. Г. Турченко. – Київ : Запоріжжя, 2002. – С. 34–35 : карта. – Бібліогр. у кінці ст.

355. Мельник, Л. Г. Боротьба за українську державність (XVII ст.) / Л. Г. Мельник. – Київ : Освіта, 1995. – 192 с. – Зі змісту: [Воєнні дії 1651 р. Битва під Берестечком]. – С. 69–75.

356. Мельник, Л. Г. До історії Берестецької битви : огляд джерел / Л. Г. Мельник // Укр. іст. журн. – 1995. – № 5. – С. 37–47. – Бібліогр. у кінці ст.

357. Метелкин, Л. Загадки битвы под Берестечком / Л. Метелкин // Зеркало недели. – 2001. – 7 июля. – С. 18.

358. Мицик, Ю. Берестецька битва 1651 року очима її учасників / Ю. Мицик // Пам'ять століть. – 2001. – № 2. – С. 28–36.

359. Мицик, Ю. Згадаймо битву під Берестечком / Ю. Мицик // Укр. культура. – 2001. – № 6. – С. 20–21.

360. Мицик, Ю. Нововиявлені документи з польських архівів до історії Берестецької битви / Ю. Мицик // Берестецька битва в історії України. – Рівне, 1990. – С. 16–19.

361. Нікольченко, Ю. М. Битва під Берестечком у контексті розвитку документної традиції українського козацтва / Ю. М. Нікольченко // Гілея : наук. вісн. : зб. наук. пр. – 2012. – № 1. – С. 5–10. – Бібліогр. у кінці ст.

362. Новий довідник : Історія України : посіб. для абітурієнтів та школярів / ред.: С. Крупчан, Н. Крупчан. – Київ : Казка, 2005. – 736 с. – Зі змісту: Берестецька битва. – С. 202–204.

363. Нові документи з історії Берестецької битви 1651 р. / підгот. Ю. А. Мицик // Укр. іст. журн. – 2012. – № 1. – С. 135–142.

364. Омелянчук, І. Іду до тебе, Берестечко : [до 358-ї річниці битви під Берестечком] / І. Омелянчук // Уряд. кур'єр. – 2009. – 24 черв. – С. 5.

365. Остапчук, П. Думки про невмируще Берестечко / П. Остапчук // Україна козацька. – 2010. – Лип. (№ 13/14). – С. 15.

366. Пащук, І. Поле Берестецької битви / І. Пащук // Робітн. газ. – 2001. – 14 черв.

367. Роль кавалерії у битві під Берестечком // Берестецька битва в історії, літературі та мистецтві : наук. зб. – Рівне, 2001. – С. 104–111.

368. Романюк, Н. Усі дороги ведуть до славного Берестечка / Н. Романюк // Україна молода. – 2001. – 16 черв.

369. Саух, П. Берестечко – незгасне полум'я звитяги українського народу / П. Саух // Берестецька битва в історії, літературі та мистецтві : наук. зб. – Рівне, 2001. – С. 23–25.

370. Сверстюк, Є. Берестечко / Є. Сверстюк // Блудні сини України. – Київ, 1993. – С. 37–40.

371. Свешніков, І. К. Берестечко / І. К. Свешніков // Жовтень. – 1985. – № 7. – С. 91–108.

372. Свешніков, І. К. Битва під Берестечком / І. К. Свешніков. – Львів : Слово, 1992. – 304 с. ; Київ : ЦУЛ, 2019. – 304 с.

373. Сегеда, С. П. Герої битви під Берестечком / С. П. Сегеда // Гетьманські могили / Сергій Сегеда. – Київ, 2010. – С. 112–133 : іл. – (Невідома Україна). – Бібліогр.: с. 420–433.

374. Сегеда, С. П. Героїчні сторінки Берестецької битви / С. П. Сегеда // Рід. шк. – 2003. – № 10. – С. 44–46.

375. Сергієнко, Г. Я. Берестецька битва 1651 / Г. Я. Сергієнко // Рад. енциклопедія історії України : у 4 т. – Київ, 1969. – Т. 1. – С. 127.

376. Смолій В. А. Битва під Берестечком / В. А. Смолій, В. С. Степанков // Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.). – Київ, 2009. – С. 130–144.

377. Смолій, В. А. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.) : монографія / В. А. Смолій, В. С. Степанков. – Київ : Альтернативи, 1999. – 352 с. – (Україна крізь віки : у 15 т. ; т. 7). – Зі змісту: [Битва під Берестечком]. – С. 154–163.

378. Снігір, В. Під Берестечком... / В. Снігір // Уряд. кур'єр. – 2003. – 23 трав.

379. Сніцаревич, В. Поле трагедії і величі : до 349-річчя битви під Берестечком / В. Сніцаревич // Нова пед. думка. – 2000. – № 1. – С. 116–119.

380. Степанков, В. С. Берестецька битва 1651 р. / В. С. Степанков // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – Т. 1 : А-В. – С. 233–235. – Електрон. версія. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21COLORTERMS=0&S21STR=Berestetska_bytva_1651 (дата звернення: 23.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

381. Степанков, В. С. Берестецька битва 1651 / В. С. Степанков // Малий словник історії України : словник. – Київ, 1997. – С. 58–59.

382. Стороженко, І. С. Військові аспекти битви під Берестечком 28–30 червня 1651 р. та їхні наслідки / І. С. Стороженко [Електронний ресурс] // Народний Рух України : офіц. сайт. – Режим доступу: <http://www.rukh.team/vijskovi-aspekti-bitvi-pid-berestechkom-28-30-chervnja-1651-r-ta-ihni-naslidki/> (дата звернення: 23.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

383. Тинченко, Я. Берестечко, 1651-й ... / Я. Тинченко // Політика і культура. – 2001. – № 24. – С. 42–43.

384. Тис-Крохмалюк, Ю. Бої Хмельницького : Військово-іст. студія / Ю. Тис-Крохмалюк ; [ред. О. Горбач]. – Репр. вид. – Львів : [РВФ «Олір»], 1994. – 184, [8] с. : іл. – Бібліогр.: с. 175–184. – Зі змісту: [Бій під Берестечком (28 черв. – 10 лип. 1651 р.). Схема бою]. – С. 105–154.

385. У карбах слова видатних діячів науки і культури : [ви-словлювання про Берестецьку битву Б. Хмельницького, Т. Шевченка, Олени Пчілки, І. Свешнікова, Л. Костенко, Мстислава, Патріарха Київського] // Берестецька битва в історії, літературі та мистецтві : наук. зб. – Рівне, 2001. – С. 4–12.

386. Фільм «Берестечко. Битва за Україну». Ч. 1–2 [Електронний ресурс] // YouTube : веб-сервіс. – Електрон. відеодані. – Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=q5_y01aGQe0 (дата звернення: 23.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

387. Чуприна, В. «Круг містечка Берестечка...»: до 350-річчя битви під Берестечком / В. Чуприна // Дзвін. – 2001. – № 7. – С. 118–122.

388. Чуприна, В. Хмельниччина 1648–1657 рр. Визвольна війна українського народу під проводом Б. Хмельницького / В. Чуприна, З. Чуприна ; ред. Л. Крючкович. – Львів : Світ, 2003. – 176 с. – Бібліогр.: с. 172–175 та в підряд. приміт. – Зі змісту: [Битва під Берестечком]. – С. 42–46.

389. Шаров, І. Ф. 100 визначних місць України : навч. посіб. / І. Ф. Шаров. – 2-ге вид., перероб. – Київ : АртЕк, 2004. – 512 с. : іл. – Зі змісту: [Місця, пов'яз. з великими козац. битвами]: [Берестечко]. – С. 45–50.

390. Шевальс, П. Історія війни козаків проти Польщі з розвідкою про їхнє походження, країну, звичаї, спосіб правління та релігію і другою розвідкою про перекопських татар / П. Шевальс. – Київ : Томіріс, 1993. – 222 с. : іл. – Зі змісту: [Про героїзм українського війська у битві під Берестечком]. – С. 161–163.

Битва під Батогом (1–2 червня 1652 р.)

391. Акимович, Є. О. Битва під Батогом / Є. О. Акимович // Українська культура в історичному вимірі (ІХ–ХVІІ ст.) / Є. О. Акимович. – Одеса, 2009. – С. 295–299.

392. Антонишин, А. П. Козацька фортеця Стіна в добу національно-визвольних змагань 1648–1657 рр. / А. П. Антонишин // ХХІV Вінниц. Всеукр. наук. історико-краєзнав. конф. «Козацтво в історії України: (до 360-річчя битви під Батогом)», 1–2 черв. 2012 р., Вінниця : [зб. матеріалів] / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т іс-

торії, етнології і права [та ін.] ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – С. 199–213. – Бібліогр. у кінці ст.

393. Антонович, В. Б. Коротка історія Козаччини / В. Б. Антонович. – Київ : Україна, 2004. – 304 с. – Зі змісту: Битва під Батогом. – С. 85–86.

394. Апанович, О. М. Козацька енциклопедія для юнацтва : кн. ст. про іст. буття укр. козацтва / О. М. Апанович ; упоряд. О. Яремійчук ; наук. ред., авт. післямови Ю. Мицик ; макет, худож. оформ. А. Пшінки. – Київ : Веселка, 2009. – 719 с. : іл.

395. Батіг // Енциклопедія Українознавства. – Київ, 1993. – Т. 1. – С. 100.

396. Битва під Батогом [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Битва_під_Батогом (дата звернення: 08.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

397. Бровко, В. Битва під Батогом / В. Бровко // Новини Вінниччини. – 2012. – 30 трав. – С. 14–15 : іл.

398. Величко, С. Літопис : у 2 т. Т. 1 / С. Величко. – Київ : Дніпро, 1991. – 374 с. : іл. – (Давньорус. та давньоукр. літопис). – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 91–101, 103–105, 107, 112, 119, 128, 162, 168, 209.

399. Вінниччина – край козацької слави : (до 350-річчя розгрому пол. загарбників під Вінницею) : зб. доп. Всеукр. наук.-практ. конф., 24.03.2001 р., м. Вінниця. – Вінниця, 2001. – 63 с. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 17–18, 21, 44–45, 56.

400. Волошенюк, І. Там, де річка Батіг / І. Волошенюк // Вінниц. правда. – 1979. – 19 січ.

401. Воронцов, О. Поділля у Визвольній війні українського народу 1648–1654 рр. / О. Воронцов, А. Кичак. – Вінниця, 1995. – 8 с. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 6.

402. Гальчак, С. Ратна слава Вінниччини: час, події, особистості / Сергій Гальчак ; Центр дослідж. історії Поділля Ін-ту історії України НАН України при Кам'янець-Поділ. нац. ун-ті ім. І. Огієнка [та ін.]. – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2015. – 608 с. – Бібліогр.: с. 582–591. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 53–54.

403. Гижко, Н. Битва під Батогом / Н. Гижко // Перлини Вінниччини / Наталія Гижко. – Вінниця, 2007. – С. 84–88.

404. Гомін сивих козацьких дібров : до 350-річчя Батоз. битви : [буклет]. – Четвертинівка, [2002? – 6 с.].

405. Горобець, В. М. Поділля. 1652 р. Реванш під Батогом / В. М. Горобець // Україна: хронологія розвитку : у 6 т. Т. 4. На порозі Нового часу. Від Люблинської унії до кінця XVIII століття / В. М. Горобець, О. І. Галенко, О. М. Дзюба [та ін.]. – Київ, 2009. – С. 400–401.

406. Грушевський, М. С. Ілюстрована історія України / М. С. Грушевський. – Репринт. вид. 1913. – Київ : Золоті ворота ; Радуга, 1990. – 524 с. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 311.

407. Грушевський, М. С. Історія України-Руси : в 11 т., 12 кн. Т. 9, кн. 1 / М. С. Грушевський. – Київ : Наук. думка, 1996. – 880 с. – Зі змісту: Батозька битва. – С. 430–440.

408. Гуржій, О. І. Битва під Батогом / О. І. Гуржій // Історія України: нове бачення : у 2 т. / О. І. Гуржій, Я. Д. Ісаєвич, М. Ф. Котляр ; під ред. В. А. Смоля. – Київ, 1995. – Т. 1. – С. 172–174.

409. Дан, О. Ю. Козацтво Брацлавщини у боротьбі за свободу і незалежність (1648–1676 рр.) : монографія / О. Ю. Дан. – Київ : Стилос, 2004. – 288 с. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 100.

410. 21 перлина Вінниччини. Батозька битва, с. Четвертинівка [Електронний ресурс] / сценарій, режисура О. Мортко ; відеографія К. Сніцар // YouTube : веб-сервіс. – Електрон. відеодані (1 файл: 6.02 хв.). – Режим доступу: <https://www.youtube.com/>

watch?v=4z7lPoVX0sshttp //://lad.vn.ua/batig/fotovideo/21-perlina-vinnichchini-batozka-bitva-s_chetvertinivka.html (дата звернення: 22.01.2018). – Назва з екрана.

411. XXIV Всеукраїнська наукова історико-краєзнавча конференція «Козацтво в історії України» : (до 360-річчя битви під Батогом), Вінниця, 1–2 черв. 2012 : [зб. матеріалів] / ВДПУ ім. М. Коцюбинського [та ін.] ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – 228 с. – Бібліогр. у кінці ст.

412. Dlugoleck, W. J. Batog 1652 / W. J. Dlugoleck. – Warszawa, 1995.

413. Доленосна битва : до 360-річчя Батоз. битви. 22–23 трав. (1–2 черв.) 1652 р. : [буклет]. – Четвертинівка, 2012. – [9 с.].

414. Жмурко, В. А. Батозька битва у висвітленні М. Гечинського : [лист пол. шляхтича, учасника та очевидця подій] / В. А. Жмурко // Тези доп. 2-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф. – Вінниця, 1992. – С. 27.

415. Журавльов, Д. В. Битва під горою Батіг / Д. В. Журавльов // 100 ключових подій української історії / Д. В. Журавльов. – Харків, 2014. – С. 143–147.

416. Замлинський, В. Богдан Хмельницький / В. Замлинський // Володарі гетьманської булави : збірник. – Київ, 1994. – С. 165–188. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 182–183.

417. Зеркаль, С. Війна з поляками відновилася – погром поляків при Батозі / С. Зеркаль // Руїна козацько-селянської України в 1648–1764–1802 роках : (студія політ.-адмін. і соц.-екон. відносин в Україні в XVII–XVIII ст.) / С. Зеркаль. – Новий Йорк, 1968. – С. 42–48.

418. Зінченко, А. Від оборони Вінниці до перемоги під Батогом / А. Зінченко // Поділля / Арсен Зінченко. – Київ, 1998. – С. 55–57.

419. Зінько, Ю. А. Батозька битва і її значення для Національно-визвольної війни 1648–1657 рр. / Ю. А. Зінько, І. С. Кушко // XXIV Всеукр. наук. історико-краєзнав. конф. «Козацтво в історії України» : до 360-річчя битви під Батогом, 1–2 черв. 2012 р. [м. Вінниця] : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тимірязєва, Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – С. 33–40. – Бібліогр. у кінці ст.

420. Ілюстрована енциклопедія історії України. : у 3 т. Т. 1 : від найдавнішого часу до кінця 18 ст. / авт. тексту О. Кучерук. – Вид. перероб., допов. – Київ : Спалах, 2004. – 216 с. : іл. – Зі змісту: Батозька битва. – С. 17.

421. Історія України в особах: Козаччина / уклад. і авт. передм. В. М. Горобець. – Київ : Україна, 2000. – 302 с. : іл. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 39–40.

422. Історія України та її державності : курс лекцій : навч. посіб. / за ред. Л. Є. Дещинського. – 5-те вид., перероб. і допов. – Львів : Львів. політехніка, 2009. – 476 с. – Зі змісту: [Батоз. перемога]. – С. 139.

423. Калитко, С. Л. Батозька битва в історико-краєзнавчих публікаціях 60-х рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст. / С. Л. Калитко, О. М. Кравчук // XXIV Всеукр. наук. історико-краєзнав. конф. «Козацтво в історії України» : до 360-річчя битви під Батогом, 1–2 черв. 2012 р. [м. Вінниця] : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тимірязєва, Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – С. 12–20. – Бібліогр. у кінці ст.

424. Калитко, С. Л. Події Національно-визвольної війни українського народу під проводом Богдана Хмельницького на

Східному Поділлі / С. Л. Калитко. – Вінниця, 1997. – 22 с. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 11–12.

425. Кани під Батогом : до 360-ї річниці події, яку вивчають у військ. акад. світу, що відбулась поблизу теперіш. с. Четвертинівка Тростянець. р-ну на Вінниччині : [за дослідж. краєзнавця О. Рогового] / упр. з питань внутр. політики та зв'язків із громадськістю облдержадмін. ; упоряд. І. П. Плахотнюк. – [Вінниця : б. в.], 2012? – 3 с. – карти.

426. Кирнична, Н. М. Батозька битва: вплив на формування свідомості суспільства / Н. М. Кирнична // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 2 : Роль козацтва у Визвольній боротьбі українського народу. – С. 27–30.

428. Коваленко, С. Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. Т. 1 / С. Коваленко. – Київ : Стікс-Ко, 2007. – 376 с. : іл., портр. – Зі змісту: [Батоз. битва 1652 р.]. – С. 248.

429. Косаківський, В. А. Батозька битва очима її сучасника / В. А. Косаківський // XXIV Всеукр. наук. історико-краєзнав. конф. «Козацтво в історії України» : до 360-річчя битви під Батогом, 1–2 черв. 2012 р. [м. Вінниця] : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – С. 56–58. – Бібліогр. у кінці ст.

430. Кравець, М. Брацлавщина на сторінках Літопису Самовидця : [у Літописі, зокрема, є опис Батоз. битви, у якій брав участь Іван Богун] / М. Кравець // Тези доп. 4-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 4 верес. 1986 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1986. – С. 62–63.

431. Кравець, М. «Другого червня коло полудня атакував нас Хмельницький» / М. Кравець // Сіл. вісті Вінниччини. – 2002. – 27 квіт. ; Томашпіль. вісн. – 2002. – 25 трав.

432. Крип'якевич, І. Берестечко й Батіг / І. Крип'якевич // Історія українського війська (від княжих часів до 20-х років ХХ ст.) / І. Крип'якевич, Б. Гнатевич, З. Стефанів. – Львів, 1992. – С. 210–214.

433. Крип'якевич, І. П. Богдан Хмельницький / І. П. Крип'якевич. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів : Світ, 1990. – 408 с. – (Пам'ятники історичної думки України). – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 119, 179, 227–228, 278, 337.

434. Кушко, І. С. Тактика та озброєння козацьких військ під час Батозької битви / І. С. Кушко // Вінниччина: минуле та сьогодення. Краєзнав. дослідж. : матеріали ХХІІ Всеукр. історико-краєзнав. конф., 22 жовт. 2009 р. – Вінниця, 2009. – С. 27–33.

435. Лазарович, М. В. Воєнні дії 1652–1653 років / М. В. Лазарович // Історія України : навч. посіб. / М. В. Лазарович. – Київ, 2008. – С. 159–161.

436. Лановик, Б. Д. Воєнні дії між Україною і Польщею в 1649–1653 рр. / Б. Д. Лановик // Історія України : навч. посіб. / Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович. – Київ, 2006. – С. 142–148.

437. Левицька, Н. М. Історія України. Україна в світі: історія і сучасність : навч. посіб. / Н. М. Левицька. – Київ : Кондор, 2011. – 418 с. – Зі змісту: [Битва під Батогом]. – С. 118.

438. Лепко, В. І. Українське козацтво / В. І. Лепко. – Харків : Торсінг плюс, 2008. – 95 с. : кольор. іл. – (Моя Україна). – Зі змісту: [Битва під Батогом]. – С. 72.

439. Лисий, А. К. Батозька битва на сторінках енциклопедичних видань / А. К. Лисий // ХХІV Всеукраїнська наукова історико-краєзнавча конференція «Козацтво в історії України» :

до 360-річчя битви під Батогом, 1–2 черв. 2012 р. [м. Вінниця] : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця, 2012. – С. 40–47. – Бібліогр. у кінці ст.

440. Лист шляхтича М. Длужевського до канцлера про перемогу козацького війська над польською шляхтою у битві під Батогом (22–23 трав. 1652 р.) // Історія України з найдавніших часів до наших днів : навч. посіб. – Чернівці, 2008. – С. 100–101.

441. Литвин, В. М. Воєнно-політичні події 1650–1653 рр. / В. М. Литвин // Історія України : навч. посіб. / В. М. Литвин, В. М. Мордвінцев, А. Г. Слюсаренко. – Київ, 2002. – С. 177–179.

442. Літопис Грабянки // Збірник козацьких літописів : Густинський, Самійла Величка, Грабянки. – Київ, 2006. – С. 877–967. – Зі змісту: Розповідь про війну на Батозі. – С. 910–911.

443. Літопис Самовидця / підгот., вступ. ст. Л. І. Дзири. – Київ : Наук. думка, 1971. – 207 с. – (Джерела з історії України). – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 261.

444. Мельник, В. Битва під подільськими «Каннами» / В. Мельник // Україна молода. – 2002. – 29 трав. – С. 8.

445. Мельник, Л. Г. Боротьба за українську державність (XVII ст.) / Л. Г. Мельник. – Київ : Освіта, 1995. – 192 с. – Зі змісту: Воєнні дії у 1652 р. Батозька битва. – С. 84–88.

446. Михальчук, П. А. Історія України : курс лекцій : навч. посіб. / П. А. Михальчук. – 3-тє вид., допов. і перероб. – Тернопіль : Астон, 2009. – 280 с. : іл. – Зі змісту: [Битва під Батогом]. – С. 69.

447. Мицик, Ю. Батозька битва / Ю. Мицик // Історичний календар'97. – Київ, 1996. – С. 175.

448. Мицик, Ю. Батозька битва очима автора «Віршованої хроніки» / Ю. Мицик // Пам'ять століть. – 2002. – № 2. – С. 37–49.

449. Мицик, Ю. Битва, скріплена шлюбом : [про Батоз. битву 1652 р. на березі р. Півд. Буг біля сучас. с. Четвертинівка Тростянец. р-ну] / Ю. Мицик // Подолія. – 1997. – 31 трав.

450. Мицик, Ю. А. Батозька битва / Ю. А. Мицик // Українське козацтво : мала енциклопедія / ред. С. Р. Лях ; кер-фвник авт. кол. Ф. Г. Турченко. – Київ; Запоріжжя, 2002. – 547 с. : 283 іл., 79 карт. – С. 29–30.

451. Мицик, Ю. А. Історія України / Ю. А. Мицик, О. Г. Бажан, В. С. Власов. – 3-тє вид., допов. і перероб. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2010. – 595 с. – Зі змісту: [Батозька битва (1–2 черв. 1652 р.)]. – С. 109.

452. НЕП [Нова енциклопедія Поділля]. Серія 92. Битва під Батогом [Електронний ресурс] / авт. відео Андрій Орленко // YouTube : веб-сервіс. – Електрон. відеодані (1 файл: 3.30 хв.). – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=4z7IPoVX0ss> (дата звернення: 24.12.17), вільний. – Назва з екрана.

453. Огієнко, І. Богдан Хмельницький / І. Огієнко ; упоряд., авт. передм. і комент. М. С. Тимошик. – Київ : Наша культура і наука, 2004. – 448 с. : іл. – Зі змісту: Відплачено в Батізькій бурі. 1651–1652 роки. – С. 277–279, 384–389.

454. Палій, О. Перемога поблизу гори Батіг 1652 р. / О. Палій // 25 перемог України / О. Палій. – 2-ге вид. – Київ, 2014. – С. 56.

455. Пархомчук, Т. Ще не забула Україна? : 350-ліття битви під Батогом відбулося без татар і поляків : [про іст. битву з погляду сьогодення] / Т. Пархомчук, А. Обнорський ; фот. О. Лапіна // Дзеркало тижня. – 2002. – 14 черв. – С. 21.

456. Петриненко, О. Під горою Батогом : [до 350-річчя Батоз. битви, є схема битви] / О. Петриненко // Укр. культура. – 2002. – № 4/5. – С. 28–29.

457. Події 1652–1653 рр. // Історія України : курс лекцій : у 2 кн. Кн. 1 : Від найдавніших часів до кінця XIX століття. – Київ, 1991. – С. 231–233.

458. Потупчик, М. Археологічна розвідка на місці Батозької битви / М. Потупчик // Тростянець. вісті. – 2007. – 13 черв.

459. Роговий, О. Батогом під Батогом ударив Богдан Хмельницький 350 років тому / О. Роговий // Голос України. – 2002. – 1 черв. – С. 10.

460. Роговий, О. «Канни» під Батогом : [до 360-ї річниці події, яку вивчають у військ. акад. світу] / О. Роговий. – Вінниця : Облдержадмін. ; Укр. козацтво, [2012]. – 4 с.

461. Роговий, О. Поле Батозької битви / О. Роговий [та ін.] // Подільськими шляхами Богдана Хмельницького : програма козац. виховання / О. І. Роговий, М. М. Іванюк, В. Х. Шпак-Мельник. – Вінниця, 2012. – С. 36–53. – Бібліогр.: с. 83–85.

462. Роговий, О. Правда про Батіг / О. Роговий // Вінниччина. – 2002. – 19 трав. – С. 4. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

463. Сас, П. Батозька перемога : [про події 1652 р. на Поділлі] / П. Сас // Вінниччина. – 1998. – 27 трав. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

464. Скрипник, М. О. Розвиток подій в 1650–1653 рр. / М. О. Скрипник // Історія України : навч. посіб. / М. О. Скрипник, Л. Ф. Домбровська, В. М. Красовський [та ін.]. – Київ, 2003. – С. 120–121.

465. Славинський, М. Чужа твердиня : [з історії Кам'янець-Поділ. міста-фортеці крізь призму Нац.-визвол. війни

укр. народу проти Польщі (1648–1654 рр.). Згадується також про битву під Батогом] / М. Славинський // Укр. газ. – 2008. – 31 січ. – 6 лют. – С. 9–10.

467. Смолій, В. А. Від Берестечкової катастрофи до Батозького тріумфу / В. А. Смолій // Богдан Хмельницький : соц.-політ. портр. / В. А. Смолій, В. С. Степанков. – Київ, 2003. – С. 224–278.

468. Смолій, В. А. Українська національна революція XVII ст. (1648–1676 рр.) / В. А. Смолій, В. С. Степанков. – Київ : Альтернативи, 1999. – 351 с. : іл. – (Україна крізь віки : у 15 т. Т. 7). – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 165–167, 170.

469. Степаненко, А. Від Зборівського миру до перемоги під Батогом : [події 1649–1652 рр., зокрема йдеться про одного із соратників Б. Хмельницького – вінниц. полковника І. Богуна] / А. Степаненко // Панорама. – 1994. – 2 листоп.

470. Степанков, В. С. Антифеодальна боротьба в роки Визвольної війни та її вплив на формування Української держави (1648–1654) / В. С. Степанков. – Львів : Світ, 1991. – 196 с. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 117.

471. Степанков, В. С. Батозька битва та її історичне значення / В. С. Степанков // Воєнні кампанії на Поділлі середини XVII століття : (до 360-річчя Батозької битви) : зб. матеріалів наук.-практ. конф. / Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський, 2012. – С. 3–11. – Бібліогр. у кінці ст.

472. Степанков, В. С. Батозька битва 1652 р. / В. С. Степанков // Енциклопедія історії України / редкол.: В. А. Смолій (голова) [та ін.] ; НАН України, Ін-т історії України. – Київ, 2003. – Т. 1 : А-В. – С. 201. – Електрон. версія. – Режим доступу: http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=eiu_all&C21COM

=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=TRN=&S21C
OLORTERMS=0&S21STR=Batozka_bytva_1652 (дата звернення:
23.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

473. Степанков, В. С. Перемога під Батогом та її історичне значення / В. С. Степанков // Тези доп. і повідомл. 10-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 6 верес. 1991 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1991. – С. 33–34.

474. Степанчук, Ю. С. Битва під Батогом : до 365-річчя історичної події (1652) / Ю. С. Степанчук // Знаменні і пам'ятні дати Вінниччини 2017 року : хронол. довід. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; уклад.: Г. М. Авраменко, О. Ю. Антонюк ; ред. С. В. Лавренюк ; відп. за вип. Н. І. Морозова. – Вінниця, 2016. – С. 186–188.

475. Стороженко, І. С. Битва під Батогом 1–2 червня 1652 року / І. С. Стороженко // Українська козацька держава: витоки та шляхи історичного розвитку : матеріали Четвертих всеукр. іст. читань [16–18 трав. 1994 р, м. Черкаси] / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України, Черкас. держ. пед. ін-т. – Київ, 1994. – С. 51–55.

476. Струкевич, О. К. Батозька битва у контексті подільської та загальноукраїнської історії / О. К. Струкевич // Роль краєзнавства у соціально-економічному і культурному розвитку регіону : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 10–12 жовт. 2012 р. – Вінниця, 2013. – С. 97–98.

477. Сушинський, Б. І. В бою під Батогом / Б. І. Сушинський // Козацька Україна: Хмельниччина / Б. І. Сушинський. – Одеса, 2004. – С. 291–293.

478. Тис-Крохмалюк, Ю. Бої Хмельницького : Військ.-іст. студія / Ю. Тис-Крохмалюк ; [ред. О. Горбач]. – Репр. вид. – Львів : [РВФ «Олір»], 1994. — 184, [8] с. : іл. – Бібліогр.: с. 175-184. –

(Репринт. вид.: Мюнхен, 1954). – Зі змісту: [Бій під Батогом. Є схема розташування і руху військ]. – С. 156–174.

479. Тітова, І. Висвітлення битви під Батогом у козацьких літописах початку XVIII ст. / І. Тітова // Нові дослідження пам'яток козацької доби в Україні : зб. наук. ст. / Укр. т-во охорони пам'яток історії та культури [та ін.]. – Київ, 2012. – Вип. 21, ч. 1. – С. 228–236. – Бібліогр.: 12 назв.

480. Ткаченко, І. Батозька битва : [Поділля в Нац.-визвол. війні 1648–1657 рр.] / І. Ткаченко // Подолля. – 1999. – 14 квіт.

481. Ткаченко, І. Під Батогом-горою : легенда / І. Ткаченко // Сокилець... Губник : іст. нариси краю і села / І. Ткаченко. – Київ, 2006. – С. 69–77.

482. Чуприна, В. Хмельниччина : [у контексті йдеться і про перемогу під Батогом] / В. Чуприна // Армія України. – 1995. – 20 черв., 18 лип.

483. Шаров, І. Ф. 100 визначних місць України : навч. посіб. / І. Ф. Шаров. – 2-ге вид., перероб. – Київ : АртЕк, 2004. – 512 с. : іл. – Зі змісту: [Місця, пов'яз. з великими козац. битвами. Батіг]. – С. 33–36.

484. Яковенко, Н. М. Нариси історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. / Н. М. Яковенко. – Київ : Генеза, 1997. – 311 с. : іл. – Зі змісту: [Батоз. битва]. – С. 190.

485. Яременко, Л. Батізькій битві – 355 / Л. Яременко // Тростянец. вісті. – 2007. – 2 черв.

Битва під Конотопом (7–9 липня 1659 р.)

486. Акимович, Є. О. Битва під Конотопом / Є. О. Акимович // Українська культура в історичному вимірі : (IX–XVII ст.) / Є. О. Акимович. – Одеса, 2009. – С. 352–357.

487. Апанович, О. Гетьмани України і кошові отамани Запорозької Січі / О. Апанович. – Київ : Либідь, 1993. – Зі змісту: [Конотопська битва]. – С. 88–90.

488. Апанович, О. Козацька енциклопедія для юнацтва : кн. ст. про іст. буття укр. козацтва / О. Апанович. – Київ : Веселка, 2009. – 719 с. : кольор. іл. – Зі змісту: Конотопська битва. – С. 297–302.

489. Бабулин, И. Б. События под Конотопом летом 1659 года / И. Б. Бабулин // Военно-ист. журн. – 2009. – № 7. – С. 35–41.

490. Брехуненко, В. Війна з Росією 1658–1659 рр. і Конотопська битва / В. Брехуненко // Війни українських козаків з Росією в XVI–XVII ст. – Київ, 2015. – С. 55–60.

491. Бугрій, В. С. Конотопська битва 1659 р. : метод. посіб. для вчителів історії / В. С. Бугрій, Ю. В. Ніколенко. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2007. – 26 с.

492. Бульвінський, А. Г. Конотопська битва 1659 р. : (з історії укр. війська та воен. мистецтва) / А. Г. Бульвінський // Укр. іст. журн. – 1998. – № 3. – С. 76–83 ; № 4. – С. 33–43.

493. Бульвінський, А. Г. Конотопська битва 1659 року / А. Г. Бульвінський ; Укр. ін-т нац. пам'яті. – Київ : [б. в.], 2009. – 64 с.

494. Величко, С. В. Літопис. Т. 1 / Самійло Величко ; відп. ред. О. В. Мишанич. – Київ : Дніпро, 1991. – 371 с. : іл. – (Давньоруські та давні українські літописи). – Зі змісту: [Конотопська битва]. – С. 253, 262.

495. Вертіль, О. «...І жах охопив Москву» : [про Конотоп. битву 1659 р.] / О. Вертіль, І. Лисий // Уряд. кур'єр. – 2014. – 26 черв. – С. 9.

496. Вертіль, О. Козацька слава Конотопа : іст. штрихи до перемож. битви [Конотоп. битви 1659 р.] / О. Вертіль // Уряд. кур'єр. – 2009. – 10 лип. – С. 7.

497. Вітик, І. Р. Конотопська битва 1659 року: перемога української зброї та українського військового мистецтва / І. Р. Вітик // Юриспруденція: теорія і практика. – 2010. – № 12. – С. 2–8.

498. Горобець, В. Битва під Конотопом року 1659 : (Політ. аспекти воен. протистояння України та Росії в середині XVII ст.) / В. Горобець // Розбудова держави. – 1996. – № 7. – С. 55–59.

499. Горобець, В. Конотопська битва 1659 / В. Горобець // Енциклопедія історії України : у 10 т. – Київ, 2009. – Т. 5 : Кон-Кю. – С. 34.

500. Горобець, В. Конотопська битва 1659 року : Перемога, якої можна було... уникнути. Але яку варто пам'ятати! / Віктор Горобець // День. – 2003. – 21 черв. – С. 7.

501. Горобець, В. Союзники виявилися ворогами / В. Горобець ; розмову вів Ю. Поташній // Віче. – 2009. – № 11. – С. 64–65.

502. Горобець, О. Конотопська битва 1659 / О. Горобець // Малий словник історії України. – Київ, 1997. – С. 208.

503. Грушевський, М. С. Історія України-Руси : в 11 т., 12 кн. Т. 8, ч. 3. / М. С. Грушевський. – Київ : Наук. думка, 1995. – 856 с. – Зі змісту: [Конотопська битва]. – С. 66–75.

504. Журавльов, Д. В. Битва під Конотопом / Д. В. Журавльов // 100 ключових подій української історії / Д. В. Журавльов. – Харків, 2014. – С. 155–160.

505. Карнацевич, В. Битва під Конотопом / В. Карнацевич. – Київ : Інтер Проект, 2012. – 120 с.

506. Конотопська битва // Військо України. – 1996. – № 5/6. – С. 30–33.

507. Конотопська битва [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Конотопська_битва (дата звернення: 25.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

508. Конотопська битва – зразок козацького воєнного мистецтва // Україна козацька. – 2010. – № 11/12 (Черв.). – С. 15.

509. Конотопська битва : матеріали наук.-теорет. конф. / Всеукр. т-во «Просвіта» ім. Т. Г. Шевченка. – Конотоп : [б. в.], 2007. – 60 с.

510. Конотопська битва 1659 року : зб. наук. пр. / Центр східноєвроп. дослідж. ; упоряд. О. Ткачук. – Київ : Вид-во Центру східноєвроп. дослідж., 1996. – 178 с. – Електрон. версія. – Режим доступу: <http://www.vox-populi.com.ua/rubriki/istoria/operaciavisla/konotopskabitva1659roku> (дата звернення: 25.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

511. Конотопская битва – украинские Канны // 50 знаменитых загадок истории Украины / Андрей Кокотюха [та ін.]. – Харків, 2008. – С. 244–252 : іл.

512. Корнієнко, О. М. «От де, люде, наша слава, слава України!» : до 350-річчя перемоги під Конотопом : [зб. наук.-попул. ст.] / О. М. Корнієнко. – Київ : [Народний Рух України], 2009. – 52 с. : іл., портр.

513. Мицик, Ю. Конотопська битва очима гетьмана Виговського / Ю. Мицик // Старожитності. – 1994. – № 5/6. – С. 2–4.

514. Мицик, Ю. Конотопська битва 1659 року / Ю. Мицик // Історичний календар'99. – Київ, 1998. – С. 195–197.

515. Мороз, Л. Конотопська битва: погляд через століття : [1659 р.] / Л. Мороз, Ш. Акичев, П. Стеценко // Вітчизна. – 2000. – № 9/10. – С. 143–145.

516. Осадчий, Є. М. Конотопська битва у світлі археологічних даних : монографія / Є. М. Осадчий, В. В. Приймак, О. В. Коротя ; Історико-культур. заповідник «Більськ». – Полтава : Техсервіс, 2009. – 114 с. : іл.

517. Павленко, С. Битва під Конотопом 1659 року / С. Павленко // Голос України. – 2009. – 4 лип. – С. 11.

518. Палій, О. 25 перемог України / Олександр Палій. – 2-ге вид. – Київ : К.І.С., 2014. – 84 с. – Зі змісту: Конотопська битва 1659 р. – С. 57.

519. Плецький, С. Ф. Конотопська битва 1659 / С. Ф. Плецький // Українське козацтво : мала енциклопедія (1 376 статей) / ред. С. Р. Лях ; керівник авт. кол. Ф. Г. Турченко. – Київ ; Запоріжжя, 2002. – С. 255–256 : карта. – Бібліогр. у кінці ст.

520. Поташній, Ю. Конотопська битва: хто вкрав перемогу? / Ю. Поташній // Віче. – 2009. – № 11. – С. 62–63.

521. Сокирко, О. Конотопська битва 1659 р. : триумф у час Руїни : Конотопська битва 1659 р. / О. Сокирко. – Київ : Темпора, 2008. – 72 с. : іл.

522. Шаров, І. Ф. 100 визначних місць України : навч. посіб. / І. Ф. Шаров. – 2-ге вид., перероб. – Київ : АртЕк, 2004. – 512 с. : іл. – Зі змісту: [Місця, пов'яз. із великими козац. битвами] : [Конотоп]. – С. 184–188.

3. Вшанування пам'яті великого полководця

3.1. Загальні матеріали

523. Бакалець, О. А. Українські ювілейні монети із серії «Герої козацької доби» : [йдеться також про ювіл. монету «350-річчя битви під Батогом» / О. А. Бакалець // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 5 : Козацькі традиції в Україні. – С. 28–30.

524. Василько, І. Орден Богуна – лицарям нації. Презентація нагороди відбулася на Великій козацькій раді у Вінниці / І. Василько // Поділ. порадиця. – 2007. – 11 квіт. – С. 5.

525. Відзнака «Іван Богун» : [Електронний ресурс]. – Режим доступу: symbolika.com.ua/awards/ (дата звернення: 25.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

526. Гасюк, В. «Час єднання синів настає...» : [у Вінниці відбувся мітинг-пам'ять на честь героя визвол. змагань 17 ст. І. Богуна] / В. Гасюк // Вінниччина. – 2004. – 15 жовт. : фот.

527. До ювілею держави : з нагоди 20-річчя Незалежності України письменнику Василю Кобцю вручили орден Івана Богуна // 33-й канал. – 2011. – 7 верес. – С. 23 : кольор. фот. ; Вінниччина. – 2011. – 14 верес. – С. 3 : портр.

528. Іван Богун (срібна монета) : [срібна пам'ятна монета номіналом 10 гривень, випущена НБУ, присвячена одному з видатних військових і політичних діячів, сподвижнику Богдана Хмельницького в Національно-визвольній війні українського народу 1648–1654 рр., полковнику кальницькому (вінницькому) Івану Богуну. Монету введено в обіг 6 верес. 2007 р. Вона вийшла в серії «Герої козацької доби»] [Електронний ресурс] // Вікіпедія :

вільна енциклопедія. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Іван_Богун_\(срібна_монета\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Іван_Богун_(срібна_монета)) (дата звернення: 25.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

529. Кавун, М. Козацькій столиці потрібен музей / М. Кавун // Вінниччина. – 2007. – 9 черв. – С. 5. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

530. Кармазіна, І. Вінничани відзначили 400-річчя від дня народження Івана Богуна велопробігом [Електронний ресурс] // 33-й НОВИНИ : офіц. сайт. – Режим доступу: <http://33kanal.com/vinnichani-vidznachili-400-richchya-ivana-boguna-veloprobigom.html> (дата звернення: 16.09.2018), вільний. – Назва з екрана.

531. Козак, І. «А ми тую козацькую славу збережемо» : [у Вінниц. обл. центрі нар. творчості започатковано проведення щоріч. мистец.-просвітниц. заходу до Дня укр. козацтва – організацію вист. образотвор. та декор.-приклад. мистецтва] / І. Козак // Поділ. зоря. – 2007. – 15 листоп. – С. 8.

532. Козак, І. Вікопомні події : [про відзначення 356-ї річниці оборони Вінниці Вінниц. козац. полком І. Богуна] / І. Козак // Поділ. зоря. – 2007. – 29 берез. – С. 3.

533. Лещук, Є. Портрети героїв на марках : [про вшанування пам'яті полковника І. Богуна] / Є. Лещук // Слово Просвіти. – 2006. – 5–11 жовт. – С. 7.

534. Лещук, Є. Свічка до дня пам'яті легендарного Івана Богуна / Є. Лещук // Слово Просвіти. – 2007. – 1–7 берез. – С. 16 : фот.

535. Лисенко, О. У Вінниці козаки та активісти вшанували двох видатних українців: Івана Богуна та відзначили 204-ту річницю від дня народження Тараса Шевченка / О. Лисенко // Правди сила. – 2018. – 14 берез. – С. 7 : кольор. іл.

536. Мельник, А. Калинівські «ягуарівці» стали «богунівцями» : калинів. військ. частина Нац. гвардії, відома за старою

назвою «Ягуар», віднині носитиме почес. ім'я козац. полковника, нашого земляка Івана Богуна / Анатолій Мельник // 33-й канал. – 2018. – 28 берез. – С. 15 : кольор. фот.

537. Мойсеєнко, О. Твердиня козацького духу : [про вшанування у Брацлаві Немирів. р-ну світлої пам'яті загиблих героїв-козаків] / О. Мойсеєнко // Вінниц. відом. – 2007. – 1 листоп. – С. 7.

538. Ніколаєць, О. Г. Краєзнавчий інформаційний ресурс Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва з питань козацтва та довідково-бібліографічне забезпечення потреб користувачів / О. Г. Ніколаєць // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 8 : Тема козацтва у бібліотечно-бібліографічній діяльності бібліотек. – С. 27–33.

539. Роговий, О. І. Шляхами Івана Богуна : (до 400-річчя від дня народження) : путівник / О. І. Роговий ; уклад. В. Шпак-Мельник. – Вінниця : Просяннікова А. В., 2018. – 56 с. : кольор. фот.

540. Сегеда, Ю. До Кальника вклонитись Богуно : [про вшанування пам'яті полковника і наказного гетьмана козаками Вінниччини 16–17 лют. 2008 р. в Іллінец. р-ні] / Ю. Сегеда // Вінниччина. – 2008. – 12 лют. – С. 3 : фот. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

541. Сікорський, Ю. Премію Івана Богуна – найактивнішим інтелігентам : [вінниц. орг. Конгресу укр. інтелігенції засновано премію ім. І. Богуна] / Ю. Сікорський // Вінниц. відом. – 1998. – 17 верес. – С. 4 : фот.

542. Сім чудес Вінниччини : альбом : [відповідно до рішення Вінниц. обл. Ради № 449 від 18 груд. 2007 р. до списку об'єктів у номінації «Перлини Поділля» як іст. місця вклю-

чено поле Батоз. битви (с. Четвертинівка Тростянец. р-н) / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; текст англ. мовою Н. Книш ; відп. за вип. К. Висоцька. – Вінниця : Енозис, 2011. – 80 с. : кольор. іл.

543. Степанчук, Ю. С. Увіковічення пам'яті про Хмельниччину та її лідера Богдана Хмельницького на території Поділля : [у контексті ст. йдеться і про увічнення пам'яті Вінниц. полковника І. Богуна] / Ю. С. Степанчук // Друга Мурованокуріловець. наук.-краєзнав. конф., 22–23 верес. 2017 р., смт Муровані Курилівці : [матеріали]. – Муровані Курилівці ; Вінниця, 2017. – С. 129–137. – Бібліогр. у кінці ст.

544. Степанчук, Ю. С. Участь викладачів факультету історії, етнології і права у заходах, приурочених 400-річчю від дня народження Івана Богуна [Електронний ресурс] [12.07.2018] / Ю. С. Степанчук // Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського : офіц. сайт. – Режим доступу: <https://www.vspu.edu.ua/index.php?event=795> (дата звернення: 11.09.2018), вільний. – Назва з екрана.

545. У Вінниці вшанували пам'ять Івана Богуна // Поділ. порадниця. – 2007. – 28 лют. – С. 8.

546. Цимбалюк, П. І. Популяризація літератури про події доби Козаччини у бібліотеках Вінниччини / П. І. Цимбалюк // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф, 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганок. – Вінниця, 2004. – Ч. 8 : Тема козацтва у бібліотечно-бібліографічній діяльності бібліотек. – С. 5–10. – Бібліогр. у кінці ст.

547. Шляхом козацької слави. 400-річчя Івана Богуна [Електронний ресурс] : [ГО «Лелеки» за підтримки Департаменту соціал. та молодіж. політики Вінниц. ОДА організували екскурс. поїздку до с. Комань Новгород-Сіверського р-ну Чернігів. обл. Захід відбувся у рамках громад. кампанії щодо

встановлення пам'ятника І. Богуну в м. Вінниця] // Лелеки : громад. орг. : офіц. сайт. – Режим доступу: <http://leleky.troyany.com/news/shlyahom-kozackoyi-slavy-400-richchya-ivana-boguna> (дата звернення: 16.09.2018), вільний. – Назва з екрана.

548. Ювілейна монета «350-річчя битви під Батогом» : [повідомлення] // Уряд. кур'єр. – 2002. – 23 серп. – С. 2.

3.2. Конференції, круглі столи

549. XXIV Вінницька всеукраїнська наукова історико-краєзнавча конференція «Козацтво в історії України (до 360-річчя битви під Батогом)», 1–2 черв. 2012 р. : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Ін-т історії, етнології і права [та ін.] ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця : Толмачова О. В., 2012. – 456 с. – Бібліогр. у кінці ст.

550. XXIV Всеукраїнська наукова історико-краєзнавча конференція «Козацтво в історії України : (до 360-річчя битви під Батогом)», 1–2 черв. 2012 р. : зб. матеріалів / ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва, Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. ред. Ю. Зінько. – Вінниця : [б. в.], 2012. – 228 с. – Бібліогр. у кінці ст.

551. «Берестецька битва – відгомін боротьби за віру Христову» : зб. тез наук.-практ. конф., присвяч. 1025-й річниці Хрещення Русі, 365-й річниці початку Визвольної війни 1648–1657 років, 362-й річниці Берестецької битви / упоряд.: Л. Галабуз, О. Борисяк. – Рівне : [б. в.], 2013. – 306 с.

552. Берестецька битва в історії України : наук зб. матеріалів Восьмої всеукр. наук.-краєзнав. конф., присвяч. 350-річчю битви під Берестечком, 16–17 черв. 2001 р. / Рівнен. обл. краєзнав. т-во Всеукр. спілки краєзнавців [та ін.] ; ред. І. Пашук. – Рівне : Ліста, 2001. – 104 с.

553. Берестецька битва в історії України : тези 4-ї респ. наук.-теорет. конф., 19 черв. 1993 р. / Держ. іст.-мемор. заповід-

ник "Поле Берестецької битви", Рівнен. ін-т культури ; упоряд.: І. Г. Пашук, В. Й. Сидорук. – с. Острів (Радивилів. р-ну), 1993. – 90 с.

554. Богдан Хмельницький та його доба : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Великого Гетьмана (Київ, 24–25 жовт. 1995 р.) / Нац. акад. наук України, Ін-т історії України НАН України ; ред. В. А. Смолій [та ін.]. – Київ : Ін-т історії України, 1996, 1996. – 272 с.

555. Вінницькій владі нагадали про необхідність встановлення пам'ятника Івану Богуну : [у Вінниц. ВДПУ ім. М. Коцюбинського відбувся круглий стіл, присвяч. вивч. статі видат. полководця та держ. діяча Івана Богуна] // Правди сила. – 2018. – 4 квіт. – С. 7 : кольор. іл.

556. Вінниччина – край козацької слави : (до 350-річчя розгрому пол. загарбників під Вінницею) : зб. док. Всеукр. наук.-практ. конф., Вінниця, 24 берез. 2001 р. – Вінниця : Вінниц. обл. об-ня Всеукр. т-ва «Просвіта» ім. Тараса Шевченка, 2001. – 63 с.

557. Журунова, Т. Творча реалізація історико-мистецького проекту «Вінницькі Мури – погляд крізь віки» / Тетяна Журунова // Вінницькі Мури. Погляд крізь віки : матеріали Міжнар. наук. конф. «Єзуїтський комплекс у Вінниці крізь призму століть», 9–10 верес. 2010 р. / Вінниц. обл. краєзнав. музей. – Вінниця, 2011. – С. 467–480. – Бібліогр. у кінці ст. – Додаток : Учасники історико-мистецького проекту «Вінницькі Мури – погляд крізь віки» : біогр. довід. – С. 477–480.

558. Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. – Електрон. текст. дані. – Вінниця, 2004. – 1 електрон. оптич. диск (CD-ROM) : кольор. ; в контейнері 14x12,5. – Систем. вимоги: Pentium-II ; 128 Mb RAM ; Windows 95/98/NT. – Назва з контейнера.

559. Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. Ч. 1–9 / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ;

наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004.

Ч. 1 : Виникнення українського козацтва та його устрій. – 42 с.

Ч. 2 : Роль козацтва у Визвольній боротьбі українського народу. – 34 с.

Ч. 3 : Козацтво на Поділлі. – 58 с.

Ч. 4 : Внесок козацтва у розвиток української культури. – 39 с.

Ч. 5 : Козацькі традиції в Україні. – 34 с.

Ч. 6 : Козацтво в літературі та мистецтві. – 39 с.

Ч. 7 : Козацтво в нових дослідженнях українських і зарубіжних істориків. – 39 с.

Ч. 8 : Тема козацтва у бібліотечно-бібліографічній діяльності бібліотек. – 38 с.

560. Козацькі війни XVII століття в історичній свідомості польського та українського народів : матеріали Другої пол.-укр. наук. зустрічі (12–13 жовт. 1995 р., м. Львів) / за ред. Л. Зашкільняка ; Львів. держ. ун-т ім. І. Франка, Люблін. ун-т ім. М. Кюрі-Склодовської, Міжнар. фонд «Відродження». – Львів ; Люблін, 1996. – 299 с.

561. Кривоніс, О. Людина з легенди : у Вінниці відбувся круглий стіл, присвяч. Вінниц. та Кальниц. полковнику Івану Богуну / О. Кривоніс // Вінниччина. – 2011. – 16 берез. – С. 11 : фот.

562. Кривоніс, О. Українські Канни – перемога козацького війська під Батогом : [наук.-практ. конф. під такою назвою відбулася у Вінниц. акад. неперерв. освіти] / Олег Кривоніс // Вінниччина. – 2015. – 3 черв. – С. 2–3.

563. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Козацька доба в історії Поділля та Південно-Східної Волині», присвяченої 365-річчю Пилявецької битви / редкол.: Л. В. Баженов, С. М. Єсюнін [та ін.]. – Хмельницький : Мельник А. А., 2013. – 248 с.

564. Пилявецька битва 1648 року в історії України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 360-річчю битви під Пилявцями, 19 верес. 2008 р., м. Хмельницький / за ред.: М. П. Вавринчука (голова), Л. В. Баженова. – Хмельницький : Мельник А. А., 2008. – 330 с. – [Електрон. версія]. – Режим доступу: http://historybooks.com.ua/prosmotr_podrobnuyu.php?id=3175 (дата звернення: 25.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

565. Пилявецька битва 1648 року в історії України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 400-річчю від дня народж. Богдана Хмельницького, 22–24 верес. 1995 р. – Стара Синява : МП «Офсет», 1995. – 153 с.

566. Пустіва, В. Спільна ода святій українській історії : [про проведення ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва Всеукр. наук.-практ. конф. «Історичні витоки козацького роду в Україні»] / В. Пустіва // Вінниц. газ. – 2004. – 30 верес. – С. 4.

567. Сарбей, В. Г. Наукова конференція з історії Берестецької битви 1651 р. / В. Г. Сарбей // Укр. іст. журн. – 1990. – № 10. – С. 159–160.

568. Трошкова, А. «Іван Богун – найславетніший захисник Вінниці» : ідею встановлення пам'ятника визнач. козац. полковнику І. Богуну подали міськ. та обл. владі учасники круглого столу «Іван Богун – визначний полководець та державний діяч української нації» / Анастасія Трошкова // Вінниччина. – 2017. – 28 лип. – С. 2.

3.3. Пам'ятники

569. Анісімов, О. Згадаємо козацьку славу... : [біля пам'ятника, присвяч. обороні Вінниці від пол. шляхти у 17 ст., відбувся мітинг] / О. Анісімов // Независимый курьер. – 2008. – 19 берез. – С. 3.

570. Вербицька, Т. Під кальницьким небом – історії подих : [про встановлення погруддя полковника Івана Богуну в

с. Кальник Іллінец. р-ну] / Т. Вербицька // Вінниц. газ. – 2003. – 12 груд. – С. 1–2. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

571. Відкрито пам'ятник Івану Богуну : [про урочистості в с. Кальник Іллінец. р-ну] // Панорама. – 2003. – 13 груд. : фот.

572. Вічна шана героям : [про пам'ят. знак, встановл. у Вінниці до Дня визволення міста козаками під командуванням І. Богуна] // 20 хвилин. – 2007. – 30 берез. – С. 5.

573. Гончар, Н. Курган-стела в Писаревій долині [у с. Гоноратка Іллінец. р-ну відкрито пам'ятник І. Богуну] / Н. Гончар // RIA. – 2004. – 14 січ. – С. 5.

574. Горбунь, О. Подарунок прийдешнім поколінням : [відкриття пам'ятника-погруддя І. Богуна в с. Кальник Іллінец. р-ну] / О. Горбунь // Подолія. – 2003. – 12 груд. – С. 1, 3 : фот. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

575. Депутати облради хочуть встановити у Вінниці пам'ятник Івану Богуну : 11 квіт. у приміщенні Вінниц. акад. неперерв. освіти відбулося засідання круглого столу щодо встановлення пам'ятника Івану Богуну у Вінниці // Новини Вінниччини. – 2018. – 18 квіт. – С. 2 : фот.

576. Дмитрук, О. Пам'ятник Богуну чи коню? : [інтерв'ю голови Вінниц. осередку Асоц. укр. письменників про гідне вшанування героя козац. доби І. Богуна у Вінниці] / Олександр Дмитрук ; записав Ю. Чорний // Вінниччина. – 2017. – 1 верес. – С. 10 : фот.

577. Жовтун, В. У Вінниці хочуть встановити перший пам'ятник захиснику міста Івану Богуну [Електронний ресурс] / В. Жовтун ; фото А. Завертаного // Вежа : вінниц. інформ. портал. – Режим доступу: <https://vezha.vn.ua/u-vinnytshochut-vstanovyty-pershuj-pam-yatnyk-zahysnyku-mista-ivanu-bogunu/> (дата звернення: 18.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

578. Зарубенко, А. «Чому ми не цінуємо своїх героїв?» : [щодо встановлення пам'ятника Івану Богуну у Вінниці] / Анатолій Зарубенко // 33-й канал. – 2008. – 19 берез. – С. 20.

579. Зонова, І. Летючий вершник Іван Богун постане біля центрального мосту / Ірина Зонова // 33-й канал. – 2011. – 16 листоп. – С. 13.

580. Карлицький, І. Славний син Поділля : [про Івана Богуна та його пам'ятник у Вінниці] / І. Карлицький // Слово педагога. – 2003. – Січ (№ 1). – С. 8.

581. «Козацьку Покрову» щорічно відзначають 14 жовтня : [13 жовт. із нагоди Дня укр. козацтва до пам'ят. знака, встановл. у Вінниці до Дня визволення міста козаками під командуванням І. Богуна, прийшли відзначити свято вінниц. козаки] // Новини Вінниччини. – 2008. – 15 жовт. – С. 2.

582. Кравчук, В. Пам'ять землі Подільської : путівник / В. Кравчук, А. Подолинний ; фот. О. Гордієвича. – Одеса : Маяк, 1976. – 79 с. : іл. – Зі змісту: На місці Батозької битви. – С. 52, 54–55 ; [Пам'ят. знак 1954 р.]. – С. 54.

583. Кривоніс, О. Повернення полковника Богуна : [щодо спорудження пам'ятника козац. полковнику часів Хмельниччини у Вінниці] / О. Кривоніс // Вінниччина. – 2005. – 5 лип.

584. Лаціс, М. Козацька слава не тьмяніє : [відкриття пам'ятника полковнику І. Богуну в с. Кальник Іллінец. р-ну] / М. Лаціс // Вінниччина. – 2004. – 22 жовт. : фот.

585. Левадний, О. Вінниччани збирають кошти на пам'ятник Богуну / О. Левадний // 20 хвилин. – 2009. – 16–17 берез. – С. 3.

586. Мельник, В. Непокірного полковника «відкрили» двічі : [про відкриття пам'ятника козац. полковнику І. Богуну в

с. Кальник Іллінец. р-ну] / В. Мельник // Україна молода. – 2003. – 13 груд. – С. 5.

587. Михайленко, І. «...Його ім'я безсмертне – полк Кальницький. Достойний син імення Богуна. Гордився б ним і сам Богдан Хмельницький. Ти, Земле рідна, дала його нам!» : [відкриття мемор. дошки в с. Кальник Іллінец. р-ну] / І. Михайленко // Трудова слава. – 2010. – 19 жовт. : фот.

588. Мітинг біля пам'ятника Івану Богуну : [свят. заходи до Дня Укр. козацтва у Вінниці] // Погляд. – 2007. – 13 жовт. – С. 3 : фот.

589. Монумент козацької слави та пам'ятні знаки на полі Батозької битви (1652) біля с. Четвертинівка Тростянец. р-ну : [кольор. фот.] // Визначні пам'ят. Вінниччини : альбом / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. за вип. К. Висоцька. – Вінниця, 2011. – С. 91 : кольор. фот.

590. «Монумент має стояти на місці кінотеатру «Росія» – вінничани вшанують оборонця міста Івана Богуна [Електронний ресурс] : круглий стіл «Іван Богун – визначний полководець та державний діяч української нації» // Vlasno. info : інформ. портал. – Режим доступу: <http://vlasno.info/suspilstvo/8/gromadski-organizatsiji/item/19023-monument-maie-stoiaty-na-mistsi-kinoteatru-rosiia-vinnuchany-vsh> (дата звернення: 18.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

591. Національний історико-меморіальний заповідник «Поле Берестецької битви» [відомий також як «Козацькі могили»] [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Національний_історико-меморіальний_заповідник_«Поле_Берестецької_битви» (дата звернення: 15.03.2018), вільний. – Назва з екрана.

592. Національний пантеон «Козацькі могили» : [комплекс пам'яток у с. Плешева Рівнен. обл., місце вшанування пам'яті тисяч козаків і селян, що брали участь у Берестец. битві 1651 р. під

час Нац.-визвол. війни під проводом Б. Хмельницького] : історико-краєзнав. нарис / В. Рожко, В. Пришляк, П. Лотоцький [та ін.]. – Луцьк : Медіа, 2003. – 544 с.

593. Нікітенко, Л. У Монастирищі встановили пам'ятник полковнику Війська Запорозького Івану Богуну : [у Черкас. районі Монастирище встановили пам'ятник полковнику Івану Богуну, який у 1653 р. звільнив місто від пол. завойовників на чолі зі Стефаном Чарнецьким] / Людмила Нікітенко // Україна молада. – 2018. – 16 січ.

594. Новак, Б. «Росію» хочуть затулити пам'ятником Івану Богуну : [відбувся круглий стіл «Іван Богун – визначний полководець та державний діяч української нації» за участі істориків, краєзнавців та представників громадськості міста. На заході наголосили, що пам'ятник Івану Богуну потрібно встановити в іст. частині міста за принципом співфінансування з місц. та обл. бюджетів] / Б. Новак // Правди сила. – 2017. – 26 лип. – С. 2.

595. Обеліск на місці історичної битви військ Б. Хмельницького під Батогом біля с. Четвертинівка Тростянецького району : [фото] // Вінниччина : фотоальбом / упоряд. Т. Мотренко. – Київ, 1998. – С. 171.

596. Осипчук, В. «Де стоятиме пам'ятник Івану Богуну?» [у Вінниці] / Володимир Осипчук // Поділ. порадиця. – 2007. – 4 лип. – С. 4.

597. Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця / Обл. робоча група тому Зводу пам'яток історії та культури Вінниц. обл. ; упоряд.: Ю. А. Зінько, А. М. Подолинний. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. – 224 с. : іл. – Бібліогр.: с. 193–212. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 3, 6, 23, 38, 76, 99, 103–104.

598. Пам'ятник Івану Богуну в Кальнику [Іллінецьк. р-ну] // Сокіл, В. Кальник – село подільське : історико-краєзнав. нарис / Віктор Сокіл. – Вінниця, 2011. – С. 346 : фот.

599. Памятний знак Івану Богу, Винниця – фото, описання, карта [Електронний ресурс] // UA.IGotoWorld.com : туристич. портал. – Режим доступу: https://ua.igotoworld.com/ru/poi_object/75616_pamyatnyu-znak-ivanu-bogunu.htm (дата звернення: 16.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

600. Пашкевич, Э. Новелла дня сьогоднішнього : [про пам'ятник Івану Богу у Вінниці] / Э. Пашкевич // Независимый курьер. – 2005. – 21 верес. – С. 4.

601. Плахтій, Ю. До ювілею Івана Богуна у Вінниці пропонують встановити пам'ятник грозі «крилатих гусарів» [Електронний ресурс] / Юлія Плахтій // Вежа : вінниц. інформ. портал. – Режим доступу: <https://vezha.vn.ua/do-yuvileyu-ivanu-boguna-u-vinnytisi-proponuyut-vstanovyty-pam-yatnyk-grozi-krylatyh-gusariv/> (дата звернення: 18.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

602. Представники козацтва Вінниччини в гостях у Кальнику : [на фот. біля пам'ятника І. Богуна] // Сокіл, В. Кальник – село подільське : історико-краєзнав. нарис / Віктор Сокіл. – Вінниця, 2011. – С. 354 : фот.

603. Скорупа, О. Україні слава і героям честь : [у м. Ямпіль на День Незалежності України відкрито бюсти козац. ватажків-полковників І. Богуна та Д. Нечая] / О. Скорупа // Ямпіл. вісті. – 2013. – 28 серп.

604. Скрипник, В. Пам'ятник славетному козацькому полководцю війська Богдана Хмельницького Іванові Богуна планують встановити у Вінниці / Віктор Скрипник // Голос України. – 2017. – 22 лип. – С. 1.

605. Стіхіна, А. Пам'ятник козацькій славі [спорудж. у селі Довжок Ямпіл. р-ну] / А. Стіхіна // Ямпіл. вісті. – 2005. – 26 жовт.

606. Федоришен, О. Ю. Пам'ятний знак на честь оборони Вінниці козацьким полковником І. Богуном у 1651 р. (1954 р.)

/ О. Ю. Федоришен // Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця / Обл. робоча група тому Зводу пам'яток історії та культури Вінниц. обл. ; упоряд.: Ю. А. Зінько, А. М. Подолинний. – Вінниця, 2016. – С. 103–104.

607. Чебан, О. Іван Богун збере полки на Покрову : [про відкриття пам'ятника гетьману І. Богуну в с. Кальник Іллінец. р-ну] / О. Чебан // Уряд. кур'єр. – 2003. – 28 серп. – С. 24.

608. Чепугов, І. П. Пам'ятник Івану Богуну на честь його 400-річчя : петиція-заклик щодо його встановлення у Вінниці [Електронний ресурс] / І. П. Чепугов. – Режим доступу: <https://e-dem.in.ua/vinnysia/Petition/View/731> (дата звернення: 16.02.2018), вільний. – Назва з екрана.

609. Шмигельська, О. Гроші на пам'ятник Богуну дасть і праправнук... Тараса Бульби : [про проект пам'ятника Івану Богуну у Вінниці] / О. Шмигельська // 20 хвилин. – 2005. – 2 серп. – С. 17.

610. Шуткевич, О. У Вінниці хочуть встановити пам'ятник Івану Богуну / О. Шуткевич // День. – 2017. – 20 лип.

611. Яковлева, Т. Г. Памятники и памятные места на Украине, связанные с И. Богуну / Т. Г. Яковлева // Тези доп. і повідомл. 4-ї респ. наук. конф. з питань іст. краєзнавства. – Київ, 1989. – С. 492.

3.4. Вулиці, площі

612. Веремій, А. Вулиця Івана Богуна : (1-й провулок І. Богуна, 2-й провулок І. Богуна) : [у м. Хмільник] / А. Веремій // Вулиці мого міста / А. Веремій. – Вінниця, 2016. – С. 46–47.

613. Глушак, Т. Від Батозької до Магістратської : [про нові назви вулиць Вінниці] / Тетяна Глушак // Вінниччина. – 2016. – 5 лют. – С. 3 : фот.

614. Жук, І. Площа Івана Богуна з'явилась у Вінниці / І. Жук // Місто. – 2008. – 11 квіт. – С. 7.

615. Іван Богун – полковник Вінницький : [краєзнав.-бібліогр. посіб.] / Гайсин. центр. б-ка ; В. Голомовза. – Гайсин, 2013. – 6 с. – (Серія «Живуть у назвах вулиць героїв імена»).

616. Литвенюк, О. У Вінниці з'явиться площа Івана Богуна : [площа перед кінотеатром «Росія» отримає нове ім'я. Тепер її офіц. назвою буде Площа Івана Богуна; таке рішення ухвалили деп. Вінниц. міськради] / О. Литвенюк // 20 хвилин. – 2008. – 5 квіт. – С. 4.

617. Пашенко, М. М. 100 легенд Вінниці / Михайло Пашенко. – Вінниця : Балюк І. Б., 2011. – 36 с. : фот. – Зі змісту: [Фото проекту реконструкції площі І. Богуна у Вінниці]. – С. 16.

618. Присяжнюк, Н. Вулиця імені легендарного визволителя : [Івана Богуна на карті Вінниці] / Н. Присяжнюк // Місто. – 2008. – 4 квіт. – С. 7.

619. Пустовіт, О. Іван Богун буде перед «Росією» : [площа перед кінотеатром у м. Вінниця називатиметься ім'ям Івана Богуна] / Оксана Пустовіт // RIA. – 2008. – 9 квіт. – С. 2.

620. Совінський, Є. В. Богуна Івана вулиця / Є. В. Совінський, О. Ю. Федоришен // Пам'ятки історії та культури Вінницької області. Вінниця / Обл. робоча група тому Зводу пам'яток історії та культури Вінниц. обл. ; упоряд.: Ю. А. Зінько, А. М. Подолінний. – Вінниця, 2016. – С. 76.

621. У Вінниці з'явилася площа Івана Богуна : [перехрестя вулиць Соборна-Свердлова-Першотравнева, що у Вінниці одразу за Центр. мостом, та територія біля недіючого кінотеатру «Росія» відтепер називається площею Івана Богуна] // Новини Вінниччини. – 2008. – 16 квіт. – С. 1.

3.5. Парки, заповідники

622. [Батіг. Концепція заповідника] : Національний історико-культурний заповідник : [Електронний ресурс] // Батіг 1–2.06.1652. Історико-культурний заповідник : офіц. сайт. – Електрон. текст., графіч., дані. – Режим доступу: <http://lad.vn.ua/batig/> (дата звернення: 16.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

623. **Вирішили** створити заповідник «Батіг» : [депутати ухвалили рішення про створення історико-культур. заповідника «Батіг» у Тростянец. р-ні] // Вінниччина. – 2014. – 8 серп. – С. 10.

624. **Горбанський, П.** Парк на честь богунців : [у с. Кальник Іллінець. р-ну закладено парк Козац. слави у рамках створення історико-культур. комплексу «Козацька левада»] / Павло Горбанський // RIA. – 2009. – 22 квіт. – С. 26.

625. **Мозговой, В.** В Кальнике сохранилась хата, в которой жил Иван Богун : [про створення парку Козац. слави на честь 360-річчя створення Кальниц. полку під проводом І. Богуна] / В. Мозговой // Здоров'я. Події. Час. – 2009. – 22–28 квіт. – С. 10.

626. **На Вінниччині** закладено парк Козацької слави у селищі – резиденції полку Івана Богуна : [у рамках створення історико-культур. комплексу «Козацька левада»] // Новини Вінниччини. – 2009. – 22 квіт. – С. 2.

627. **Парк** козацької слави, с. Кальник Іллінецького району // Визначні пам'ятки Вінниччини : альбом / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. за вип. К. Висоцька. – Вінниця, 2011. – С. 82 : кольор. фот.

628. **Рудий, В.** В селі Василівка на Тиврівщині закладено парк Козацької слави : [ім. І. Богуна] / В. Рудий // Подолія. – 2006. – 23 трав. : фот.

629. **Свешніков, І.** Музей-заповідник «Козацькі могили» : путівник / І. Свешніков. – Львів : Каменяр, 1990. – 94 с. : іл.

630. Таранюк, Є. Парк Козацької слави закладено у Чистий четвер на честь 360-ліття створення Кальницького полку / Є. Таранюк ; фот. К. Мацько // Вінниччина. – 2009. – 22 квіт. – С. 1.

631. Чебан, О. Заклали парк Козацької слави : [парк Козац. слави у колиш. полков. містечку Кальник буде складовою частиною історико-культур. комплексу] / О. Чебан // Україна козацька. – 2009. – № 9–10 (Трав.–черв.). – С. 3.

632. Чорний, Ю. «Ось де, люди, наша слава...» : [за ініціативи громад. орг. Вінниц. обл. Рада передбачає створити в с. Четвертинівка Тростянець. р-ну історико-культур. заповідник «Батіг»] / Ю. Чорний // Вінниччина. – 2014. – 10 груд. – С. 4.

633. Щербацька, М. Найстаріше дерево Вінниці посадив Богун : [воно росте на Хмельниц. шосе, поблизу будинку № 6] / М. Щербацька, Н. Піскунічева // 20 хвилин. – 2008. – 18 серп. – С. 12 : фот.

3.6. Туристичні маршрути

634. Вінниччина туристична : краєзнав. довід. / Упр. культури і туризму Вінниц. ОДА, Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; упоряд. О. І. Кізян ; ред. М. Г. Спиця ; відп. за вип. Н. І. Морозова. – Вінниця : Держ. картогр. ф-ка, 2009. – 432 с. – Кн.-«переверт». – В одній обкл. з кн.: Tourist Vinnychyna: ethnography guide. – Зі змісту: [Про об'єкт турист. маршруту – Поле Батоз. битви біля с. Четвертинівка Тростянець. р-ну]. – С. 212.

635. Знаменита Батозька битва // Місцями козацької слави на Вінниччині : [турист. маршрут] / Вінниц. обл. центр туризму ; В. П. Смолінська. – Вінниця, 2012. – С. 10 : іл.

636. Таранюк, Є. З Вінниці до Кальника : [проліг турист. маршрут козац. слави, який відкрили студенти та старшо-

класники Вінниці] / Є. Таранюк // Вінниччина. – 2009. – 16 жовт. – С. 10.

637. Таранюк, Є. Козацька настоянка від Михайла Баніта : [Михайло Баніт проводить екскурсії місцями козац. слави] / Є. Таранюк // Вінниччина. – 2010. – 8 січ. – С. 5.

638. Чебан, О. «Козацька левада» пам'ятає : [худож. М. Довгань у с. Тиманівка Тульчин. р-ну збудував козац. зимівник-музей просто неба] / О. Чебан // Уряд. кур'єр. – 2007. – 1 листоп. – С. 1.

639. Червінчук, І. «Козацька левада» Михайла Довганя стала туристичною меккою / І. Червінчук // 33-й канал. – 2007. – 9 трав. – С. 8.

640. Яремчук, О. «Козацька левада» Михайла Довганя : [про створення турист.-музейн. комплексу «Козацька левада»] / О. Яремчук // Вінниччина. – 2006. – 2 черв. – С. 6.

3.7. Свята, конкурси, фестивалі, сценарії

641. Басенко, І. На «Батозькій битві» гарцювали коні та палали вогні : [у с. Четвертинівка Тростянець. р-ну відбувся іст. фестиваль «Батозька битва»] / Ірина Басенко // Правди сила. – 2017. – 7 черв. – С. 2 : фот.

642. Басенко, І. Програма Всеукраїнського фестивалю «Батозька битва» / Ірина Басенко // Правди сила. – 2017. – 31 трав. – С. 2 : фот.

643. [Всеукраїнський фестиваль «Батозька битва»] [Електронний ресурс] // Батіг 1–2.06.1652. Історико-культурний заповідник : офіц. сайт. – Електрон. текст., графіч., дані. – Режим доступу: <http://lad.vn.ua/batig/> (дата звернення: 16.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

644. Всеукраїнський фестиваль «Битва під Батогом» 2017 : [Електронний ресурс] / автор відео Sergey Bilavskiy // YouTube: веб-сервіс. – Електрон. відеодані (1 файл: 3.40 хв.). – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=ya21fdORDIA> (дата звернення: 24.12.2017), вільний. – Назва з екрана. – Опис заснов. на версії, датов. 4 черв. 2017 р.

645. Гайсин, О. У Четвертинівці козаки гуляли : [втретє в Тростянець. р-ні відбулося Обл. свято козац. пісні] / О. Гайсин // 20 хвилин. – 2005. – 11 лип. – С. 6.

646. Гальянова, В. Свято Водохреща відбулося в кращих українських традиціях : [на Водохреща Укр. козацтво та Вінниц. козац. полк ім. Івана Богуна влаштували для вінничан свято на пляжі «Хімік»] / В. Гальянова // Поділ. зоря. – 2013. – 24 січ. – С. 5 : фот.

647. Джеджула, Л. «Живий вогонь» підтримав бійців АТО : [у Вінниці, на Вишен. озері, відбувся традиц. Сьомий етнофестиваль звичасвої культури, який організовує Вінниц. козац. полк ім. І. Богуна. Цьогоріч до цієї справи також долучився благод. фонд «Волонтерський тил». Основна мета дійства, крім вже звичного збереження традиц. культури, збір коштів для наших захисників] / Людмила Джеджула // Поділ. зоря. – 2015. – 25 черв. – С. 12 : фот.

648. Дмитрук, О. Славимо рід український! : [на острові Кемпа 21 черв. пройшов Фестиваль козац. слави та купал. дійство за участю Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна] / О. Дмитрук // Вінниц. газ. – 2008. – 26 черв. – С. 8 : фот.

649. Дмитрук, О. Хто старе пом'яне... : [про святкування, приуроч. до легендар. оборони Вінниці козаками полковника І. Богуна від пол.-шляхет. військ] / О. Дмитрук // Вінниц. газ. – 2007. – 22 берез. – С. 1.

650. Іванченко, А. Козацький фестиваль у Байраківці : [відродження нац. і козац. традицій] / А. Іванченко // Прибуз. новини. – 2016. – 24 черв. – С. 5 : фот.

651. Кирильчук, В. У козаків Купала вже завтра : [на острові Кемпа 21 черв. пройшов Фестиваль козац. слави та купал. дійство] / В. Кирильчук // 20 хвилин. – 2008. – 20 черв. – С. 19 : фот.

652. Колесник, А. Казаки, не разбойники. Двухдневная сага об украинской силе, доблести и чести с огненным финалом : [про козац. фестиваль «Живий вогонь», що проводиться на острові Кемпа за ініціативи Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна] / А. Колесник // Афиша. – 2009. – № 6. – С. 50.

653. Кучер, М. «Батозька битва – свято тих, хто переміг ворогів у минулому і перемагає їх нині» : [другий Всеукр. фестиваль «Батозька битва» відбувся на Вінниччині за підтримки нар. деп. України М. Кучера] / Микола Кучер // Голос України. – 2018. – 6 черв. – С. 3.

654. Мовчанюк, Г. Від Вінниці до Берестечка пролягають фестивальні дороги козаків Південнобузько-Десенської січі : [17–18 черв. у Вінниці стартував фольклор.-краєзнав. фестиваль пам'яті козац. полковника І. Богуна] / Г. Мовчанюк // Вінниц. газ. – 2011. – 21 черв. – С. 2 : фот.

655. Островська, Є. На «Хоминській Січі» : [на хуторі Хоми під Ворошилівкою Тиврів. р-ну пройшов Козац. фестиваль-забава укр. родин] / Єва Островська // Молодіж. газ. Вінниччини. – 2013. – 17 лип. – С. 8 : кольор. фот.

656. Савченко, А. «Ми славу козацьку несем у віки» : [у с. Четвертинівка Тростянец. р-ну проходив конкурс козац. пісні] / А. Савченко // Тростянец. вісті. – 2005. – 6 лип.

657. Три яскравих фестивалі червня : [«Батозька битва» (с. Четвертинівка Тростянец. р-ну, 2 черв.), OperaFest Tulchyn

(м. Тульчин, 4 черв.), «Живий вогонь» (м. Хмільник, 23–24 черв.)
// Правди сила. – 2017. – 31 трав. – С. 1 : кольор. іл.

658. У Четвертинівці пройшов фестиваль «Батозька битва» : 2–4 черв. у с. Четвертинівка Тростянець. р-ну пройшов один із найбільших на Вінниччині нац.-патріот. фестивалів козац. традиц. культури «Батозька битва» // Новини Вінниччини. – 2017. – 7 черв. – С. 1 : фот.

659. Фартушняк, А. Козацькому роду нема переводу : [про обл. свято-конкурс у с. Четвертинівка Тростянець. р-ну з нагоди 350-річчя битви під Батогом] / А. Фартушняк // Вінниччина. – 2003. – 22 лип.

660. Чорна, С. Перемогли під Конотопом, переможемо і зараз : [про Всеукр. фестиваль, присвяч. 355-річчю перемоги у Конотоп. битві. 1659 р.] / С. Чорна // Голос України. – 2014. – 9 лип. – С. 14.

661. Яременко, Л. Шануємо козацькі традиції : [про роботу Четвертинів. нар. краснав. музею села та проведення традиц. свята «Козацькому роду нема переводу»] / Л. Яременко // Тростянець. вісті. – 2010. – 15 жовт.

* * *

662. Буздиган, В. «Покрова – мати козацька» : сценарій свята до Дня укр. козацтва / В. Буздиган // Зав'ю вінки на всі свята : сценарії до держ. та нар. свят, пам'ят. дат і конкурсно-розважал. програм / Вінниц. ОЦНТ, Луган. ОЦНТ. – Вінниця, 2007. – С. 104–109.

663. Дереш, М. Стежками козацької слави : [сценарій] : театралізов. свято, приуроч. річниці битви під Батогом 23–24 трав. (1–2 черв.) 1652 р. / М. Дереш, Т. Рябоконт, Л. Котляренко // І сценарист, і режисер : зб. сценаріїв / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; упоряд. М. Ревенко, авт. передм. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – С. 19–30.

664. Дмитренко, Ж. Сценарій свята «А ми тую козацькую славу підіймемо» : на допомогу клуб. працівникам / Ж. Дмитренко, О. Коваль // Світлиця. – 2010. – № 4. – С. 46–49.

665. Козацькому роду – нема переводу : сценарій, присвяч. 350-річчю Визвол. війни під проводом Б. Хмельницького / уклад., голов. режисер, постановка В. Ф. Циганюк. – Брацлав, 1999. – 32 с.

666. Перепелиця, С. О. День Покрови та українського козацтва : сценарій святкування / С. О. Перепелиця // Зав'ю вінки на всі святки : сценарії до держ. та нар. свят, пам'ят. дат і конкурсно-розважал. програм / Вінниц. ОЦНТ, Луган. ОЦНТ. – Вінниця, 2007. – С. 109–112.

667. Сценарій відзначення 350-річчя героїчної оборони Буші / Вінниц. ОЦНТ // Зав'ю вінки на всі святки : сценарії до держ. та нар. свят, пам'ят. дат і конкурсно-розважал. програм / Вінниц. ОЦНТ, Луган. ОЦНТ. – Вінниця, 2007. – С. 58–64.

668. Шевченко, А. Давня слава не зів'яла : сценарій літ.-муз. композиції, присвяч. Дню укр. козацтва, героїч. подіям, героям доби козацтва, оспів. в іст. піснях / А. Шевченко // І сценарист, і режисер : зб. сценаріїв / Вінниц. ОУНБ ім. К. А.Тімірязєва ; упоряд. М. Ревенко, авт. передм. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – С. 7–18.

3.8. Відзначення річниць козацької слави

669. Бакар, О. За прибирання пригощали кулішем : [про відзначення черг. річниці з дня оборони Вінниці козаками під проводом І. Богуна. Вінниц. козац. полк до цієї події влаштував суботник біля пам'ят. знака на острові Кемпа] / О. Бакар // 20 хвилин. – 2008. – 17 берез. – С. 3.

670. Вальчук, П. Берестечко моє, дощами і кров'ю залите... : [урочистості з нагоди 350-річчя Берестец. битви] / П. Вальчук, Д. Вігер // Сім днів. – 2001. – 22 черв.

671. Галіза, О. Козацька слава не вмре, не поляже : [про урочисте відкриття кургану Козац. слави і пам'ят. хреста неподалік с. Кинашів Тульчин. р-ну] / О. Галіза // Погляд. – 2006. – 26 жовт. – 1 листоп. – С. 3 : фот.

672. Джус, Н. Козацький заспів Четвертинівки : [9 черв. з нагоди відзначення 360-ї річниці Батоз. битви у с. Четвертинівка Тростянець. р-ну відбулось обл. мистец. свято «Ми славу козацьку несем у віки»] / Н. Джус // Світлиця. – 2012. – № 2. – С. 4–6 : кольор. фот.

673. Дмитрук, О. Хто старе пом'яне... : [про святкування, приуроч. до легендар. оборони Вінниці козаками полковника Івана Богуна від пол.-шляхет. військ] / О. Дмитрук // Вінниц. газ. – 2007. – 22 берез. – С. 1.

674. Задорожна, О. «Козацький гарт» на Вінниччині : [комплекс заходів під такою назвою проходив з 16 по 18 трав.] / О. Задорожна // Освіта Вінниччини. – 2007. – 29 трав. – С. 3.

675. Кавун, М. Козацький пам'ятник відкрили і показували : [відкрито пам'ятник на місці битви 19–20 берез. 1651 р. під Липовцем] / М. Кавун // Вінниччина. – 2007. – 27 квіт. – С. 6.

676. Козак, І. Вікопомні події : [про відзначення Вінниц. козац. полком І. Богуна 356-ї річниці оборони Вінниці] / І. Козак // Поділ. зоря. – 2007. – 29 берез. – С. 3.

677. Козацький фестиваль пройде у Сабарові : [19–20 черв. вінничани зможуть позмагатися у козацьких забавах та стати очевидцями видобування живого вогню на міжнар. козац. фестивалі] // 20 хвилин. – 2010. – 18–19 черв. – С. 19.

678. Козацьким звитягам навчають у «Світанку» : [у Петрашів. оздоров. таборі «Світанок» стартувала кінно-спортив. зміна під назвою «Подільська Січ»] // Ямпіл. вісті. – 2005. – 17 серп.

679. Кривоніс, О. Козацька слава не вмре, не поляже : у с. Четвертинівка Тростянець. р-ну відбулись урочистості з нагоди 360-річчя битви під Батогом / О. Кривоніс // Вінниччина. – 2012. – 13 черв. – С. 8 : кольор. фот.

680. Посол, О. Як козаки з поляками дружили : [про урочисті заходи з нагоди річниці оборони Вінниці 1651 р. під проводом І. Богуна] / О. Посол // Вінниц. відом. – 2007. – 29 берез. – С. 3.

681. Славин, О. «Де Богун з козацтвом славою ішов...» : [до 361-ї річниці з часу оборони Вінниці від пол.-шляхет. війська 1651 р.] / О. Славин // Вінниц. газ. – 2012. – 23 берез. – С. 2. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

682. Слід, М. Славу козацьку несеми крізь віки : [на Вінниччині відбулися урочистості з нагоди 360-річчя славної перемоги козац. війська під Батогом] / М. Слід // Україна козацька. – 2012. – Черв. (№ 11/12). – С. 1, 8 : кольор. фот.

683. Яремчук, О. Козацька слава не загине : [про відкриття у с. Станіславчик Жмерин. р-ну меморіалу Козац. слави] / О. Яремчук // Вінниччина. – 2008. – 24 жовт. – С. 10 : фот. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

4. Образ І. Богуна в художніх творах і мистецтві

684. Батізький марш Богдана Хмельницького: Батізька битва 22–23 травня 1652 року: історія, перекази, поезія : [збірник] / Від. культури і туризму Тростянец. райдержадмін., ЦРБ ; уклад.: Т. Мартошенко, Л. Білоус. – Тростянець, 2012. – 55 с. –

Зі змісту:

Сторожук, В. Батіг : [вірш] / Валентина Сторожук. – С. 11–16;

Мазуренко, З. Відбулася битва знаменита ; Батізький марш : [вірші] / Зінаїда Мазуренко. – С. 20–24;

Прус, М. Ой зібрались хмари... ; Козацька слава : [пісні] / Микола Прус. – С. 25–26 ; «Шумлять вітри над сивим Батогом... : [вірш] / Микола Прус. – С. 32 ; Битва під Батогом : присвячується 360-річчю Батізької битви: [вірш] / Микола Прус. – С. 38–42;

Гвозденко, Н. Битва під Батогом : [вірш] / Наталя Гвозденко. – С. 43;

Рожок, Т. Україно, Україно... : [вірш про Батіз. битву] / Тетяна Рожок. – С. 44–46.

685. Благодир, А. Пісня про Данила Нечая / авт. слів і музики А. Благодир // Світлиця. – Вінниця, 2010. – № 4. – С. 50.

686. Буга, В. Богунові : [вірш] / Віталій Буга // Калинове весілля : поезія / В. Буга. – Вінниця, 2005. – С. 60.

687. Буга, В. Полковник Іван Богун : іст. повість / Віталій Буга. – Вінниця : Кн.-Вега, 2010. – 168 с.

688. Бурбело, О. Рідній Україні : вибране, поезія / Олександра Бурбело. – Вінниця : Консоль, 2016. – 276 с. : кольор. фот. – Зі змісту: Подвиг Богуна : [вірш]. – С. 110–111 ; Україна – європейська держава : [вірш]. – С. 115–116.

689. Веремій, А. Дума про Івана Богуна : [поезія] / А. Веремій // Вулиці мого міста : [Хмільника] / А. Веремій. – Вінниця, 2016. – С. 46–47.

690. Вінграновський, М. Ніч Івана Богуна : [вірш] / М. Вінграновський // Вінниц. газ. – 1996. – 7 листоп. ; Вибрані твори. – Київ, 2004. – С. 90–94. – (Бібліотека Шевченківського комітету).

691. Віршована хроніка 1682 р. про Берестецьку битву // Берестецька битва в історії України. – Рівне, 1995. – С. 99–102.

692. Дмитренко, Ж. Нитка Аріадни : вибране : [поезія] / Ж. Дмитренко. – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 216. – 224 с. – Зі змісту: Битва під Батогом : [вірш]. – С. 11–12 ; Іван Богун : [вірш]. – С. 99–100.

693. Дмитренко, Ж. Носовецька левада : поезії / Жанна Дмитренко. – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2011. – 100 с. – Зі змісту: Іван Богун у Вінниці : [вірш]. – С. 34–36 ; Заповідали нам гетьмани : [вірш]. – С. 37–38 ; Збирайсь до гурту, плем'я соколине! : [вірш]. – С. 39–40.

694. Дмитрук, О. М. Іван Богун: життя героя : пізнав.-іст. есе / Олександр Дмитрук. – Вінниця : Консоль, 2013. – 64 с. – (Бібліотека української історичної літератури).

695. Дмитрук, О. М. Іван Богун – полковник : іст. роман-хроніка / О. М. Дмитрук. – Вінниця : Данилюк В. Г., 2008. – 399 с. : портр.

696. Дмитрук, О. М. Іван Богун – полковник: хроніка перемог : іст. роман-хроніка / О. М. Дмитрук. – 2-ге вид., випр. і допов. – Вінниця : Данилюк В. Г., 2010. – 432 с.

697. Дмитрук, О. М. Тризна : [іст. роман] : у 2 кн. / Олександр Дмитрук. – Вінниця : Меркьюрі-Поділля, 2007. – 520 с.

698. Євмененко, О. Художня інтерпретація постаті Івана Богуна в українській літературі початку ХХ століття / Олена

Євмененко // Вісн. Маріупол. держ. гуманіт. ун-ту. Серія: Філологія, 2009. – № 2. – С. 143–151.

699. Загребельний, П. А. Я, Богдан. Кн. 1 : Битви / Павло Загребельний. – Київ : Укр. центр духов. культури, 1994. – 224 с. – (Український історичний роман).

700. Загребельний, П. А. Я, Богдан : (сповідь у славі) : роман / Павло Загребельний. – Харків : Фоліо, 2001. – 654 с.

701. Зарицький, П. Лицар світла : [вірш] / Петро Зарицький // Земля Івана Богуна – колиска Василя Стуса : кн.-альбом / уклад. Н. Гнатюк ; ред. В. Сторожук. – Вінниця, 2017. – С. 26.

702. Златопольць, Вал. Син України : іст. повість з часів укр. лицарства : в 3 ч. з іл. / сюжет, опрац. та ред. Вал. Златопольця ; уклад.: І. Федорів, Вал. Златопольць. – Львів : Просвіта, 1992. – 176. – Зі змісту: [Під короґвою І. Богуна]. – С. 165–166, 169.

703. Іван Богун : [дума] // Героїчний епос українського народу : хрестоматія. – Київ, 1993. – С. 64–65.

704. Іван Богун : [дума] // Українські думи / упоряд. О. К. Артеменко. – Київ, 2011. – С. 89–91 : кольор. іл.

705. Іван Богун : [дума] // Українські народні думи та історичні пісні, героїчний епос : збірник / передм. О. Мошки. – Київ, 2005. – С. 46–48.

706. Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. Ч. 6 : Козацтво в літературі та мистецтві / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – 36 с. – Зі змісту:

Хоменко, Б. В. Українське козацтво в поетичній творчості Тараса Шевченка / Б. В. Хоменко. – С. 5–12. – Бібліогр. у кінці ст.;

Подолінний, А. М. Подільське козацтво в народних думках : [у контексті йдеться про нар. думу про І. Богуна, Батоз. битву] / А. М. Подолінний. – С. 12–14. – Бібліогр. у кінці ст.;

Валігура, І. М. Козацтво у легендах та переказах / І. М. Валігура. – С. 15–18. – Бібліогр. у кінці ст.;

Мороз, М. В. Козацька тема в образотворчому мистецтві / М. В. Мороз. – С. 18–24. – Бібліогр. у кінці ст.;

Мороз, М. О. Козацтво і музика / М. О. Мороз. – С. 25–29. – Бібліогр. у кінці ст.;

Сенкевич, А. В. Українське козацтво в кіномистецтві : [у тексті згадується фільм Є. Гоффмана «Вогнем і мечем»] / А. В. Сенкевич. – С. 29–36. – Бібліогр. у кінці ст.;

Полянко, Т. М. Козацька Україна у творах письменника Богдана Сушинського / Т. М. Полянко. – С. 36–41.

707. Каменюк, М. Богун : [вірш] / Михайло Каменюк // Місячна ніч в Григорівці : поезія / Михайло Каменюк. – Вінниця, 1998. – С. 92–93.

708. Каменюк, М. Мій триптих : [поезія] / М. Каменюк // Стрітення : (вибр. лірика) / М. Каменюк. – Вінниця, 2008. – С. 126–128. – Зі змісту: Богун : [вірш]. – С. 126.

709. Качура, Я. Іван Богун : іст. повість / Я. Качура // Вибрані твори / Я. Качура ; ред. С. Скляренко. – Київ, 1953. – С. 5–166.

710. Качура, Я. Іван Богун : роман : (уривок) / Яків Качура // Подільські криниці : хрестоматія з літ. рід. краю / упоряд., вступ. ст., біогр. нариси А. М. Подолінний. – Вінниця, 1994. – Вип. 1. – С. 247–251.

711. Качура, Я. Іван Богун : уривок із повісті / Я. Качура // Краса України – Поділля : Вінниччина в худож. слові / упоряд.:

В. М. Борщевський, М. К. Гненний, М. П. Солоненко. – Одеса, 1972. – С. 21–31.

712. Кащенко, А. Ф. Борці за правду : [оповідання про Івана Богуна] / А. Ф. Кащенко // Історичні оповідання : зб. творів / А. Ф. Кащенко. – Харків, 2008. – С. 317–416.

713. Кащенко, А. Ф. Оповідання про славне Військо Запорозьке низове : корот. історія Війська Запорозького з мал., картками й планами : оповідання : для серед. та ст. шк. віку / А. Ф. Кащенко ; перед. слово О. Гончара ; упоряд., текстол. підгот., передм. С. П. Пінчука. – Київ : Веселка, 1992. – 272 с. : іл. – («Золоті ворота»).

714. Кащенко, А. Ф. Славні побратими : [іст. оповідання про військ. діяча І. Богуна] / А. Ф. Кащенко // Історичні оповідання : зб. творів / А. Ф. Кащенко. – Харків, 2008. – С. 153–176.

715. Кащенко, А. Ф. У запалі боротьби : [оповідання про І. Богуна та його участь у Пилявецькій битві] / А. Ф. Кащенко // Історичні оповідання : зб. тв. / А. Ф. Кащенко. – Харків, 2008. – С. 177–316.

716. Кобець, В. Богунський шлях : [вірш] / Василь Кобець // Богунський шлях : поезії / Василь Кобець. – Вінниця, 2009. – С. 22.

717. Кобець, В. Зрада на полі під Берестечком : [вірш про участь І. Богуна в бою під Берестечком] / Василь Кобець // Любов моя, тривога і печаль : поезії. – Вінниця, 2012. – С. 59.

718. Кобець, В. «Пощербилась шабля Богунова...» : [вірш про І. Богуна] / Василь Кобець // Подільські криниці : хрестоматія з літ. рід. краю / уклад., авт. біогр. довідок А. Подолинний. – Вінниця, 2006. – Вип. 3. – С. 493.

719. Кобець, В. Д. Зрада на полі під Берестечком : [вірш] / Василь Кобець // Не остання любов, не остання... : поезії / Василь Кобець. – Вінниця, 2000. – С. 127.

720. Кобець, В. Д. Козацький суд у Кальнику : [вірш про І. Богуна] / Василь Кобець // Болить душа : поезії / Василь Кобець. – Вінниця, 2002. – 224 с. : портр. – С. 215. – (Сучасна українська поезія).

721. Коваленко, С. С. Іван Богун – український Дон-Кіхот : іст. нарис / С. С. Коваленко. – Київ : Стікс, 2011. – 446 с. – (Життєписи ; Кн. 1).

722. Костенко, Л. В. Берестечко : іст. роман / Ліна Костенко. – Київ : Либідь, 2010. – 232 с. : іл. – Бібліогр.: с. 218–223.

723. Костенко, Л. В. Берестечко : іст. роман / Ліна Костенко. – Київ : Укр. письменник, 1999. – 157 с.

724. Кузьмич, В. Навіяне Берестечком : [вірш] / В. Кузьмич // Освіта. – 1998. – 21–28 жовт. – С. 13.

725. Кулаковський, В. Максим Кривоніс : [у контексті роману йдеться також про І. Богуна] ; Северин Наливайко : іст. романи / В. Кулаковський. – Київ : Укр. центр духов. культури, 1998. – 560 с. – (Український історичний роман).

726. Кулаковський, В. М. Максим Кривоніс : іст. роман : [у контексті роману йдеться також про І. Богуна] / В. М. Кулаковський. – Київ : Молодь, 1983. – 240 с.

727. Купрій, М. Батьківський сад : поезія / Микола Купрій. – Вінниця : Кн.-Вега, 2011. – 240 с. – Зі змісту: Поле під Батогом : [вірш]. – С. 144–145 ; Поле слави: [вірш про місце Батоз. битви]. – С. 146 ; Оборона Вінниці : (з поеми). – С. 147–148 ; Заповіт : [вірш]. – С. 149–151.

728. Купрій, М. Іван Богун : [вірш] / Микола Купрій // Травостої життя : поезія / Микола Купрій. – Вінниця, 2011. – С. 102–103.

729. Курашкевич, К. Гей, гук, мати, гук : [вірш про І. Богуна] / Кирило Курашкевич // Щедре літо : поезії / Кирило Курашкевич. – Київ, 1970. – С. 16–17.

730. Курашкевич, К. Під Батогом : [вірш] / К. Курашкевич // Вінниц. правда. – 1971. – 27 лип.

731. Кухар, Л. Історії гортаєм сторінки : [вірш про Д. Нечая та І. Богуна] / Л. Кухар // Вінниц. край. – 2017. – № 4. – С. 154.

732. Ле, І. Хмельницький : іст. роман : у 3 т. / І. Ле. – Київ : Дніпро, 1969.

733. Ле, И. Хмельницький : роман у 2 ч. Т. 1–2 / Иван Ле ; пер. с укр. К. Трофимов. – Москва : Сов. писатель, 1979. – 719 с.

734. Лещук, Є. Вічність Івана Богуна : поезіофотоальбом / Є. Лещук. – Львів : Ліга-Прес, 2004. – 176 с. – Рец.: Кметь, В. Невмируща слава Богуна : роздуми про поезіофотоальбом Є. Лещук «Вічність Івана Богуна» // Дзвін. – 2006. – № 1. – С. 146–147 ; Савчук, Г. Оживлення історії : [про поезіофотоальбом Є. Лещук «Вічність Івана Богуна»] / Г. Савчук // Дзвін. – 2007. – № 8. – С. 155.

735. Лещук, Є. «О, Берестечко...» : [вірш] / Є. Лещук // Молодь України. – 1991. – 15 черв.

736. Литвин, С. Дума про Данила Нечая : [вірш] / С. Литвин // Поет Кармалюкового краю : поезії, ст., рец., інтерв'ю. – Вінниця, 2017. – С. 16–18.

737. Литвин, С. Журавлиха : [вірш] / С. Литвин // Поет Кармалюкового краю : поезії, ст., рец., інтерв'ю. – Вінниця, 2017. – С. 20–21.

738. Лобас, П. Берестецькі сюжети і образи в українській драматургії XVIII–XX століть / П. Лобас // Берестецька битва в історії, літературі та мистецтві : наук. зб. – Рівне, 2001. – С. 168–179.

739. Лупій, О. Гетьманська булава : іст. повість / О. Лупій ; ред. В. Г. Омелянчук. – Київ : Укр. письменник, 1996. – 224 с.

740. Люшня, М. Сини України : [пісня] / музика М. Люшні ; слова Л. Петровського // Україна козацька. – 2009. – № 17–18. – С. 7.

741. Мах, П. Не вбити волі, що горить в мені : [вірш] / П. Мах // Дзвін. – 1998. – № 2. – С. 90–93. – Зі змісту: [Богунова нива]. – С. 91.

742. Микитин, Т. Данило Нечай : іст. повість : [у контексті йдеться і про І. Богуна] / Т. Микитин. – Львів : Каменярь, 1983. – 200 с.

743. Мушкетик, Ю. М. На брата брат : [роман] / Ю. М. Мушкетик ; худож.-іл. А. В. Хмель. – Харків : Фоліо, 2012. – 320 с.

744. Над сивим Батогом : літ.-мистец. альм. / упоряд. Л. Ф. Колесник. – Вінниця : Кн.-Вега, 2006. – 120 с. : іл. – Зі змісту:

Прус, М. Їхав козак понад Бугом ; Шумлять вітри над сивим Батогом : [вірші] / Микола Прус. – С. 40–42;

Гвозденко, Н. Битва під Батогом : [вірші] / Наталя Гвозденко. – С. 72;

Косенко, В. Батізький марш : [пісня] : [ноти] / музика В. Косенка ; слова З. Мазуренко. – С. 97–98, 102.

745. Ой, з-за гори чорна хмара : [пісня про І. Богуна] // Українські козацькі пісні : [збірка] / уклад. О. С. Олійників. – Одеса, 2003. – С. 66.

746. Островський, О. Берестечко : іст. повість / О. Островський // Київ. старовина. – 1995. – № 4. – С. 53–68 ; № 5. – С. 36–58.

747. Островський, О. Облога Вінниці (1651 р.) : іст. повість / О. Островський. – Харків, 1914. – 32 с.

748. Островський, О. Твори : іст. повісті, оповідання, драми : у 3 кн. Кн. 1 : Іван Богун – полковник Вінницький / О. Островський. – Київ : Персонал, 2009. – 311 с. – (Бібліотека української героїки).

749. Ошуркевич, О. Нові записи легенд про Берестецьку битву / О. Ошуркевич // Нар. творчість та етнографія. – 2003. – № 3. – С. 18–21.

750. Панч, П. Гомоніла Україна : роман / Петро Панч. – Київ : Рад. письменник, 1979. – 540 с. : іл.

751. Пахучий, О. Юрась Хмельниченко : іст. роман / О. Пахучий. – Київ : Рад. письменник, 1995. – 558 с.

752. Пачовський, В. Дух Богуна / В. Пачовський // Зібрані твори : поезії. – Філадельфія ; Нью-Йорк ; Торонто, 1984. – Т. 1. – С. 567–570.

753. Пилявецька битва в обрамленні художнього слова Івана Огієнка // Поділля і Південно-Східна Волинь в роки Визвольної війни українського народу середини XVII ст. : матеріали Всеукр. історико-краєзнав. конф. – Стара Синява, 1998. – С. 135–137.

754. Плісецький, М. М. Згадка про калмиків в українській народній думі : [оспівується оборона Вінниці 1651 р. козаками І. Богуна] / М. М. Плісецький // Нар. творчість та етнографія. – 1983. – № 2. – С. 25–30.

755. Подолинний, А. М. Подільське козацтво в народних думках / А. М. Подолинний // Жити Україною : ст., рец., есе / А. М. Подолинний. – Вінниця, 2007. – С. 3–7.

756. Приймачик, Ф. Лицар Козаччини : [вірш про І. Богуна] / Ф. Приймачик // Стожари Поділля : літ.-мистец. зб. / упоряд.: В. Лисенко [та ін.]. – Вінниця, 2008. – Вип. 1 (10). – С. 24 ; Слово педагога. – 2010. – Серп. (№ 8). – С. 8.

757. Прощерук, М. Мій вічний дух : вибране і нове / Микола Прощерук. – Вінниця : Велес, 2002. – 400 с. – Зі змісту: Васильківський, Ю. Козаченькам : [пісня] / музика Ю. Васильківського ; слова М. Прощерука. – С. 60–61 ; Васильківський, Ю. Осокори-козаченьки : [пісня] / музика Ю. Васильківського ; слова М. Прощерука. – С. 76–77 ; Іванові Богуну : [вірш] / М. Прощерук. – С. 123.

758. Прус, М. Слідами легенд Тростянецького краю : зб. легенд / М. Прус, Л. Ратушняк. – Вінниця : Вінниц. обл. друк., 2014. – 112 с. : іл. – Зі змісту: Давискиба, С. Руїна : (до подій Батізької битви) : [вірш] / С. Давискиба. – С. 17–18 ; Шур, С. Козацькі Канни : [вірш] / С. Шур. – С. 28–30 ; Прус, М. На чатах : [поет. повість про Батіз. битву та участь у ній І. Богуна і трьох селян із с. Капустяни Тростянец. р-ну] / М. Прус. – С. 46–57.

759. Ролле, Й. Й. Іван Богун – український полковник : іст. оповідання / Й. Й. Ролле ; упоряд.: Д. Ващук, В. Кононенко ; пер. І. Ремішевська ; Ін-т історії України НАН України, Кам'янець-Поділ. нац. ун-т ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський : Медобори–2006, 2012. – 191 с. : іл. – Бібліогр.: с. 172–183.

760. Роман, В. Палаючі серця. Іван Богун : поема / В. Роман. – Нью-Йорк, 1964.

761. Рябий, М. Калина над прірвою : іст. роман-диалогія з циклу «Земледухи» : [в контексті козацько-стрілец. роману ви-

світлено битву під Пилявцями, участь у ній подолян] / М. Рябий. – Київ : Фенікс, 2008. – 584 с. : іл.

762. Северинюк, В. М. Україна козацька : іст. поема : [у контексті другої частини поеми згадується І. Богун] / Валентин Северинюк. – Київ : Ліра-К, 2017. – 386 с. : іл.

763. Сенкевич, Г. Вогнем і мечем : роман / Генрік Сенкевич ; пер. з пол. В. С. Бойка. – Харків : Фоліо, 2017. – 638 с. – (Зібрання творів Г. Сенкевича).

764. Сенченко, А. Богунове військо : [пісня] / музика А. Сенченко ; слова М. Прощерука // Кальницький полк : історико-краєзнав. нарис / В. Сокіл. – Вінниця, 2007. – С. 364.

765. Сидоренко, А. Козацькі пісні Поділля / А. Сидоренко, Л. Ставинська // Тези доп. 13-ї Вінниц. обл. історико-краєзнав. конф., 6 верес. 1994 р., м. Вінниця. – Вінниця, 1994. – С. 26–27.

766. Слабошпицький, М. Наказний гетьман Богун / М. Слабошпицький // 3 голосу нашої Клію. – Київ, 2002. – С. 135–136.

767. Сокіл, В. Вогонь віків : поезії та поема / В. Сокіл. – Вінниця : УНІВЕРСУМ. – Вінниця, 2000. – 110 с. – Зі змісту: [Поезії, присвяч. І. Богуну] : Слава Богуну. – С. 12–13 ; Ой повій же, вітроньку. – С. 14–15 ; Під кальницьким небом. – С. 21–23 ; Кальник мій : (пісня). – С. 27–28 ; Кальницький змаг : іст. поема. – С. 57–109.

768. Сокіл, В. Край Богуна ; Повернення Богуна : [вірші] / Віктор Сокіл // Кальник – село подільське : історико-краєзнав. нарис. – Вінниця, 2011. – С. 359–361.

769. Сокіл, В. Хата Богуна : (уривок із поеми) ; Повернення Богуна : [вірш] / Віктор Сокіл // Кальницький полк : історико-краєзнав. нарис / В. Сокіл. – Вінниця, 2007. – С. 359–361.

770. Соколовський, О. Богун : іст. роман із часів Хмельниччини / Олександр Соколовський. – Київ : Укр. центр духов. культури, 1996. – 398 с. : іл.

771. Сорока, Ю. В. Іван Богун : іст. роман : у 2 т. Т. 1–2 / Юрій Сорока. – Харків : Фоліо, 2010. – (Історія України в романах). – Т. 1. – 315 с. ; Т. 2. – 539 с. : портр.

772. Сорока, Ю. В. Іван Богун : роман : у 2 т. Т. 1–2 / Ю. В. Сорока. – Київ : Будинок письменників України, 2012. – Т. 1. – 316 с. ; Т. 2. – 541 с.

773. Старицький, М. Богдан Хмельницький : трилогія. Кн. 1 : Перед бурей : роман / М. Старицький. – Киев : Дніпро, 1987. – 645 с.

774. Старицький, М. Перед бурей / М. Старицький. – Київ : Молодь, 1960. – 679 с. – Зі змісту: [Про Івана Богуна]. – С. 24, 140–145, 147, 165, 288–289, 300–301.

775. Сторожук, В. Батіг : [вірш] / В. Сторожук // Зелена неділя : собі на сорок – сорок віршів : [зб. поезій] / Валентина Сторожук. – Вінниця, 2006. – С. 66–72.

776. Сторожук, В. Дощ над Поділлям : [вірш, у контексті згадується про козацтво, І. Богуна] / В. Сторожук // Миле серцю Поділля : поетич. антол. / упоряд. В. Сторожук. – Вінниця, 2006. – С. 138–141.

777. Стрельбицький, М. Марш «Полковник Іван Богун-Кальницький» / Михайло Стрельбицький // Подільські криниці : хрестоматія з літ. рід. краю / упоряд., авт. передм., авт. біогр. довідок А. М. Подолинний. – Вип. 2. – Вінниця, 2001. – С. 574 ; Стоголосся : поетич. антол. Вінниччини ХХ ст. / упоряд., вступ. ст., біогр. довідки А. М. Подолинного. – Вінниця, 2003. – С. 311.

778. Стрельбицький, М. Полковник Іван Богун-Кальницький / Михайло Стрельбицький // Наука вдячності : поеми, цикли / М. Стрельбицький. – Вінниця, 2006. – С. 276.

779. Творун, С. О. Козацька тема в подільських етнокультурних традиціях : [включено текст героїко-патріотич. пісні «Пісня про Івана Богуна»] / С. О. Творун // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. В. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 5 : Козацькі традиції в Україні. – С. 10–15. – Бібліогр. у кінці ст.

780. Терембіцький, А. М. Берестецька битва та її наслідки в творах Тараса Шевченка / А. М. Терембіцький // «Берестецька битва – відгомін боротьби за віру Христову» : зб. тез наук.-практ. конф., присвяч. 1025-й річниці Хрещення Русі, 365-й річниці початку Визвольної війни 1648–1657 років, 362-й річниці Берестецької битви / упоряд.: Л. Галабуз, О. Борисюк. – Рівне, 2013. – С. 219–230.

781. Ткачук, П. Дума про лицаря-отамана Богуна Івана : [поезія] / Павло Ткачук // Друге народження Сніводи / Павло Ткачук. – Літин, 2012. – С. 33–34.

782. Ткачук, П. Іван Богун – лицар з легенди ; Дума про лицаря-отамана Богуна Івана : [поезія] / Павло Ткачук // Уладівко, доле моя! : [історико-краєзнав. нарис про село в Літин. р-ні] / Павло Ткачук. – Вінниця, 2015. – С. 71–77.

783. Ткачук, П. Історія України в думах і піснях : [зокрема про І. Богуна] / П. Ткачук // Друге народження Сніводи / Павло Ткачук. – Літин, 2012. – С. 18–52.

784. Ткачук, П. Шабля Богуна : (легенда-бувальщина) / Павло Ткачук // Уладівко, доле моя! : [історико-краєзнав. нарис про село в Літин. р-ні] / Павло Ткачук. – Вінниця, 2015. – С. 78–79.

785. Ткачук, П. Шабля Богуна : легенди рід. краю / Павло Ткачук. – Літин, 2012. – 52 с. : портр. – Зі змісту: Шабля Богуна. – С. 18–20.

786. Травнева, С. Іванові Богуну – козацькому лицареві доблесті і честі : [вірш] / Світлана Травнева // Стожари Поділля : літ.-мистец. зб. / упоряд.: В. Лисенко [та ін.]. – Вінниця, 2012. – Вип. 3 (12). – С. 18.

787. У містечку Берестечку // Українські народні пісні в записях Володимира Гнатюка / упоряд., вступ. ст. та прим. М. Яценка. – Київ, 1971. – С. 202–203.

788. Христич, Н. Пісня про Богуна : [вірш] / Надія Христич // Гербарій самотності : поезія / Надія Христич. – Вінниця, 1998. – С. 10.

789. Чепурко, Б. Смерть Івана Богуна : [вірш] / Б. Чепурко // Дзвін. – 2004. – № 3. – С. 6.

790. Черногуз, Я. Пісня про Івана Богуна / Ярослав Черногуз // Стоголосья : поет. антол. Вінниччини ХХ ст. / упоряд., вступ. ст., біогр. довідки А. Подолинного. – Вінниця, 2002. – С. 380 ; Сто поетів Вінниччини за сто років : антол. ХХ ст. / упоряд., вступ. ст., біогр. довідки А. Подолинного. – Київ, 2003. – С. 311.

791. Шевченко, Т. Гайдамаки : поема / Тарас Шевченко // Кобзар : повна іл. зб. / Т. Шевченко. – Київ, 2015. – С. 100–164.

792. Шевченко, Т. Ой чого ти почорніло, зеленє поле? : [вірш про Берестец. битву] / Тарас Шевченко // Кобзар : повна іл. зб. / Т. Шевченко. – Київ, 2015. – С. 461.

793. Шудря, М. Лицарі булави : розповіді про укр. гетьманів / М. Шудря. – Київ : Велес, 2008. – Зі змісту: [Іван Богун]. – С. 211–212.

794. Юрчишина, О. А. Доба козаччини в українському фольклорі : (за матеріалами Калинів. ЦБС) / О. А. Юрчишина // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. В. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 8 : Тема козацтва у бібліотечно-бібліографічній діяльності бібліотек. – С. 33–38. – Бібліогр. у кінці ст.

795. Ющенко, В. Біля пам'ятника Івану Богуну в селі Кальнику : [вірш] / Віктор Ющенко // Блакить над полями : поезії // Віктор Ющенко. – Вінниця, 2006. – С. 22.

* * *

796. Ананьєв, М. Бій українського війська з польським під Вінницею у березні 1651 р. : [з картини, створ. для Вінниц. краєзнав. музею] / худож.: М. Ананьєв, П. Жигімонт, Г. Марченко // Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. / Сергій Коваленко. – Київ, 2008. – Т. 2. – С. 117.

797. Апанович, О. М. Козацька енциклопедія для юнацтва : кн. ст. про іст. буття укр. козацтва / Олена Апанович. – Київ : Веселка, 2009. – 719 с. : кольор. іл. – Зі змісту: [Художні полотна українських художників]:

Андрусів, П. Бій під Конотопом : [худож. полотно] / худож. П. Андрусів. – С. 90;

Данченко, М. Конотопська битва : [худож. полотно] / худож. М. Данченко. – С. 298–299;

Лебедєв, І. Битва під Пилявцями : [худож. полотно] / худож. І. Лебедєв. – С. 432;

Данченко, М. Розгром польського війська під Пилявою : [худож. полотно] / худож. М. Данченко. – С. 464–465;

Добронравов, М. Іван Богун : [портр.] / худож. М. Добронравов. – С. 547;

*Полтавець, В. Б. Хмельницький, М. Кривоніс та І. Богун :
[худож. полотно] / худож. В. Полтавець. – С. 598.*

798. «Богданова криниця» [у с. Четвертинівка Тростянець. р-ну] : [кольор. фот.] // *Визначні пам'ятки Вінниччини : альбом / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. за вип. К. Висоцька. – Вінниця, 2011. – С. 90.*

799. **Іван Богун** – полковник Вінницький : образотвор. матеріал / М. Бондар // *Вінниччина історична в образотворчому мистецтві / Вінниц. обл. орг. Нац. спілки художників України. Вінниця, 2011. – С. 84 : портр. – (Полотно, олія, 95x150, 2005).*

800. **Іван Богун** – полковник Вінницький : образотвор. матеріал [Електронний ресурс] / М. Бондар // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Іван_Богун (дата звернення: 26.03.2018), вільний. – Зображення з екрана.

801. **Бондар, М.** **Іван Богун** – полковник Вінницький : [худож. полотно] / М. Бондар // *Земля Івана Богуна – колиска Василя Стуса : кн.-альбом / уклад. Н. Гнатюк ; ред. В. Сторожук. – Вінниця, 2017. – С. 26.*

802. **Іван Богун** – полковник Вінницький : образотвор. матеріал / М. Бондар // *Мельник, В. М. Оборонні укріплення міста Вінниці / В. М. Мельник. – 3-тє вид. – Вінниця, 2015. – С. 66.*

803. **Вогнем і мечем** (фільм) : [інформація про пол. іст. кінофільм за одноймен. романом Г. Сенкевича] [Електронний ресурс] / режисер і продюсер Єжи Гоффман, в ролі Юрка (Івана) Богуна – О. Домогаров // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: [https://uk.wikipedia.org/wiki/Вогнем_і_мечем_\(фільм\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/Вогнем_і_мечем_(фільм)) (дата звернення: 20.03.2018), вільний. – Назва з екрана.

804. **Гетьман** : [інформація про вихід на екрани укр. повнометраж. худож. кінофільму «Гетьман» про Б. Хмельницького] [Електронний ресурс] / сценарій В. Веретенникова, режисер

В. Ямбурський, в ролі І. Богуна – А. Ісаєнко ; Ukrainian Film Distribution. – Київ : Кінокомпанії: «Злагода», «Дарзіні» // ТОВ «Юкрейніан Фільм Дистриб'юшн» : офіц. сайт. – Режим доступу: <https://ufd.ua/films/getman> (дата звернення: 26.03.2018), вільний, назва з екрана ; Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/.../Файл:Гетьман_фільм_постер.jp.) (дата звернення: 26.03.2018), вільний. – Назва з екрана.

805. Гринюк, Л. Вінницький полковник Іван Богун – керівник оборони Вінниці від польського війська у 1651 році / Леонтій Гринюк // Вінниччина історична в образотворчому мистецтві / Вінниц. обл. орг. Нац. спілки художників України. – Вінниця, 2011 = History of Vinnytsia Region in Fine Arts. – С. 12.

806. Гринюк, Л. Полковник Іван Богун (р. н. невід. – 1664) / Леонтій Гринюк // Визначні пам'ятки Вінниччини : альбом / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. за вип. К. Висоцька. – Вінниця, 2011. – С. 86.

807. Гришук, І. Вінницький полковник Іван Богун попереду козацької кінноти у бою / І. Гришук // Рябий, М. О. Правиця, або Чорна Долина : іст. повість / Микола Рябий. – Вінниця, 2017. – С. 52.

808. Добронравов, М. Іван Богун / М. Добронравов // Мельник, В. М. Оборонні укріплення міста Вінниці / В. М. Мельник. – 3-тє вид. – Вінниця, 2015. – С. 67.

809. Іван Богун виводить козаків на герць : [худож. полотно] [Електронний ресурс] : [образотвор. матеріал] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Іван_Богун (дата звернення: 26.03.2018), вільний. – Зображення з екрана.

810. Івасюк, М. І. Іван Богун на переправі : [худож. полотно] [Електронний ресурс] / М. І. Івасюк // Вікіпедія : віль-

на енциклопедія. – Режим доступу: http://en.wikipedia.org/wiki/File:Vogun_k.jpg (дата звернення: 24.12.2017), вільний. – Назва з екрана.

811. Мадєєвський, Я. Іван Богун у зображенні Яна Мадєєвського : [портрет] / Ян Мадєєвський // Україна під булавою Богдана Хмельницького : енциклопедія : у 3 т. / Сергій Коваленко. – Київ, 2007. – Т. 1. – С. 158.

812. Нарбут, Д. Полковник вінницький : [худож. полотно] / Д. Нарбут // Золота книга української еліти : інформ.-імідж. альм. : у 6 т. – Київ, 2001. – Т. 1. – С. 318.

813. Орльоно́в, А. Полковник Іван Богун : [худож. полотно] [Електронний ресурс] / А. Орльоно́в // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Іван_Богун (дата звернення: 26.03.2018), вільний. – Зображення з екрана.

814. Розгром польсько-шляхетських військ загонами козаків у Вінниці 1651 р. : (діорама в експозиції Вінниц. обл. краєзнав. музею) / худож.: П. Жигімонт, М. Ананьєв, Г. Марченко // Визначні пам'ятки Вінниччини : альбом / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; відп. за вип. К. Висоцька. – Вінниця, 2011. – С. 88–89 : кольор. фот.

815. Самокиш, М. Бій Івана Богуна з Чернецьким під Монастирищем у 1653 р. : [худож. полотно] / М. Самокиш // Гуржій, О. 100 великих постатей і подій козацької України / О. Гуржій, Т. Чухліб. – Київ, 2008. – С. 83.

816. Бі́й Івана Богуна з Чернецьким під Монастирищем у 1653 р. : [худож. полотно] / М. Самокиш // Гуржій, О. Історія козацтва. Держава–військо–битви / О. Гуржій, Т. Чу-хліб. – Київ, 2015. – С. 89.

817. Бій Івана Богуна з Чернецьким під Монастирищем у 1653 р. : [худож. полотно] / М. Самокиш // Коваленко, С. Опис козацької України 1649-го року : довідник / С. Коваленко, О. Пугач. – Київ, 2004. – С. 32.

818. Сенкевич, А. В. Українське козацтво в кіномистецтві : [зокрема йдеться про кінострічку пол. режисера Є. Гоффмана «Вогнем і мечем» та образ у ній І. Богуна] / А. В. Сенкевич // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. Ч. 6 : Козацтво в літературі та мистецтві / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – С. 29–35.

819. Серебряков, А. Битва під Батогом. 1652 : [худож. полотно] / А. Серебряков // Місцями козацької слави на Вінниччині : [турист. маршрут] / Вінниц. обл. центр туризму ; В. П. Смолінська. – Вінниця, 2012. – С. 10.

820. Шаламай, Л. Іван Богун : [вишитий портр.] / Любов Шаламай // Голкою, ниткою, серцем і душею : пантеон видат. особистостей України Любові Шаламай : фотоальбом / упоряд.: Сергій Гальчак, Світлана Костюк. – Вінниця, 2013. – [С. 13]. – (Із творчої скарбниці Любові Шаламай).

821. Шостак-Орлова, І. Дума про Івана Богуна : [худож. текстиль, розпис] / І. Шостак-Орлова // Міста і містечка Поділля від доби Середньовіччя до початку ХХ ст. : матеріали наук. конф., 24–25 верес. 2015 р. / Вінниц. обл. краєзнав. музей ; наук. ред. В. Колесник ; відп. за вип. К. Висоцька. – Вінниця, 2016. – С. 601.

5. Відродження козацтва на Вінниччині

5.1. Загальні матеріали

822. Барський, В. Створено історичну карту «Вінниччина козацька» : [Вінниц. обл. осередок Всеукр. екол. ліги створив історико-патріотич. карту, авт. – Олександр Роговий] / В. Барський // Україна козацька. – 2009. – Берез.-квіт. – С. 15.

823. Бережной, В. Казацкая чайка : [Вінниц. козац. полк ім. Івана Богуна будує козац. чайку] / В. Бережной // Вінниц. реалії. – 2010. – 8 груд. – С. 10 : портр.

824. Біланчук, М. Під стягом козацтва : [про сучас. козаків Крижопільщини розповідає отаман М. Біланчук] / М. Біланчук ; записала Л. Заливадна // Сіл. новини. – 2009. – 13 жовт. – С. 1.

825. Білоус, Б. Козацька звитяга та гідність : [Тростянець. район. рада затвердила програму розвитку район. товариства Укр. реєстрового козацтва на 2008–2010 рр.] / Б. Білоус // Вінниччина. – 2008. – 9 лип. – С. 3.

826. Василько, І. Орден Богуна – лицарям нації. Презентація нагороди відбулася на Великій козацькій раді у Вінниці / І. Василько // Поділ. порадиця. – 2007. – 11 квіт. – С. 5.

827. Вербецький, В. Ми – козацького роду : [про створення у Бершаді громад. орг. «Бершадська козацька сотня»] / В. Вербецький // Вінниччина. – 2009. – 11 лют. – С. 4.

828. Ветерани козацького руху Кальницького полку // Сокіл, В. Кальницький полк : історико-краєзнав. нарис / В. Сокіл. – Вінниця, 2007. – С. 371–375.

829. Вінницьке козацтво: шлях до об'єднання : [вінниц. козаки підписали Універсал про створення однієї громад. орг.] // Вінниччина. – 2008. – 11 груд. – С. 5. – (Спец. вип. газ. «Хочу все знати»).

830. Вінничани покажуть приклад : [про обговорення проєкту програми розвитку козацтва на теренах нашої обл.] / записала А. Трошкова // Вінниччина. – 2009. – 6 берез. – С. 2.

831. Воловодюк, В. Володимир Воловодюк – голова Вінницького полку ім. Івана Богуна: Розвиток українського козацтва – головна справа мого життя / В. Воловодюк ; записав І. Кравчук // Гетьман. – 2006. – № 6. – С. 32–36.

832. Воловодюк, В. Герої живуть, доки їх пам'ятають : [інтерв'ю отамана Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна В. Воловодюка] / В. Воловодюк ; записав Ю. Чорний // Вінниччина. – 2014. – 19 лют. – С. 10 : фот.

833. Воловодюк, В. Козацьке минуле – майбутнє України : [про діяльність Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна] / В. Воловодюк ; записано А. Колесник // 20 хвилин. – 2007. – 15 жовт. – С. 13.

834. Воловодюк, В. ...Ми – козацького роду : [інтерв'ю отамана Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна] / В. Воловодюк // Вінниц. газ. – 2008. – 14 жовт. – С. 1, 4 : фот.

835. Воловодюк, В. Про захист Вітчизни по-козацьки... / В. Воловодюк // Вінниччина. – 2010. – 11 черв. – С. 13.

836. Володимир Лебедевич – «Людина року – 2010» : найавторитетніший козак Вінниччини та України // Независимый курьер. – 2010. – 15 груд. – С. 4.

837. Галіза, О. Відроджується Брацлавський полк : [Вінниц. об-ня укр. козацтва в Немирів. р-ні] / О. Галіза // Подолія. – 2003. – 14 жовт. : фот.

838. Гасюк, В. «Мужність не дається напрокат» : [про учасника АТО, осавула Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна, отамана Вовчого куреня укр. козацтва Василя Любуня] / Віра Гасюк // Вінниччина. – 2015. – 6 берез. – С. 3 : фот.

839. Задвірний, І. Відновити славу козацьку : [про засід. установ. ради Томашпіль. район. козац. коша] / І. Задвірний // Томашпіль. вісн. – 2007. – 20 січ.

840. Зайчук, Н. Козятинці приєдналися до козацтва Запорозької Січі : засновано Козятинсько-Бердичів. курінь Житомир. округу міжнар. громад. орг. «Козацтво Запорозьке» / Н. Зайчук // РІА Козятин. – 2009. – 31 груд. – С. 9.

841. Іванович, Ю. За допомогу армії – козацькі ордени : [голова Козац. благод. фонду ім. І. Богуна, генерал-полковник козац. війська В. Лебедевич нещодавно вручив ордени князя Івана Мазепи (IV і V ступенів) 47 мешканцям Вінниччини, які допомагають військовим АТО. Козац. відзнаки отримали підприємці, які передають значні суми грошей армії та ремонтують бронетехніку, військові медики] / Юрій Іванович // Вінниц. газ. – 2015. – 10 лип. – С. 4 : фот.

842. Іванченко, А. Козацький фестиваль у Байраківці : [відродження нац. і козац. традицій] / А. Іванченко // Прибуз. новини. – 2016. – 24 черв. – С. 5 : фот.

843. Йолтуховський, М. Не забути тую славу... : [козацтво на землях Барщини] / М. Йолтуховський // Барчани. – 2009. – 9 жовт. – С. 2.

844. Калюжко, С. Як вінницькі козаки отамана обирали : [про діяльність Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна] / Соломія Калюжко // Молодіж. газ. Вінниччини. – 2010. – 24 листоп. – С. 4 : фот.

845. Кобець, В. Балабанівка в козацькому літописі : [відкриття пам'ят. семиметр. хреста на п'ятнадцятому кургані козац. слави в с. Балабанівка Оратів. р-ну] / Василь Кобець // Вінниччина. – 2009. – 12 серп. – С. 4 : фот.

846. Козак, І. Козацька рада : [Вінниц. полку укр. козацтва ім. І. Богуна відбулася у Вінниці] / І. Козак // Вінниц. газ. – 2003. – 7 листоп. – С. 7.

847. Козак, І. Об'єднали спільні зусилля : [у складі Вінниц. козац. полку ім. Івана Богуна створено перший журналіст. осередок обл. орг. НСЖУ] / І. Козак // Громада і закон. – 2007. – 23 берез. – С. 2.

848. Козацький хрест постав у Гушинцях : [про встановлення кургану-стели до Дня Укр. козацтва у с. Гушинці Калинів. р-ну] // Вінниччина. – 2012. – 12 жовт. – С. 9 : кольор. фот.

849. Козацькі традиції живуть : [у район. упр. юстиції зареєстровано Томашпіль. район. курінь МГО «Козацтво запорозьке» (отаман О. Якубик)] // Томашпіль. вісн. – 2011. – 30 листоп.

850. Лебедевич, В. Вінниця – місто козацької слави : [інтерв'ю генерал-отамана УК «Південнобузької-Десенської Січі», голови Козац. благод. фонду ім. І. Богуна] / В. Лебедевич ; спілкувалася К. Новосад // Вінниц. газ. – 2011. – 11 жовт. – С. 5 : фот.

851. Лебедевич, В. «Покрова-Покровонько, покрий нас від всякого зла чесним твоїм омофором...» : [інтерв'ю з отаманом гетьман. округу УК «Південнобузької-Десенської Січі», головою Козац. благод. фонду ім. І. Богуна В. Лебедевичем] / В. Лебедевич // Независимый курьер. – 2012. – 3 жовт. – С. 34 : фот.

852. Лебедева, Т. Поляки та козаки помирилися на Кемпі : [у Вінниці на острові Кемпа вояки Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна разом із поляками спорудили пленерну скульптуру – два хрести, пов'яз. між собою укр. і пол. нац. стрічками] / Т. Лебедева // 20 хвилин. – 2007. – 27 берез. – С. 3.

853. Мельник, А. На П'ятничанах на місці зрізаних ялин висадили більше чотирьох гектарів дубів : [працівники Вінниц. лісництва і козаки Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна посадили понад 15 тис. саджанців] / Анна Мельник // Місто. – 2014. – 16 квіт. – С. 6.

854. Мельник, В. Богун знову об'єднує козаків : [про кін. перехід козаків ямпіль. козац. Т-ва Святого Спаса через

с. Кальник Іллінец. р-ну] / В. Мельник // Вінниц. відом. – 2004. – 15 верес. – С. 8.

855. Мізяківський, О. На Поділлі пам'ятають і відроджують козацьку славу : [у м. Ямпіль є садиба отамана район. козац-тва Вінниц. коша Ф. Сирітка та Музей козац. слави] / О. Мізяківський // Армія України. – 2003. – 23 серп. – С. 7.

856. Мікоян, С. Не вмре слава козацькая, не вмре, не загине : [у с. Капустяни створено козац. осередок] / С. Мікоян // Тростянец. вісті. – 2010. – 2 квіт.

857. Мікоян, С. Ю. Козацтво на Тростянеччині : [350 років невмирущої слави] / С. Ю. Мікоян // Тростянец. вісті. – 2002. – 17, 27, 30 квіт.

858. Мозгова, Т. В Козятині відроджується козацтво / Тетяна Мозгова // Вісн. Козятинщини. – 2010. – 21 жовт. – С. 6.

859. Навроцький, С. Барська сотня є : [створено місц. осередок укр. козацтва у м. Бар – отаман І. Войцехівський] / С. Навроцький // Подолія. – 2004. – 17 груд. – С. 19. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

860. Обласна програма розвитку Українського козацтва на 2009–2011 роки : [затвердж. Рішенням 27 сесії Вінниц. обл. Ради 5 скликання від 10 груд. 2009 р. № 945] / Вінниц. обл. Рада. – Вінниця, 2009. – 17 с.

861. Орленко, І. Козацьке товариство діє : [про Кальниц. полк ім. І. Богуна в Іллінец. р-ні] / І. Орленко // Трудова слава. – 2008. – 19 берез. – С. 3.

862. Полянська, І. Реєстровці встановлять пам'ятний знак Дем'яну Многогрішному у Забайкаллі : [козаки Вінниц. обл. Т-ва Укр. Реєстр. Козацтва готують експедицію до місця поховання гетьмана Дем'яна Многогрішного] / І. Полянська // Україна козацька. – 2009. – Лют.–берез. – С. 7.

863. Прус, М. Козацький полк поповнюється : [Тростянець. район. Т-ву Укр. Реєстр. Козацтва – 5 років] / М. Прус // Тростянець. вісті. – 2009. – 17 квіт.

864. Революція гідності – все його свідоме життя : [про кальничанина М. С. Баніта, члена ради старійшин орг. Укр. козацтва, отамана Кальниц. полку ім. І. Богуна; життєвий та творчий шлях ювіляра] // Трудова слава. – 2014. – 20 листоп. : фот.

865. Роговий, О. Вільне козацтво Вінниччини : до 100-річчя Вільного козацтва України і 100-річчя утворення Липовец. полку Вільного козацтва / О. Роговий. – Липовець, 2017. – 12 с.

866. Савченко, А. Козацькому роду – нема переводу : [у Тростянці створено район. орг. Т-ва Укр. Реєстр. Козацтва] / А. Савченко // Тростянець. вісті. – 2007. – 13 жовт.

867. Садовенко, О. Не іржавіє козацька шабля : [засід. координац. ради з питань розвитку козацтва на Вінниччині] / О. Садовенко // Панорама. – 2003. – 6 черв.

868. Сегеда, Ю. Козацтво на Поділлі було і є : [про діяльність козац. осередків в обл.] / Ю. Сегеда // Вінниччина. – 2006. – 5 трав.

869. Трошкова, А. Про військовий лицей і молодіжні змагання : [ішлося на засід. робочої групи з підгот. Обл. програми розвитку Укр. козацтва] / А. Трошкова // Вінниччина. – 2009. – 18 лют. – С. 2.

870. Українське козацтво : Вінницький козацький полк імені Івана Богуна // Вінниця. – 2011. – № 10. – С. 6.

871. 14 жовтня – День Українського козацтва, а Кальницькому полку вже 20! : [напередодні свята відбулася прес-конф., де розглядалося питання діяльності козац. орг. на Вінниччині] // Мить істини. – 2010. – 15 жовт. – С. 4.

872. Ягужинська, В. Півтисячі молодих дубочків посадили вінницькі козаки : [про акцію, що відбулась на околиці мікрорайону П'ятничани. Її організували представники Вінниц. козац. полку ім. І. Богуна] / В. Ягужинська // 33-й канал. – 2014. – 16 квіт. – С. 13 : кольор. фот.

873. Яковишина, А. Навчитися захищати себе та свою країну вирішили вінничани : Вінниц. козац. полк ім. І. Богуна вдруге провів навчання з цивіл. оборони / А. Яковишина // 33-й канал. – 2014. – 30 квіт. – С. 11 : кольор. фот.

874. Ярославець, Г. «Будуємо державу і самих себе» : [про діяльність Козац. благод. фонду ім. І. Богуна] / Ганна Ярославець // Независимый курьер. – 2010. – 15 верес. – С. 26.

5.2. Виховання молоді на козацьких традиціях

875. Барський, М. «Козацькі забави» у технічному коледжі : [у Вінниц. техн. коледжі відбулося спорт. свято «Козацькі забави»] / Михайло Барський // Вінниц. газ. – 2017. – 1 груд. – С. 22 : фот.

876. Військово-спортивна козацька гра «Сокіл Джура» : [у Сабарові 22 трав. 2013 р. пройшов 5-й обл. етап Всеукр. військ.-спорт. дитячо-юнац. патріот. гри «Сокіл Джура»] // Новини Вінниччини. – 2013. – 29 трав. – С. 6 : фот.

877. Дерев'янку, С. Урок козацької звитяги : [пройшов у Лука-Мелешків. шк. Вінниц. р-ну за участю письменника, генерал-хорунжого Г. Мовчанюка та голови Міжнар. благод. фонду Івана Богуна, генерал-отамана Південнобузько-Десенської Січі В. Лебедевича] / Світлана Дерев'янку // Вінниччина. – 2016. – 11 берез. – С. 4.

878. Змагалися юні козаки : [у Бар. район. б-ці пройшли козац. змагання між учнями 6-го кл. ЗОШ № 4] // Барчани. – 2010. – 15 жовт. – С. 3 : фот.

879. Зонова, І. Козачата і джури : [у Вінниц. шк. № 27 активно працює курінь ім. Івана Богуна] / І. Зонова // Молодіж. газ. Вінниччини. – 2017. – 3 трав. – С. 8 : фот.

880. Іванюк, М. Живуть традиції козацтва : [про обл. етап Всеукр. дит.-юнац. військ.-спорт. гри Укр. козацтва «Сокіл», в якому взяла участь команда із Липовця і показала гарні результати] / М. Іванюк // Липовец. вісті. – 2009. – 12 трав.

881. Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. Ч. 5 : Козацькі традиції в Україні / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – 34 с. –

Зі змісту:

Лосовська, В. П. Традиції українського козацтва у формуванні особистості сучасної молоді / В. П. Лосовська. – С. 5–10. – Бібліогр. у кінці ст.;

Мельник, В. І. Роль і місце козацтва в сучасному житті України / В. І. Мельник, В. В. Мельник. – С. 20–27.

882. Катанін, В. Славні козацькі традиції : [28 черв. 2007 р. у с. Кудіївка Жмерин. р-ну на випуск. вечір до Будинку культури були запрошені козаки крайового Вінниц. козац. полку] / В. Катанін // Независимый курьер. – 2007. – 11 лип. – С. 5.

883. Катеринич, А. Змагались нащадки козаків : [у с. Моївка Чернівец. р-ну відбулися район. змагання юних джурів у рамках Всеукр. дит.-юнац. військ.-патріот. гри] / А. Катеринич // Вінниччина. – 2018. – 9 трав. – С. 7 : кольор. іл.

884. «Козацькі забави» у Кацмазові : [про традиц. район. сіл. спорт. ігри] // Жмерин. меридіан. – 2016. – 17 верес. – С. 4 : фот.

885. Ксенчина, Н. «Більше сотні учнів Немирів. школи-інтернату посвятили в козачата» : [Вінниц. крайове ко-

зац. молодіж. об-ня «Молода Подільська Січ» провело захід із метою військ.-патріот. виховання молоді] / Нагаля Ксенчина // Молодіж. газ. Вінниччини. – 2010. – 12 трав. – С. 2.

886. Кукурудза, Є. Ми роду козацького діти : [про проведення козац. забав у Томашпіл. ЦРБ до Дня Укр. козацтва] / Євгенія Кукурудза // Томашпіл. вісн. – 2005. – 19 жовт.

887. Левицький, С. Козацькому роду – нема переводу : [проведення Дня Укр. козацтва серед шк. Бар. р-ну] / С. Левицький // Барчани. – 2007. – 20 жовт. – С. 3 : фот.

888. Марчук, В. «Козацькі забави – 2015» : [про 18-ті традиц. район. сіл. спорт. ігри «Козацькі забави», які відбулися у с. Северинівка] / В. Марчук // Жмерин. меридіан. – 2015. – 19 верес. – С. 2 : фот.

889. Мацько, К. У Кальнику гостювали ліцеїсти-богунівці / К. Мацько // Трудова слава. – 2015. – 2 квіт.

890. Михайлів, М. «Козацькі забави» в педуніверситеті : [18 жовт. у мистец. центрі ВДПУ ім. М. Коцюбинського відбувся конкурс «Козацька сила в єдності»] / М. Михайлів // Освіта Вінниччини. – 2016. – 21 жовт. – С. 5 : кольор. фот.

891. Пашковський, С. Козацькі забави : [про відзначення Дня Укр. козацтва іграми та забавами у Погребищ. ВПУ-42] / С. Пашковський // Колос. – 2013. – 30 жовт. – С. 3.

892. Плахотнюк, І. «Звичаєва Січ» : [на околиці Брацлава відбулися табор. збори «Звичаєва Січ – 2011»] / І. Плахотнюк // Молодіж. газ. Вінниччини. – 2011. – 17 серп. – С. 8.

893. Покорнюк, П. Богунці в Оратові : [ліцеїсти Київ. військ. ліцею ім. І. Богуня відвідали ровесників на Оратівщині] / Петро Покорнюк // Обрії Оратівщини. – 2015. – 19 берез. : кольор. фот.

894. Програма гуртка національно-патріотичного виховання «Молода Січ» ; Порядок проведення заходів за програмою дитячо-юнацької військово-спортивної патріотичної гри Українського козацтва «Сокіл» («Джура») / уклад. В. Х. Шпак-Мельник // Подільськими шляхами Богдана Хмельницького : програма козац. виховання / О. І. Роговий, М. М. Іванюк, В. Х. Шпак-Мельник. – Вінниця, 2012. – С. 85–115.

895. Прус, М. Молодь потрібно виховувати на героїчних прикладах козацького лицарства : [до 360-річчя Батоз. битви осередок УР козацтва розробив ряд заходів] / М. Прус // Тростянець. вісті. – 2011. – 6 квіт.

896. Рогач, С. Не перевелися в технікумі козаки : [проведення змагань «Козацькі забави» в Бар. автомоб.-дорож. технікумі] / С. Рогач // Барчани. – 2010. – 26 лют. – С. 2.

897. Рудик, І. Козацькі забави : [проведення свята до Дня Укр. козацтва у Бар. ЗОШ I-III ст. № 3] / І. Рудик // Барчани. – 2009. – 16 жовт. – С. 2 : фот.

898. Рюхов, М. Про козацького полковника Івана Богуна написали поляки : [інтелектуал.-ігрова презентація кн. «Іван Богун – козацький полковник» пройшла у Вінниц. нац. техн. унті] / М. Рюхов // 33-й канал. – 2013. – 1 трав. – С. 23.

899. Чемес, О. «Козацькі забави – 2017» у Сербинівцях: свято патріотизму і доброго настрою / О. Чемес, М. Райчук // Жмерин. меридіан. – 2017. – 16 верес. – С. 1, 3 : фот.

900. Черкашіна, І. Покрова – свято українського козацтва : [про молодіж. громад. орг. «Молода Подільська Січ»] / І. Черкашіна // Прибуз. новини. – 2011. – 2 листоп. – С. 2.

5.3. Відзначення Дня Українського козацтва на Вінниччині

901. Бойко, Л. Одна булава, а отаманів – десяток : [про відзначення у Вінниці Дня Укр. козацтва] / Л. Бойко // 20 хвилин. – 2008. – 14 жовт. – С. 2 : фот.

902. День Українського козацтва : Указ Президента України ... 7 серп. 1999 р. № 966/99 [Електронний ресурс] / Верховна Рада України : офіц. сайт. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/966/99> (дата звернення: 24.02.2018), вільний. – Назва з екрана).

903. Дмитрук, О. Покрова – народне свято : [про святкування Дня Укр. козацтва у Вінниці] / О. Дмитрук // Вінниц. газ. – 2004. – 19 жовт. – С. 1 : фот. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

904. Кобильченко, О. Козацький карнавал на Бушанських схилах : [про відзначення Дня Укр. козацтва; за традицією вінниц. козаки вшанували пам'ять загиблих; прийняли до своїх лав найактивніших новачків, влаштували козац. забави. Проходило свято на зелених схилах Держ. історико-культур. заповідника «Буша» Ямпіл. р-ну] / О. Кобильченко // Вінниччина. – 2008. – 17 жовт. – С. 3 : фот. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

905. Кривоніс, О. Слава не вмере, не поляже : У Вінниці відбулись урочистості з нагоди Дня Укр. козацтва / Олег Кривоніс // Вінниччина. – 2011. – 19 жовт. – С. 3.

906. Марчук, В. Козацькі забави у Носківцях / В. Марчук // Жмерин. меридіан. – 2007. – 29 верес. – С. 1.

907. Михайленко, І. День Українського козацтва пройшов у Кальнику на славу : [Лллінец. р-н] / І. Михайленко // Трудова слава. – 2008. – 17 жовт. – С. 1.

908. Новосад, К. Вінниччина відзначає козацьке свято / Катерина Новосад // Вінниц. газ. – 2011. – 14 жовт. – С. 16. – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

---

909. Новосад, К. «Втратиш український дух – втра тиш усе» : [про святкування Дня Укр. козацтва на Вінниччині] / Катерина Новосад // Вінниц. газ. – 2009. – 20 жовт. – С. 8.

910. Прилипка, С. Невмируща козацька слава : [святкування Дня Укр. козацтва в Тульчині] / С. Прилипка // Тульчин. край. – 2005. – 19 жовт. – С. 3.

911. Пустіва, В. Научіть нащадків так любити волю... : [про святкування у Вінниці Дня Укр. козацтва] / В. Пустіва // Вінниц. газ. – 2009. – 16 жовт. – С. 1 – (Спец. вип. газ. «П'ятниця»).

912. Районна рада вшанувала День козацтва : [за сприяння Вінниц. район. ради для б-к сіл р-ну було придбано 25 прим. роману нашого земляка О. Дмитрука «Тризна»] // Независимый курьер. – 2007. – 17 жовт. – С. 25.

913. Роговий, О. Шляхами козацької слави : [про відзначення Дня Укр. козацтва на Липовеччині] / О. Роговий // Липовец. вісті. – 2011. – 21 жовт.

914. Стаднік, А. Нема переводу козацькому роду : [за такою назвою пройшло свято у м. Бар] / А. Стаднік // Поділ. край. – 2007. – 20 жовт. : фот.

915. Ткач, С. Козаки відзначили потрійне свято : [вінниц. козаки відзначили свято Покрови, День Укр. козацтва та 20-річчя козац. руху] / Сергій Ткач // 20 хвилин. – 2011. – 17–18 жовт. – С. 6.

916. Царенко, М. «Славу козацьку несе́м у віки!» : [під таким девізом проходять на Вінниччині урочистості, присвяч. Дню Укр. козацтва] / Максим Царенко // Вінниччина. – 2008. – 14 жовт. – С. 2.

917. Це наша пам'ять, данина вікам : [про обл. свято з нагоди Дня Укр. козацтва, яке відбулося на території держ. історико-культур. заповідника «Буша»] // Ямпіл. вісті. – 2008. – 17 жовт.

6. Довідково-бібліографічні видання

918. Апанович, О. Козацька енциклопедія для юнацтва : кн. ст. про іст. буття укр. козацтва / Олена Апанович. – Київ : Веселка, 2009. – 719 с. : кольор. іл.

919. Довідник з історії України / заг. ред.: І. Підкова, Р. Шуст. – 2-ге вид., доопрац., допов. – Київ : Генеза, 2001. – 1135 с.

920. Енциклопедія історії України : у 10 т. Т. 1–10 / НАН України, Ін-т історії України ; голова редкол. В. А. Смолій. – Київ : Наук. думка, 2003–2013.

921. Ілюстрована енциклопедія історії України : в 3 т. Т. 1 : Від найдавнішого часу до кінця 18 ст. / авт. тексту О. Кучерук. – Вид. перероб., допов. – Київ : Спалах, 2004. – 216 с. : іл.

922. «Козацькому роду нема переводу...» : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка, Наук. б-ка ; уклад.: І. О. Железняк, В. В. Косенко ; ред., передм. В. В. Косенко. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. – 214 с. – Електрон. версія. – Режим доступу: library.sspu.sumy.ua/biblioteka/.../2015/Kozatskomu_rodu_nema_perevodu_g.pdf (дата звернення: 23.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

923. Котляр, М. Довідник з історії України / М. Котляр, С. Кульчицький. – Київ : Україна, 1996. – 463 с.

924. Лой, В. М. Українське козацтво в бібліографічних виданнях бібліотек України / В. М. Лой // Історичні витоки козацького роду в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 24–27 верес. 2004 р., м. Вінниця : у 9 ч. / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; наук. ред. О. К. Струкевич ; редкол.: М. Г. Спиця (голова), Г. М. Авраменко, Л. А. Бойко [та ін.] ; відп. за вип. В. Ф. Циганюк. – Вінниця, 2004. – Ч. 8 : Тема коза-

цтва у бібліотечно-бібліографічній діяльності бібліотек. – С. 19–23. – Бібліогр. у кінці ст.

925. Остапенко, П. В. Усі видатні постаті України : [зокрема козац. ватажки] : [довідник] / П. В. Остапенко. – Харків : Торсінг плюс, 2006. – 351 с.

926. Пилявецька битва: погляд крізь віки : довідково-бібліогр. вид. / Упр. культури, туризму і курортів Хмельниц. обл. держадмін., Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький : [б. в.], 2008. – 34 с.

927. Підкова, І. З. Довідник з історії України : в 3 т. Т. 1 : (А-Й) / І. З. Підкова, Р. М. Шуст. – Київ : Генеза, 1993. – 239 с. : іл.

928. Славетна перемога : до 350-річчя Батозької битви 23–24 трав. (1–2 черв.) 1652 р. : [бібліогр. список] / Вінниц. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва ; уклад. М. Шлеймович. – Вінниця, 2002. – 5 с.

929. «Тої слави козацької повік не забудем» : рек. бібліогр. покажч. з історії укр. козацтва / М-во культури і мистецтв України, Нац. парламент. б-ка України ; уклад. В. М. Лой ; ред. В. Є. Зленко. – Київ : Київ. правда, 2004. – 293 с.

930. 340 років Берестецькій битві : анот. бібліогр. довід. / Рівнен. держ. обл. універс. наук. б-ка ; упоряд. К. В. Краєвська ; наук. керівник Г. В. Бухало. – Рівне : Ред.-вид. від. упр. по пресі, 1991. – 180 с. – Електрон. версія вид. – Режим доступу: <http://libr.gv.ua/data/library/img/176.pdf> (дата звернення: 08.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

931. Ucraina terra Cosaccorum: Україна – земля козацька : бібліогр. нарис : наук.-допом. вид. / Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди, Укр. Реєстр. Козацтво. – Переяслав-Хмельницький : Наука і освіта, 2008. – 228 с.

932. Українське козацтво : мала енциклопедія / ред. С. Р. Лях ; керівник авт. кол. Ф. Г. Турченко. – Київ : Генеза ; Запоріжжя : Прем'єр, 2002. – 547 с. : 283 іл., 79 карт.

933. Українське козацтво як явище історії та культури : наук.-допом. бібліогр. покажч. / Б-ка Криворіз. держ. пед. ун-ту ; [упоряд.: О. М. Грамм, Л. П. Абдула ; бібліогр. ред. О. О. Лебедюк, заг. ред. О. М. Кравченко]. – Кривий Ріг, 2017. – 320 с. – Електрон. версія. – Режим доступу: elibrary.kdpu.edu.ua/jspui/bitstream/0564/1366/4/Українське%20козацтво.pdf (дата звернення: 27.01.2018), вільний. – Назва з екрана.

934. Уривалкін, О. М. Довідник з історії України / О. М. Уривалкін. – Київ : КНТ, 2015. – 1008 с.

Іменний покажчик

(прізвища авторів, укладачів, художників, редакторів та осіб,
про яких йдеться в бібліографічних записах)

- Абдула Л. П.** 933 (уклад.)
Авраменко Г. М. 18 (ред.),
20 (ред.), 40 (ред.), 43 (ред.),
133 (ред.), 426 (ред.), 474
(уклад.), 523 (ред.), 538 (ред.),
546 (ред.), 559 (ред.), 706 (ред.),
779 (ред.), 794 (ред.), 818 (ред.),
881 (ред.), 924 (ред.).
Адамчук К. Д. 54
Акимович Є. О. 54, 239, 313,
391, 486
Акичев Ш. 515
Ананьєв М. 796, 814
Anderson M. S. 1
Андрусів П. 797
Анісімов О. 569
Анохіна Л. С. 55, 158
Антонишин А. П. 392
Антонович В. 159
Антонович В. Б. 2, 3, 56, 314, 393
Антонюк О. Ю. 474 (уклад.)
Апанович Е. М. 4
Апанович О. 160, 487, 488, 918
Апанович О. М. 5, 57, 58, 212,
213, 240, 241, 315, 394, 797
Аркас М. 316
Артеменко О. К. 704 (уклад.)
- Бабулин И. Б.** 489
Бажан О. Г. 215, 451
Баженов Л. 6
Баженов Л. В. 262 (ред.), 563
(ред.), 564 (ред.)
Байда-Вишневецький (188)
- Бакалець О. А. 523
Бакар О. 669
Баніт М. (637, 864)
Барський В. 822, 875
Басараба В. 317
Басенко І. 641, 642
Бережной В. 823
Біланчук М. 824
Білоус Б. 825
Білоус Л. 684
Благодир А. 685
Бойко (169)
Бойко Л. 901
Бойко Л. А. 18 (ред.), 20 (ред.),
40 (ред.), 43 (ред.), 133 (ред.),
426 (ред.), 523 (ред.), 538
(ред.), 546 (ред.), 559 (ред.),
706 (ред.), 779 (ред.), 794
(ред.), 818 (ред.), 881 (ред.),
924 (ред.)
Бондар М. 799–802
Бондарчук Л. 327
Боплан, Г. Л. 328
Борисюк О. 91 (уклад.), 551
(уклад.), 780 (уклад.)
Борщевський В. М. 711
Брехуненко В. 161, 329, 490
Бровко В. 397
Буга В. 686, 687
Бугрій В. С. 491
Будьонна Л. Г. 7, 68
Буздиган В. 662
Бульвінський А. Г. 492, 493
Бурбело О. 688

- Бурляй К. (161)
Бутич І. Л. 28 (ред.), 115 (ред.),
254 (ред.), 350 (ред.)
Бухало Г. В. 70, 932
- Вавринчук М. П.** 262, 564
Валігура І. М. 706
Вальчук П. 670
Варшавський С. 71
Василевський М. 244
Васильєв С. 72
Васильківський Ю. 757
Василько І. 524, 826
Ващук Д. 759 (уклад.)
Величко С. (39, 44), 398
Величко С. В. 9, 73, 214, 245,
330, 494
Вербецький В. 827
Вербницька Т. 570
Веремій А. 612, 689
Веретенников В. 804
Вернюк Я. 331
Вертіль О. 495, 496
Виговський Д. (146)
Виговський І. (146)
Висоцька К. І. 75, 284, 542, 589,
627, 798, 806, 814, 821
Виткалов В. Г. 332
Вінграновський М. 690
Вітер Д. 670
Вітик І. Р. 497
Власов В. С. 215, 451
Войцехівський І. (858)
Воловодюк В. 76, 200, 831–835
Волошенюк І. 400
Воронцов О. 401
- Гайсин О.** 645
- Гайченко В. А. 128
Галабуз Л. 91 (уклад.), 551
(уклад.), 780 (уклад.)
Галенко О. І. 405
Галіза О. 671, 837
Гальчак С. 77, 276, 402, 820
Гальчинський М. 78
Гальянова В. 646
Гасюк В. 526, 838
Гвозденко Н. 684, 744
Гечинський М. (414)
Гітін В. П. 163
Гишко Н. 403
Глушак Т. 613
Гнатевич Б. 432
Гнатюк В. (787)
Гнатюк Н. 701 (уклад.), 801
(уклад.)
Гненний М. К. 711
Голінський М. (46)
Голобуцький В. О. 79
Головатий М. Ф. 128
Голомовза В. 615
Гончар Н. 573
Гончар О. 713
Гончарук Н. 164
Горбанський П. 624
Горбунь О. 574
Гордієвич О. 582
Горобець В. 498–501
Горобець В. М. 405, 421
Горобець О. 502
Гоффман Є. (706, 803, 818)
Грабянка Г. (26, 29), 352
Градова А. 80
Грамм О. М. 933 (уклад.)
Грива А. 246
Григор'єв С. 277

- Гримайло Н. 333
 Гринюк Л. 805, 806
 Гришук І. 807
 Громова Л. П. 247, 278
 Грушевський М. С. 10, 248, 334, 406, 407, 503
 Гузар-Колодзінський М. 81
 Гулевич (280)
 Гуня Д. (161)
 Гуржій О. І. 11, 12, 82–88, 165, 166, 279, 321 (уклад.), 408, 815, 816
 Гусев В. І. 95, 162
- Давискиба С.** 758
 Дан О. Ю. 13, 14, 18, 89, 409
 Данченко М. 797
 Дашкевич Я. 90
 Демочко Г. Л. 91
 Дерев'яно С. 877
 Дереш М. 663
 Джеджула Л. 647
 Джус Н. 672
 Дзира Я. І. 30
 Дзюба О. М. 405
 Dlugoleck W. J. 16, 412
 Длужевський М. 440
 Дмитренко Ж. 664, 692, 693
 Дмитрук О. М. 92, 130, 167–169, 576, 648, 649, 673, 694–697, 903, 912
 Добринська Л. 170
 Добронравов М. 797, 808
 Добрянська О. І. 93
 Довгань М. (638–640)
 Домбровська Л. Ф. 464
 Домогаров О. (803)
 Дорошенко Д. І. 94
- Дранчук В. 335
 Драч І. 63, 218, 251, 341 (пер.)
 Дрожжин В. П. 95, 162
 Дучимінська О. 336
- Євмененко О.** 698
 Єсюнін С. М. 563
- Железняк І. О.** 922 (уклад.)
 Жигімонт П. 796, 814
 Жмурко В. А. 280, 414
 Жовтун В. 577
 Жук І. 614
 Журавльов Д. В. 96, 337, 415, 504
 Журунова Т. 557
- Завальнюк Л.** 172, 200
 Загребельний П. А. 699, 700
 Задвірний І. 839
 Задорожна О. 674
 Заєць І. 281
 Зайчук Н. 840
 Закоморний Я. О. 338
 Замлинський В. 416
 Зарицький П. 701
 Зарубенко А. 578
 Зашкільняк Л. 21 (ред.), 49 (ред.), 346 (ред.), 560
 Зеркаль С. 417
 Зінченко А. 97, 98, 249, 282, 418
 Зінько Ю. 22 (ред.), 216, 309 (ред.), 392, 411 (ред.), 423 (ред.), 429 (ред.), 439 (ред.), 549, 550 (ред.)
 Зінько Ю. А. 419, 597 (уклад.), 606 (ред.), 620 (уклад.)
 Златополець Вал. 702

- Зленко В. Є. 929 (ред.)
Золотаренки (брати) (146)
Зонова І. 579, 879
- Йолтуховський М.** 843
- Іванович Ю.** 841
Іванченко А. 650, 842
Іванченко Р. 17 (уклад.)
Іванченко Р. Г. 29
Іванюк М. 880
Іванюк М. М. 461, 894
Іванюк О. П. 173
Івасюк М. І. 810
Іовлева Т. В. 237
Ісаєвич Я. Д. 28 (ред.), 115 (ред.),
254 (ред.), 408
Ісаєнко А. (804)
- Кавун М.** 175, 529, 675
Казьмирчук Г. 219
Казьмирчук М. 219
Калитко С. Л. 423, 424
Калінцев Ю. О. 95
Калюшко С. 844
Каменюк М. 707, 708
Карлицький І. 580
Кармазіна І. 530
Карнацевич В. 505
Карп'юк А. 342
Катанін В. 882
Катеринич А. 883
Качковський Л. 343
Качура Я. 709–711
Кашченко А. Ф. 712–715
Кирильчук В. 651
Кирієнко О. 344
Кирієнко О. Ю. 112, 347
- Кирнична Н. М. 426
Кичак А. 401
Кізян О. І. 634 (уклад.)
Климчук А. А. 22
Кметь В. 734
Кобець В. 527, 716–720, 845
Кобильченко О. 904
Коваленко Л. 108
Коваленко С. 109, 110, 176,
220–222, 252, 345, 428, 721,
796, 811, 817
Коваль О. 664
Козак І. 253, 531, 532, 676, 846,
847
Козелецький І. 244
Кокотюха А. 511
Колесник А. 652, 833
Колесник В. 75 (уклад.), 821 (ред.)
Колесник Л. Ф. 744 (уклад.)
Коломієць О. 111
Коляда І. А. 112, 347
Кондратюк К. 21
Кононенко В. 759 (уклад.)
Конончук І. М. 146
Коноплюк В. 223
Корнієнко О. М. 512
Коротя О. В. 516
Косаківський В. А. 429
Косенко В. 744
Косенко В. В. 922 (уклад.)
Костенко Л. 385
Костенко Л. В. 722, 722
Костомаров М. І. (7, 68, 291)
Костомаров Н. И. 113, 287, 348
Костюк С. 820
Котляр М. 923
Котляр М. Ф. 408
Котляр Н. Ф. 114

-
- Котляренко Л. 663
 Кравець М. 23–27, 216, 224, 288, 430, 431
 Кравчук В. 582
 Кравчук О. М. 423
 Краєвська К. В. 930 (уклад.)
 Красовський В. М. 464
 Кречотень В. 17 (уклад.)
 Кривоніс М. (36, 139, 146, 725, 726, 797)
 Кривоніс О. 289, 349, 561, 562, 583, 679, 905
 Кривошея В. В. 13, 89, 178
 Кривошея Т. В. 178
 Крип'якевич І. 432
 Крип'якевич І. П. 28, 115, 254, 350, 432, 433
 Кричевський М. (146)
 Крупчан Н. 243, 326, 362 (ред.)
 Крупчан С. 243, 326, 362 (ред.)
 Ксенчина Н. 885
 Кудрявцев Л. 116
 Кузьмич В. 724
 Кукурудза Є. 886
 Кулаковський В. 725, 726
 Кулинич І. М. 179, 225
 Кульчицький С. 923
 Купрій М. 727, 728
 Курашкевич К. 729, 730
 Кухар Л. 731
 Кучер М. 653
 Кучерук О. 104, 250, 340, 420, 921
 Кушко І. С. 419, 434

Лавренко С. В. 474 (ред.)
 Лазарович М. В. 435, 436
 Лановик Б. Д. 436

 Latacz E. 117
 Лаціс М. 584
 Ле І. 732, 733
 Лебедевич В. (836, 841), 850, 851, (877)
 Лебедєв І. 797
 Лебедєва Т. 852
 Левадний О. 585
 Левицька Н. М. 437
 Левицький С. 887
 Лепко В. І. 438
 Лещук Є. 118, 180, 533, 534, 734, 735
 Лисенко В. 756 (уклад.)
 Лисенко О. 535
 Лисий А. К. 18, 119, 181, 290, 291, 439
 Лисий І. 495
 Литвенюк О. 616
 Литвин В. М. 351, 441
 Литвин С. 736, 737
 Лісницький Г. (146)
 Літвін Г. 120
 Лобас П. 738
 Лой В. М. 924, 929
 Лойко О. Г. 18
 Лосовська В. П. 881
 Лотоцький Г. 353
 Лотоцький П. 592
 Лупій О. 739
 Лучко О. 292
 Любуня В. (838)
 Люшня М. 740
 Лях С. Р. 121, 255 (ред.), 354, 450, 519 (ред.), 932 (ред.)

Мадєєвський Я. (147, 811)
 Мазепа І. (170)

- Мазуренко З. 684, 744
Малаков Д. В. 293
Madzik Marek 21
Мартошенко Т. 684
Марченко Г. 796, 814
Марченко С. А. 112, 347
Марчук В. 888, 906
Мах П. 741
Мацько К. 889
Медведева І. 183
Мельник А. 536, 853
Мельник В. 123, 184, 444, 586, 854
Мельник В. І. 881
Мельник В. М. 294, 802, 808
Мельник Л. Г. 124, 226, 355, 356, 445
Меріме П. 328
Метелкин Л. 356
Микитин Т. 742
Михайленко І. 587, 907
Михайлів М. 890
Михальчук П. А. 446
Мицик Ю. 15 (уклад.), 185, 256, 358–360, 394, 447–449, 513, 514
Мицик Ю. А. 31–33, 215, 227, 228, 257, 295, 363, 450, 451
Мишанич О. В. 9, 73 (ред.), 214 (ред.), 245 (ред.), 330 (ред.), 494 (ред.)
Мишко Д. 186
Мишко Д. І. 125
Мізяківський О. 855
Мікоян С. 856, 857
Мішин В. 126
Многогрішний Д. (862)
Мовчанюк Г. 127, 654, (877)
Мозгова Т. 858
Мозговой В. 625
Мойсеєнко О. 537
Мордвінцев В. М. 351, 441
Мороз Л. 515
Мороз М. В. 706
Мороз М. О. 706
Морозов К. 128
Морозова Н. В. 474, 634
Мортко О. 172, 200, 410
Мотренко Т. 595 (уклад.)
Мрачковська Л. 188
Мудраченко М. Р. 129
Мушкетик Ю. М. 743
Навроцький С. 859
Nagielski M. 34
Нагірняк З. 229
Найчук І. А. 258, 259
Наливайко С. (725)
Нарбут Д. 812
Нечай Д. (36, 139, 181, 603, 685, 731, 736, 742)
Нікітенко Л. 593
Ніколаєць О. Г. 538
Ніколенко Ю. В. 491
Нікольченко Ю. М. 361
Новак Б. 594
Новосад К. 850, 908, 909
Обнорський А. 455
Обухов В. В. 132
Огієнко І. 453, (753)
Огородник В. Т. 133
Одудько І. 298
Олійників О. С. 745 (уклад.)
Омелянчук В. Г. 739 (ред.)
Омелянчук І. 364

-
- Орленко А. 452
 Орленко І. 861
 Орльонов А. 813
 Осадчий Є. М. 516
 Освенцім С. (22, 24, 25, 27), 299
 Oświęcim S. 35
 Осипчук В. 596
 Остапенко П. В. 134, 925
 Остапчук П. 365
 Островська Є. 655
 Островський О. 300, 746–748
 Отамановський В. Д. 301
 Ошуркевич О. 749
- Павленко С.** 517
- Пазюк О. Г. 19 (ред.), 106 (ред.)
 Палій О. 260, 454, 518
 Панч П. 750
 Пархомчук Т. 455
 Пахучий О. 751
 Пачовський В. 752
 Пашкевич Э. 600
 Пашковський С. 891
 Пащенко М. М. 617
 Пашук І. 195 (ред.), 320, 366,
 552 (ред.)
 Перепелиця С. О. 666
 Петренко В. 135, 191
 Петриненко О. 456
 Петров В. 302
 Петров В. Б. 309 (уклад.)
 Петровский Н. Н. 303
 Петровський Л. 740
 Петровський М. 192
 Підкова І. 64 (ред.), 919 (ред.),
 927
 Пінчук С. П. 713
 Піскунічева Н. 633
- Плахотнюк І. 892
 Плахотнюк І. П. 425 (уклад.)
 Плахтій Ю. 601
 Плецький С. Ф. 519
 Плісецький М. М. 754
 Плохій С. М. 228
 Подолинний А. М. 582, 597
 (уклад.), 606 (уклад.), 620
 (уклад.), 706, 710, 718, 755,
 777, 790 (уклад.)
 Покорнюк П. 893
 Полонська-Василенко Н. Д. 138
 Полтавець В. Б. 797
 Полухін Л. М. 36, 139
 Полянко Т. М. 706
 Полянська І. 862
 Пономаренко А. Б. 247, 278
 Пономарьова Т. О. 332
 Посол О. 680
 Поташній Ю. 520
 Потупчик М. 458
 Приймак В. В. 516
 Приймачик Ф. 756
 Прилипко С. 910
 Присяжнюк Н. 618
 Пришляк В. 592
 Пришугтов Е. 193
 Прощерук М. 757, 764
 Прус М. 684, 744, 758, 863, 895
 Птушенко В. О. 74 (ред.)
 Пугач О. 817
 Пустіва В. 566, 911
 Пустовіт О. 619
 Пчілка Олена 385
- Радзів І.** 141, 194
- Райчук М. 899
 Ратушняк Л. 758

-
- Ревенко М. 663 (уклад.),
668 (уклад.)
Редько Т. 142
Римаренко Ю. І. 122 (ред.)
Рогач С. 896
Роговий О. 304, 425, 459–462,
(822), 865, 913
Роговий О. І. 539, 894
Рожко В. 592
Рожок Т. 684
Ролле Й. Й. 759
Роман В. 760
Romański R. 37
Романюк Н. 368
Рубін М. 143
Руда О. 38
Рудий В. 628
Рудик І. 897
Рюхов М. 898
Рябий М. 152, 153 (уклад.), 761
Рябий М. О. 807
Рябоконь Т. 663
- Савченко А.** 656, 866
Савчук Г. 734
Садовенко О. 867
Самокиш М. 815–817
Сарбей В. Г. 567
Сас П. 463
Саух П. 369
Сверстюк Є. 203, 370
Свєшніков І. 385
Свєшніков І. К. (332), 371, 372,
629
Северинюк В. М. 762
Сєгєда С. П. 373, 374
Сєгєда Ю. 540, 868
Секретарьов А. 305
- Сеник Л. Б. 40
Сєнкевич А. В. 706, 818
Сєнкевич Г. 763, (803)
Сєнченко А. 764
Сєргєєнко Г. Я. 375
Сєргєйчук В. І. 41
Сєрдунич Л. 195
Сєребряков А. 819
Сигидин М. В. 42, 144, 306
Сидоренко А. 765
Сирітко Ф. (855)
Сікорський Ю. 541
Сірко І. (146)
Скаба А. Д. 30 (ред.)
Скляренко В. М. 237
Скляренко С. 709 (ред.)
Скорупа О. 603
Скрипник В. 604
Скрипник М. О. 464
Слабошпицький М. 766
Славин О. 307, 681
Славинський М. 465
Слід М. 682
Слотюк Г. М. 43
Слотюк П. В. 43
Слюсаренко А. Г. 351, 441
Смолій В. А. 19 (ред.), 66 (ред.),
82, 107 (ред.), 114, 165 (ред.),
231, 266, 376, 377, 380
(ред.), 408, 466–468, 472,
742 (ред.), 921 (ред.)
Смолінська В. П. 297, 635, 819
Снігір В. 378
Сніцар К. 410
Сніцаревич В. 379
Соболь В. 44
Совінський Є. В. 620
Сокирко О. 521

- Сокіл В. 197, 198, 598, 602, 764, 767–769, 828
Соколовський О. 770
Солоненко М. П. 711
Солонець О. 145
Сорока О. 199
Сорока Ю. В. 771, 772
Сохань П. С. 52 (ред.)
Спиця М. Г. 18 (ред.), 20 (ред.), 40 (ред.), 43 (ред.), 133 (ред.), 426 (ред.), 523 (ред.), 538 (ред.), 546 (ред.), 706 (ред.), 559 (ред.), 706 (ред.), 779 (ред.), 794 (ред.), 818 (ред.), 881 (ред.), 924 (ред.)
Ставинська Л. 765
Стаднік А. 914
Старицкий М. 773, 774
Степаненко А. 232, 469
Степанков В. С. 33, 46, 47, 231, 233, 234, 266, 267–269, 376, 377, 380, 381, 466, 467, 470–473
Степанчук Ю. С. 474, 543, 544
Степовик Д. В. 147
Стефанів З. 148, 432
Стеценко П. 515
Стіхіна А. 605
Стороженко І. С. 33, 228, 235, 270, 271, 382, 475
Сторожук В. 684, 701 (ред.), 775–776, 801 (ред.)
Стрельбицький М. 777, 778
Струкевич О. К. 18 (наук. ред.), 20 (наук. ред.), 40 (наук. ред.), 43 (наук. ред.), 133 (наук. ред.), 476, 523 (наук. ред.), 538 (наук. ред.), 546 (наук. ред.), 559 (наук. ред.), 706 (наук. ред.), 779 (наук. ред.), 794 (наук. ред.), 818 (наук. ред.), 881 (наук. ред.), 924 (наук. ред.)
Сулима І. (161)
Сушинський Б. І. 149, 477
- Таїрова-Яковлева Т.** 201, 202
Таранюк Є. 630, 636, 637
Таранюк Н. 150
Татарин М. 151, 236
Творун С. О. 779
Теліга О. 203
Терембіцький А. М. 780
Тетеря П. (146)
Тимошик М. С. 453
Тинченко Я. 383
Тис-Крохмалюк Ю. 272, 384, 478
Тищенко Д. 172, 200
Тітова І. 479
Ткач С. 915
Ткаченко І. 480, 481
Ткачов О. 204
Ткачук П. 781–785
Травнева С. 786
Трошкова А. 568, 830, 869
Трясило Т. (161)
Тучинський В. А. 48
- Уретій О.** 238
Уривалкін О. М. 934
- Фартушняк А.** 659
Федоришен О. 309
Федоришен О. Ю. 606, 620
Федорів І. 702 (уклад.)
Федорук Я. 49
Філонов Л. 206, 310
Флоря Б. Н. 207

-
- Халебський П.** 8, 152, 153
Хмельницький Б. 7, 27, 29, 48,
58, 68, 113, 115, 146, 151, 179,
212, 225, 228, 235, 241, 254,
270, 272, 287, 328, 348, 349,
350, 353, 385, 388, 416, 431,
453, 459, 467, 543, 554, 684,
732, 733, 773, 774, 804
Хмельниченко Ю. (751)
Хоменко Б. В. 706
Христич Н. 788
- Царенко М.** 916
Циганюк В. Ф. 18, 20, 40, 43,
133, 426, 523, 538, 546, 559,
663, 665, 668, 706, 779, 818,
881, 924
Цимбалюк П. І. 546
- Чебан О.** 607, 631, 638
Чемес О. 899
Чепугов І. П. 608
Чепурко Б. 789
Червінчук І. 639
Черкаська Г. 209
Черкашина І. 900
Чорна С. 660
Чорний Ю. 576, 632
Чорногуз Я. 790
Чуприна В. 387, 388, 482
Чуприна З. 388
Чухліб Г. 311
Чухліб Т. 815, 816
Чухліб Т. В. 50, 85, 86, 155
- Шаламай Л.** 820
Шаров І. Ф. 273, 312, 389, 483,
522
- Шевальє П. (42), 144, 306, 390
Шевченко А. 668
Шевченко Т. 791, 792
Шевченко Ф. П. 28 (ред.), 115
(ред.), 254 (ред.), 350
Шевчук В. 17 (уклад.)
Шипович І. 51
Шипович І. О. (290)
Шлеймович М. 928 (уклад.)
Шмигельська О. 609
Шостак-Орлова І. 821
Шпак-Мельник В. Х. 461, 539,
894 (уклад.)
Шудря М. 793
Шульжук К. Ф. 319
Шур С. 758
Шуст Р. М. 64 (ред.), 919 (ред.),
927
Шуткевич О. 610
- Щербацька М.** 633
Щокін Г. В. 128
- Юрчишина О. А.** 794
Ющенко В. 795
- Яворницький Д. І.** 52, 156
Ягужинська В. 872
Яковенко Н. М. 484
Яковишина А. 873
Яковлева Т. 157, 210, 211, 611
Якубик О. (849)
Ямбурський В. 804
Яременко Л. 485, 661
Яремійчук О. 394 (уклад.)
Яремчук О. 640, 683
Ярославець Г. 874
Яценко М. 787

Науково-бібліографічне видання

Вінницький полковник Іван Богун – яскрава постать в історії Козаччини

(близько 1618 – 17.02.1664)

Бібліографічний покажчик

Відповідальна за випуск *Л. Б. Сенік*,
директор Вінницької ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва

Укладач, комп'ютерний набір *Г. М. Авраменко*,
заслужений працівник культури України

Редагування *О. Г. Поліщук*

Комп'ютерна верстка, технічна коректура, дизайн,
оригінал-макет *Н. В. Спиця*

Дизайн обкладинки *О. А. Пашкова*

*У дизайні обкладинки використано картину
художника Артура Орльонова «Іван Богун»*

